

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZAM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424.

TELEFON: AUT. 50—5—97. — MŰSZAKI ÜGYEKBE 35—3—51.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETÉNEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELLELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRS-SZERKESZTŐ:
RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK

Megemlékezés Gervay Mihályról, a magyar posta vezéréről.

Írta: DEMÉNY KÁROLY.

Commémoration de Michel Gervay, créateur de la poste hongroise.

Par Charles Demény.

L'auteur donne un intéressant aperçu sur l'activité professionnelle et les excellentes qualités d'homme du créateur et premier Directeur général des Postes roy. hongroises.

Felkértek, hogy írjak cikket a „Magyar Posta“ számára Gervay Mihályról, az önálló magyar posta megteremtőjéről, mert a postaszemélyzet fiatal nemzedéke már nem igen ismeri és ha a Benczur-utcai postás-otthonban találkozik id. Vastagh György kitűnően sikerült, életnagyságú Gervay-festményével, nem ritkán azzal a bántó kérdéssel fordulnak egymáshoz, vagy valamely idősebb kartárshoz, hogy ki is volt ez a daliás öreg úr, vagy jobbik esetben ki volt tulajdonképen Gervay?

Én szívesen vállalkoztam erre a feladatra, mert átérzem, hogy tényleg szükség van rá és erkölcsi kötelességünk is azt parancsolja, hogy a posta hivatalos lapjában emléket állítsunk a félévszázaddal ezelőtt a szolgálatból távozott vezérünknek, hogy a tovarohanó idő ki ne törülje emléket az élők lelkéből. De vállalkoztam azért is, mert tényleg én vagyok a ma még élők közt az, aki Gervayt legjobban ismerte és vele szolgálatba lépésemnél egészen haláláig legtöbbet érintkezett.

Két részben vélek legjobban megfelelni feladatomnak. Az első rövid, lexikonszerű leírása a postavezér hivatalos életének, úgy ahogyan azt annak idején megírtam a Pallas Lexikon VII. kötetében, a második pedig mozaikszerű, élénkebb és színesebb képe az embernek.

Gervay Mihály, az alkotmányos éra első magyar országos postafőigazgatója, miniszteri tanácsos és főrendiházi tag, Pozsonyban, 1819 december 15-én született és Budapesten 1896 április 15-én halt meg. Iskoláinak végeztével 1838 május végén szülővárosában lépett a postai szolgálatba, amely akkor még egyesítve volt az osztrák postával. 1841-ben járulnok lett. 1843-ban Pestre, 1846-ban Bécsbe helyezték át a „Hofpostamt“-hoz. 1849-ben Sopronban postaelenőr, majd az ottani postafőigazgatóságnál adjunktus lett, amely minőségben 1851-ben ismét Pestre került.

Mint kiváló szakember 1855-ben, 17 évi szolgálat után, 36 éves korában már postaigazgató lett és a nagyvárad kerület vezetését bízták rá, amely előkelő vezető állásban maradt — rövid nagyszombati megszakítással — egészen 1867-ig. Ekkor Gorove István miniszter a fővárosba hívta és vele töltötte be a magyar postának első vezetői, azaz országos postafőigazgatói állását, amelyhez nemsokára hozzájárult a miniszteri tanácsosi rang is. Ebben az állásban, melyet 20 éven át, nyugdíjazásáig betöltött, igen értékes szolgálatokat tett a magyar postaügynek, a közszolgálatnak és a posta nemzetközi viszonylataiban a magyar névnek is.

Első sorban a magyar-osztrák kiegyezés szellemében és az abban megállapított megkötöttség korlátain belül, a lehetőségek legjobb kihasználásával, helyes tapintattal hajtotta végre a magyar postának az osztráktól való külső és belső elkülönítését (l. a magyar-osztrák postaegezményt 1868-ból). Majd buzgón hozzájárult az ifjú magyar intézménynek korszerű belső berendezéséhez.

Már 1867-ben indítványozta a magyar postának a távíróval való egyesítését, és habár egyesek elismerték a javaslatnak a helyességét, mégis az akkor még nem talált kellő megértésre.

Jelentékeny szerepe volt Gervaynak abban is, hogy a levelezőlap, mint külön küldeményfaj *először* a Monarchiában lépett életbe (1869 október 1.), még pedig Gervay határozott kívánságára *olcsó*, 2 *krajcáros postadíjjal*, amivel e demokrata hírszállító eszköz nagy és gyors elterjedését vívta ki az osztrákokkal szemben, akik drágább díjtétel mellett kardoskodtak. A külföldön több ízben képviselte a magyar postát kongresszusokon és konferenciákon: így 1874-ben Bernben, 1878-ban Párisban és Berlinben, majd 1885-ben Lisszabonban, ahol mint a kongresszus korelnöke (doyenje) nagy tiszteletben és általános megbecsülésben részesült.

1878 május végén, mikor éppen a postakongresszuson Párisban időzött, a magyar postaszemélyzet 40. szolgálati évfordulóját méltóan és nagy szeretettel ünnepelte meg. Gervay akkor 3.400 forintos alapítványt tett, amelynek kamataiból évenként egy postai alkalmazott jól tanuló fia részesült ösztöndíjban. (Sajnos, ez a Gervay-alapítvány a koronaromlás miatt elértéktelenedett.) Ófelsége Gervayt ez alkalommal kitűnő szolgálatai és a magyar postaintézet fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a Szent István-rend kiskeresztjével és az életfogytig tartó főrendiházi tagsággal tüntette ki. Külföldi rendjelek közül megkapta szolgálata folyamán a francia becsületrendet, a bajor Szent Mihály rend középkeresztjét, a porosz koronarend csillagos középkeresztjét és a portugál Krisztus-rend nagykeresztjét.

Gervay Mihály

Id. Vastagh György festménye után.

Az ő javaslatára léptették életbe 1883-ban a posta terén a négy középiskolai osztályt végzett segédtisztek alkalmazását, ami a postának olcsó és jó munkaerőket adott. Ez is azt a célt szolgálta, hogy a postát fokozatosan olcsóbbá és még a legszegényebb ember számára is hozzáférhetővé tegye.

Ő alapította a magyar postaszemélyzet segélyző- és nyugdíj-egyesületét, amely akkor nemcsak a kincstári, hanem a postamesteri személyzetnek is szolgálatára állott és azóta két részre osztva ma is fennáll és működik. 1885-ben Gervayt az akkor létesült postatakarék-pénztári tanács alelnökévé nevezték ki. Éveken át alelnöke és egyik vezető embere volt a Magyar Földrajzi Társaságnak. 1887 március végén, közel 49 évi szakadatlan postai közszolgálat után nyugalomba vonult és kilenc évre rá halt meg Budapesten.

*

Ennek az első résznek befejezéséül még el akarom röviden mondani, hogyan talált Gorove István miniszter éppen Gervayra, amikor 1867-ben az önállósítandó magyar posta számára vezetőt keresett. Két verzió van. A szárazabb hivatalos verzió azt mondja, hogy Gorove a magyar területen működő nyolc postaigazgatótól javaslatot kívánt az önálló magyar posta megszervezésére és berendezésére vonatkozólag. A legjobb munkát Nagyváradról kapta és ezért nevezte ki Gervayt országos postafőigazgatóvá. A másik verzió inkább pletykaszerű, de azért nem valószínűtlen. Amikor én a 80-as évek elején a posta szolgálatába léptem, még széltében ezt a verziót kolportálták, amely különben megállhat az első mellett is. Gorove e szerint elsősorban magához kérte Brillmayert, a budapesti kerületi postaigazgatót és neki ajánlotta fel a díszes postai vezető állást. Brillmayer, aki kitűnő szakember volt, de kevés érzékű a magyar önállósági törckvések iránt, nem találta fel magát s azt felelte, hogy köszöni a bizalmat, de mielőtt elfogadná az állást, fel kell mennie Bécsbe és onnan kell megszereznie a hozzájárulást. Gorove természetesen megütközött ezen és rögtön azzal bocsátotta el a szerencsétlen Brillmayert: „Jól van fiam, menjen csak fel Bécsbe, de maradjon is ott, mert itt már nincs szükségem magára.“ Ezután hívta Gervayt.

*

És most ismerjük meg Gervayt, az embert.

Gervay Mihály egy régi és tisztelt pozsonyi patricius családnak volt az ivadéka, amely családfáját kimutathatóan 280 évre 1650 évig tudja visszavezetni. Sőt a családi hagyomány 300 éves svájci eredetre utal, ahonnan a család előbb Bajorországba, és onnan magyar földre: Pozsony városába származott át.

A Gervay-család mindig erős, egészséges fizikumú fajta volt. Tagjai szorgalmas munkával és komoly törekvéssel részint az ipar terén (hagyományos férfikalapgyártásuk volt), részint mint állami tisztviselők, vagy önálló, szabad szellemi életpályákon működtek és jómódra is tettek szert. Még a világháború alatt kétemeletes házuk volt a pozsonyi sétatéren, amely „Gervay-ház“ ma már része lett az ottani nagy Savoy-szállónak.

A pozsonyi Gervayaknak volt egy jellegzetes és életbölcse ségre valló szép jelszavuk: „Im Glück nicht jubeln, im Unglück nicht verzagen, das Unvermeidliche mit Würde tragen.“

A mi Gervay Mihályunknak édes szülei: az öreg Gervay Mihály és felesége, Steinmeyer Terézia, szintén a hagyományos férfikalapüzletet folytatták, míg nagybátyja, Sebestyén, igen nagy karriert futott be a tisztviselői pályán, amennyiben jogképzettségével és kitűnő tehetségével a bécsi magyar kancellárián államtanácsos (Staats- und Conferenzzrath) lett és ebben a minőségben Ő Felségének közvetlen körében egy emberöltőn át végzett kitűnő szolgálatainak elismeréséül először a Szent István rend keresztjét, majd később a magyar és osztrák bárói rangot nyerte el. Mivel báró Gervay grata persona volt az udvarnál, a magyar urak nem ritkán igénybe is vették közvetítését. A negyvenes években Széchenyi István is sűrű érintkezésben és levelezésben állott br. Gervayval és neki adta át a Felségnek szóló egyik fontos politikai emlékiratát. A báróság Sebestyén fiának, Adolfnak halálával elvesztett a családra nézve, holott azt a mi Mihályunk, mint a magyar önálló posta megteremtője és a Szent István-rend lovagja, némi utánjárással az iránta igen jóindulatú királytól valószínűleg megnyerhette volna a család másik ága számára. Hogy ezt biztatás ellenére sem kísérelte meg, ez kétségtelen jele az ő hiúságtól mentes puritán egyéniségének.

Gervay Mihálynak több nőtestvérén felül *három*, nálánál idősebb fitestvére volt. Antal, a legidősebb, folytatta a család hagyományos iparüzletét, Károly nagyváradi pénzügyi főtanácsos és később a budapesti országos levéltár vezetője lett, míg Nándor — aki a magyar szabadságharcban mint főhadnagy, bátorságával kitüntette magát, — ügyvéd volt és mint ilyen, a pozsonyi első takarékpénztár elnökgazgatója lett. Ebben a minőségében, mint tehetős ember és mint nagy pénzintézet vezetője, igen hasznos és sokoldalú tevékenységet fejtett ki. Többi között jórészt az ő érdeme, hogy Fadrusz János világhírű szobrászá képezhette ki magát, mert Gervay Nándor juttatott neki a takarékpénztár útján megfelelő anyagi segítséget.

Minthogy Károly bátyjának hét gyermeke volt, Mihály pedig nőtlen maradt, bátyján segítő, ennek legidősebb fiát: Pált magához vette, saját költségén iskoláztatta, felneveltette és neki Biharmegyében, Sarkadkeresztúron 300 holdas birtokot vett. Dr. Gervay Pál igen tehetséges ember volt és mint kitűnő jogász, a kincstári jogügyi igazgatóság aligazgatója lett. Őt és egész családját: nagy műveltségű nejét szül. Kiss Luizát és három gyermekét: dr. Gervay Mihályt, az öreg úr keresztfiát, aki ma igazgatója az OTI-nak, és ennek nővéreit Máriát férjezett Sassy Dobray Istvánnét és Erzsébetet Gervay úgy szerette és úgy tartotta, mintha saját családja volna.

Pál, sajnos, nemrég meghalt, pedig ő volt Gervay Mihálynak és életének legjobb ismerője, de a családtól is kaptam igen sok értékes adatot Gervay Mihály életére vonatkozólag. Nekik hálás köszönetet mondok szíves támogatásukért. Egyúttal azt a kérést is intézem hozzájuk, hogy alkalmilag egyes tárgyakat Gervay Mihály hagyatékából,

valamint értékesebb okmányok fényképmásolatait ajánlják fel a m. kir. postának a postamúzeum számára.

*

Gervay Mihály, a mi volt vezérünk, aki húsz esztendeig állott az intézet élén, magas növésű, egyenes tartású, kékszemű, barátságos arcú, daliás megjelenésű férfiú volt, akinek igen jól állt az a korán, tifusztól elfehéredett, sűrű hajzat, amely fejét takarta és arcát övezte. Nagyon jól festett rajta a rendjelekkel tarkított szép fekete magyar díszruha is, amelyet magas állásánál, főrendiházi tagságánál és Szent István-rendi lovagi voltánál fogva igen gyakran kellett viselnie.

Nem volt sem vadász, sem egyéb sportember és mégis józan életmódjával és mozgékonyásával, járásával, kelésével olyan erős *fizikumra* és olyan *vasegészségre* tett szert, hogy betegség nem tudott hozzá férközni és ha valakivel józüen kezet fogott, az megemlegette markának szorítását.

Jellemző volt ritka edzettségére és ellenálló képességére, hogy tulajdonképen *sohasem ment szabadságra*. Csak vasárnapokon és ünnepnapokon rándult ki, vagy hivatalokat ment látogatni, szóval útra kelt és ezzel frissítette fel életerejét. Az is jellemző volt edzettségére, hogy *sohasem fűttette hivatalos szobáját* még a legnagyobb hidegben sem. Télen csak félve mentek be hozzá tanácsosai és előadói, mert öt percnél tovább nem bírta ki senki a szoba dermesztő hidegét és hozzá a fekete virginia-szivar mérges füstjét, amely nehéz felhőkben környekezte. De azért senkisésem mert szólni neki, olyan nagy volt a tekintélye és nimbusza. Mikor egyszer, már nyugdíjas korában megkérdeztem, miért vontam meg magától a fűtést és miért szívta mindig azt a kriminálisan erős szivart, mosolyogva azt felelte: „Nem vontam meg magamtól semmit; meleg alsó ruhát viseltem és nem fáztam. Nagy dohányos vagyok és otthon pipázom. A hivatalban ezt nem tehettem, azért erős szivart szívtam, azt a fajtát, amelyet a király Ő Felsege is szív. Mind a hideg szobának, mind az erős szivarnak igen jó hasznát vettem, *mert távol tartották tőlem az üres fecsegőket*. Ha uraimmal fontosabb és hosszabb lélekzetű megbeszélésem volt, bementünk a fűtött tanácsterembe.“

Kapcsolatosan testi edzettségével, szóvá kell tennem csodálatos agilitását, kitartását és közvetlenségét a postahivatalok, igazgatóságok és egyéb postai szervek meglepetésszerű látogatása terén. Mint valami modern Harun Al Rasid, még 60 éves koráig is *sűrűn beutazta az egész országot* és váratlanul betoppant kis és nagy hivatalokba, mozgóposták kocsijaiba, igazgatóságok stb. helyiségeibe. Beletekintett minden munkába, szóba elegyedett a főnöktől a segédszolgáig mindenkivel, és mint kitűnő szakember, rögtön tisztán is látott. Dicsért, amikor lehetett, korholt, amikor kellett, intézkedett is rögtön, ahol a szükség kívánta és csendesen ismét tovább állt, amikor szemléjét befejezte. Ennek az eljárásnak igen sok jó eredménye volt. Ő *ex asse* megismerte hivatalait, azok főnökeit, személyzetét, szolgálatát és viszont a személyzet megismerte, megbecsülte és megszerette vezérének közvetlenségét és igazságosságát. Jó lett a szolgálat is, mert mindenkinek számolnia kellett mindennap azzal, hogy a vezér váratlanul betoppant, min-

dent meglát és mindenkit fölön csíp, aki valamely helytelenségben ludas. Ez a Caesarra emlékeztető tömeges emberismeret és közvetlenség, még az akkori egyszerűbb viszonyok között is (csak postaszolgálat és aránylag kevés személyzet), csodálatraméltó teljesítmény volt. Ma, az egyesített posta, távíró, telefon, rádió, takarékpénztári stb. szolgálat és csonka hazánkban is sok ezer főnyi személyzet mellett ez természetesen lehetetlenség volna.

Amilyen edzett, ellenálló és munkaképes volt pompás fizikuma, éppolyan *pallérozott, kifinomult volt lelki élete is* minden vonatkozásban: hitéletben, hazafiságban, önművelődés, akaratereő, jellemesség, szívjóság, emberszeretet, szociális érzék meg a kedélyes társas élet megbe-csülése dolgában. Mindezekre vonatkozólag érdekes és jellemző adatok vannak birtokunkban.

Mint a kath. egyház hú fia, bizony ellene volt az 1894-ben a főrendiház elé került egyházpolitikai törvényjavaslatoknak (polgári házasság, anyakönyvek állami vezetése, stb.) és mint főrendiházi tag, bizony ellenük is szavazott. E javaslatok akkor a főrendiházban néhány szavazattöbbséggel el is buktak. Még mielőtt másodszor oda kerültek volna, a király, aki óhajtotta, hogy most már törvényerőre emelkedjenek ezek a javaslatok, mert túlságosan felkavarták a kedélyeket s károsan hatott hullámverésük az egész monarchia nyugalma, Khuen-Héderváryt, az akkori homo regiust, küldte a csendes budai Gervay-villába, hogy puhítsa meg a nyakas szenátort. Ez ugyan nem sikerült teljesen, mert Gervay nem adta fel elvi álláspontját, azonban mint királyhű és hazafias lelkületű ember, a főrendiházi második szavazáskor abszéntálta magát!

Még egy jó dolgot hallottam Gervayról, mint istenfélő és szorgalmas templomlátogatóról. Szokása volt korán kelni és a Havas-utcai lakásáról hivatalba menet, naponta reggel 8-kor az egyetemi templomban misét hallgatott. Rendesen beleült valamelyik csendes helyen álló üres és kényelmes gyóntatószékbe. Egy sötét téli reggelen az történt vele, hogy egy ájtatos leány a homályban papnak nézte és oda térdelt hozzá a gyóntató rácshoz... Csak Gervay gyors menekülése óvta meg a leányzót attól, hogy bűneit illetéktelenül feltegye. Gervay ezt az esetet családi körben mosolyogva maga beszélte el.

Gervay jelesen végezte iskoláit, de mint a jó pap, ő is élete végéig tanult és képezte magát, úgy, hogy nagy olvasottságra és széleskörű, magas színvonalú, általános műveltségre tett szert nemcsak nyelvekben (német, francia, angol, latin), hanem szépirodalomban, történelemben, geográfiában és természettudományokban is, amiről nem egyszer volt alkalom meggyőződni. Előszeretettel beszélt angol nyelven.

Jellemző klasszikus műveltségére a következő eset, melyet annak egyik szem- és fültanuja: dr. Bernát István, a Nemzeti Bank alelnöke mondott el nekem.

Báró Kemény Gábort, az újonnan kinevezett földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztert várta tisztelgés végett a minisztérium szakosztályainak vezetői kara, köztük természetesen a posta vezére is 1878-ban. A miniszter azonban késett a miniszterelnökségen és az urak, jó magyar szokás szerint adomázással töltötték az időt.

Egyszerre csak megszólal Gervay és a társalgásnak nemesebb irányt

adandó azt proponálja, hogy hallgassanak meg egy szép passzust Tacitus Agricolájából. Természetesen örömmel fogadták a javaslatot és Gervay emlékezetből elszavalja nekik eredeti ékes latin nyelven e világhírű műnek 19 sorra terjedő utolsó bekezdését (caput 46.), melyben Tacitus utolérhetetlen tömörségű és szépségű irályával halhatatlan (aere perennius) emléket állít a nagy római hadvezér jellemének.¹⁾ Élvezettel hallgatták férfias, érces hangú előadását, bámulták emlékező tehetségét és nagyot nőtt ismét szemükben a különben is megbecsült és kedvelt postavezér tekintélye. Én is nem egyszer hallottam tőle kisebb idézeteket Horatiusból, Ovidiusból és más római klasszikusokból.

A kertészetben és botanikában is jártas volt, de különösen szerette és művelte a geográfiát. Nem hiába választották őt a Magyar Földrajzi Társaság alelnökévé és nem hiába pompázott hivatalos szobájában egy nagyméretű gyönyörű glóbus, amely később, budapesti kerületi postaigazgató koromban, az én szobámat ékesítette.

Habár ő maga nem volt muzsikus, mégis zeneművelő volt, mint zeneértő és zenebarát. Nagyváradon is, az igazgatósági lakásán, de főleg Budapesten, Havas-utca 4. sz. alatt levő szép lakásán, ahol mindkét helyen Terézia, kedves unokahuga vezette a házát, sűrűn koncertszerű, magas színvonalú zeneestéket rendezett, amelyekben ismert zeneművészek mellett rendszeresen az ő kedves unokaöccse, a kitünő Sándor is zongorázott. Éveken át ismert és látogatott zeneszalon volt a zenebarát postavezér lakása.

Magas állásánál fogva és sűrű utazásai közben fokozatosan megismerkedett az egész ország előkelő köreivel és mindenütt szívesen látták és becsülték műveltsége, finom úri modora és lelki nemessége miatt. Sok barátot szerzett külföldön is postai nemzetközi személyes érintkezéséből kifolyólag.

Igen jó barátságban volt nagyváradai postaigazgató korából már a báró Gerliczy-, a Des Echerolles-Kruspér- és a Szalay-családdal. Sűrűn érintkezett más arisztokrata, nagybirtokos, politikus és magas tisztviselői körökkel, valamint a kath. püspöki karral is.

Olyan nagy volt népszerűsége, hogy 1878-ban, 40 éves szolgálati jubileuma és az azt követő hazai és külföldi kitüntetések alkalmából jóformán az egész ország meggratulálta.

A legbensőbb és legmeghittebb barátságot azonban Szlávy József őexcellenciája tartotta fenn vele, a sokszoros magyar miniszter, miniszterelnök, közös miniszter és képviselőházi meg főrendiházi elnök.

Szlávy épúgy, mint Gervay szerette a jókedvű, szűkkörű, fesztelen társas összejöveleteket, ahol leomlanak a hivatalos élet külső és belső korlátjai és bilincsei és ahol mindenki emberi mivoltában szabadon beszélhet és mozoghat. Ilyen kedves kört teremtett magának Szlávy budai palotájában, a megszokott *pénteki estékkel*. Ez a jól megválogatott, jókedvű, whistező, zenélő, adomázó és vacsorázó szűkkörű társaság elnevezte magát „*Palacsinta-rend*“-nek. A rend nagymestere maga Szlávy

¹⁾ Az elszavalt 19 (oktáv) soros caputnak utolsó 4 sora, tehát az egész szavaltnak ötödrésze így hangzik: Quidquid ex Agricola amavimus, quidquid mirati sumus, manet mansurumque est in animis hominum, in aeternitate temporum, in fama rerum; nam multos veterum velut inglorios et ignobiles oblivio obruit: Agricola posteritati narratus et traditus *superstes* erit.

József volt, generálisa és helyettes nagymestere Gervay Mihály, kancellárja Czékelius Aurél, kültagja Ormós Zsigmond, temesi főispán. Néhány előkelő úrihölgy is volt a rendi káptalan tagja és — last but not least — udvari poétája volt a rendnek: Fest Imre, a szepességi születésű államtitkár, aki mint neves gazdasági és politikai író és költő Petőfi verseiből is sokat fordított német nyelvre. Ez a jókedvű kör különösen a 70-es és 80-as években virágzott, amikor Fest csak úgy ontotta magából a sikerültnél sikerültebb, szellemes és jól rímelő magyar és német nyelvű verseket, amelyekben a rend-káptalan egyes tagjait részint üdvözölte vagy dicsőítette, részint pedig kifigurázta. Ezeket a jóízű verseket a szerző 1883-ban egy vaskos kötetben ki is adta; 23 vers szól benne Gervayról, vagy Gervaynak. Ezekből a versekből ízelítőül itt is közlök egyet, melyet a szerző asztali felköszöntőként mondott el 1876 február 4-én abból az alkalomból, hogy Gervay Mihály a tudós Hunfalvy János elnöklete alatt alelnöke lett a Magyar Földrajzi Társaságnak:

Trinkspruch auf Michael Gervay.

Es ist ein Mann in diesem Saal,
Den wir benannt: „Herr General“,
Nicht etwa, weil er in der Schlacht
Wunder der Tapferkeit vollbracht,
Nein, weil er commandiert die Post
In Nord und Süd, in West und Ost;
Weil er in unser Landesstadt
Auch seinen Generalstab hat,
Und weil wir endlich ihm Armeen
Von Postmeistern gehorchen seh'n.

Ein jedes Posthorn, weit und breit,
Trompetet seine Herrlichkeit.
Ein jeder Wagen grün und roth
Geht hin und her auf sein Gebot.
Und wer den Brief mit Geld empfängt,
Mit Rührung Seiner stets gedenkt.
Doch wie wir alle uns erinnern,
Ist thätig er nicht nur im Innern,
Zu Conferenzen, nah und fern,
Reist er nach Wien, nach Rom, und Bern,
Um mit den Postautoritäten
Europas ein Projekt zu kneten,
Wie künftig auch der ärmste Mann
Fast gratis Briefe schicken kann.
So gross' Verdienst, so eifrig Mühen,
Die dürften nicht im Stillen blühen,
D'rum setzt ihn ins Präsidium ein
Der „erdbeschreibende“ Verein.
Dort strahlt er nun am Firmament
Der Länderkund', als Präsident.

Sagt von nun an: „Sie sind mir theuer,
Herr Kepes und auch Sie Herr Payer“,
Drückt mit Jules Verne sich die Hand
Und macht berühmt sein Vaterland.
Er lebe lang in dieser Stellung,
Und trage bei zu der Erhellung
Des Nord- und Südpols dieser Welt:
Er habe Ehre, doch auch Geld,
Behalte den gesunden Leib,
Und nehm' — wenn's möglich — noch ein Weib!

*

A közölt humoros vers utolsó sora ráutal vezérünk agglegény voltára és ajánlja neki, hogy — hacsak lehet — tegye azt jóvá és nősüljön meg, pedig akkor már 57 éves volt! Sokat piszkálták egyébként is Gervayt garszonvolta miatt; meg is tréfálták nem egyszer a „Palacsintarend“ pénteki estéin. De különben is az asszonyok már régóta rávetették szemüket a daliás férfiúra és minden áron meg akarták házasítani. Ő türelemmel, rendesen jókedvűen, néha melankoliával is fogadta az asszonyok e próbálkozásait, sokszor jót mulatott is velük vagy rajtuk, de nem adta fel elveit és sehogy sem lehetett rábírní, hogy Hymen rózsás láncait vegye magára és raboskodják! A családban szerzett bizalmas információim arra vallanak, hogy nősülési ellenszenve egy boldogtalan szerelemnek érthető folyománya volt, pedig talán a jó Isten is családapának teremtette, hiszen tényleg is apja lett Pál unokaöccse családjának.

Nagy életbölcseiségre, savoir-vivre-re és mély kedélyvilágra vall, hogy a mi vezérünk ebben a jókedvű társaságban komoly és nagy felelősségű hivatalos működése mellett, éveken át jól érezte magát és abban előkelő pozíciót vívott ki magának.

Nagyon megrendítette Gervayt, hogy ugyanaz a kedvelt „udvari“ poéta: Fest Imre, aki neki 1883 március 10-én személyesen nyújtotta át verses kötetének egyik díszpéldányát, *másnap szívszélhűdésben hirtelenül meghalt*...

*

Ambár nyugdíjaztatása ellen természetesen nem volt észrevétele, mégis rövid ideig bántotta Gervay önérzetét az a mód, amellyel a vasminiszter, őt 1887 március elején szó nélkül nyugalomba küldte. Pedig Barossnak első miniszteri ténye a posta terén a posta és távirtda egyesítése volt, vagyis gyors végrehajtása annak, amit Gervay 20 éven át, mint szolgálati és takarékosági követelményt hirdetett, de amit a táviró részéről kifejtett ellenállás miatt nem tudott megvalósítani. Ezzel Baross önkéntelenül is elismerte Gervay helyes szolgálati érzékét.

Mint kiegyensúlyozott lélek azonban hamarosan túl tette magát Gervay ezen a keserúségen és azután életének alkonyát csendes elvonultságban és megelégedésben töltötte szép gellérthegyi villájában, szeretett rokonai körében, és hű inasának, Pistának óvó gondozása mellett.

Többször felkerestem a kedves öreg remetét Kelenhegyi-úti ottho-

nában és mindig szívesen fogadott és vagy a szobájában, vagy a kertben eldiskurált velem, vagy pedig, ha szép idő volt, sétára invitált a Gellérthegy oldalán. Mindig élvezetes volt a vele való társalgás, annak élénksége és sokoldalúsága miatt. Mindig örömmel állapítottam meg lelkének és elméjének frissességét, a természet iránti szeretetét, lelkes hazafiságát és minden közérdekű dolog iránt való élénk érdeklődését. Legutoljára 1895 őszén voltam nála, amikor bemutatkoztam mint országos magyar tennisz bajnok és mint a nagy budapesti kerület ujdonsült vezetője. Ő nevetve fogadta az ellentétesnek, össze nem illőnek látszó két sikert, melyeknek összefüggését azonban meggyőzően megmagyaráztam neki *a rendszeres testnevelés üdvös és csodás hatásai alapján*. A végén megadta magát és sok szerencsét kívánt mindkét irányban, ami, úgylátszik, hatásos is volt.

Akkor sem volt beteg Mihály bátyánk, nyílegyenesen tartotta daliás alakját; azután sem gyengélkedett, pedig már 76 éves múlt, hanem félévre rá, 1896 április hó 14-ről 15-re virradó éjjel *váratlanul meghalt*. Reggel halva találták ágyában. Úgy halt meg, mint a magában álló tölgy, melyen nem tud venni sem szű, sem kórság, hanem csak a vad szélroham, amely *erőszakkal kidönti*.

Az orvosok szívszélhűdést állapítottak meg.

*

Ha végig tekintünk Gervay Mihály életpályáján, olyan egyéniség domborodik ki előttünk, aki tényleg hivatott és méltó volt arra a feladatra, amelyre őt a sors szerencsés keze kiszemelte. A magyar posta fejlődésének egy igen fontos szakában nemcsak jól oldotta meg postavezéri hivatalos feladatát, hanem mint ember is, hiúságtól mentes szerénységében, önzetlenségében és a szegény emberért küzdő emberszeretetében méltó párja és kiegészítője volt a vezérnek. Az első minisztereinek elismerése és királyának kitüntetései bizonyítják, az utóbbit nagyszámú barátainak serege, akik haláláig hívei maradtak. A főrendiházi élethosszigan tartó tagsággal, a magyar peerséggel olyan kitüntetést kapott, mellyel egyetlen utóda sem büszkélkedhetik és olyan sokáig sem töltötte be senki ő utána a vezéri díszes állást. Örömmel állapíthatjuk meg tehát, hogy Gervay Mihályra, az alkotmányos éra első postavezérére büszkék lehetünk.

A posta fiatal nemzedékét most már arra kérem, olvassa el ezt a szerény megemlékezést ő róla, és akkor Vastagh György szép festménye előtt nem fog többé tanácstalanul állni, hanem megértő tisztelettel és szeretettel fog feltekinteni daliás alakjára, jóságos arcába.

A nemzetközi távbeszélő forgalom lebonyolítására igénybevehető összeköttetésekről.

Ira: Dr. HAVAS FERENC m. kir. postaigazgató.

Les voies de communication du trafic international téléphonique.

Par le docteur Francois Havas, directeur des postes.

L'auteur, en développant les communications internationales téléphoniques les plus importantes du monde souligne plus spécialement les communications, qui ont une importance particulière pour la Hongrie. Il explique aussi les principes de l'acheminement du trafic international téléphonique.

Lapunk 3. számában a nemzetközi táviróforgalom lebonyolítására igénybevehető vezetékes és drótnélküli összeköttetésekkel, valamint azokkal az elvekkel foglalkoztunk, amelyek a magyar posta szempontjából a táviratok irányításánál az összeköttetések kiválasztása szempontjából irányadóak. E cikkben a távközlés másik nagy ágával, s a mai kor szempontjából talán már fontosabb és jobban igénybevett ágával, a távbeszélővel kívánok foglalkozni. Meg akarom ismertetni olvasóinkkal a nemzetközi távbeszélőforgalom lebonyolítására ezidőszertel rendelkezésre álló összeköttetéseket s azokat az elveket, amelyek ezeknek az összeköttetéseknek az igénybevételénél általában, de különösen Magyarországon szempontjából irányadóak.

A nemzetközi táviróforgalommal kapcsolatban megállapítottuk, hogy annak lebonyolítására mind az európai, mind a világrészek közti viszonylatban a vezetékes és a drótnélküli (rádió) összeköttetések egyaránt rendelkezésre állanak s igénybe is vétetnek. A nemzetközi távbeszélőforgalommal kapcsolatban ezt nem állapíthatjuk meg. A távbeszélőnél ugyanis az európai szárazföldi viszonylatokban, az egyetlen Páris—Moszkva közti rádiótávbeszélő összeköttetés kivételével, a forgalmat kizárólag vezetékes, illetőleg távkábel összeköttetésekben bonyolítják le. Ezzel szemben a világrészek közti távbeszélő forgalomban kizárólag drótnélküli (rádió) távbeszélő összeköttetések állanak rendelkezésre s így ez a nagytávolságú forgalom csak rádiótávbeszélő útján bonyolítható le, kábelösszeköttetésekben tehát nem.

Ha ennek az adott helyzetnek az okát kutatjuk, akkor az első esetben azt kell megállapítanunk, hogy az európai szárazföldön az igazgatások, illetőleg távbeszélő társaságok azért nem veszik igénybe a rádiótávbeszélőt, mert egyrészt igen nagyszámú áramkorról van szó, amelyeknek rádiótávbeszélő összeköttetésekben való megválasztásához a szükséges nagyszámú hullámhossz a mai hullámelosztás mellett már nem áll rendelkezésre. Másrészt a vezetékes, de főleg a kábeltávbeszélő, a rádiótávbeszélővel szemben műszaki szempontból is sokkal tökéletesebb és lényegesen jobb érthetőséget is biztosít, valamint kevesebb zavarnak van kitéve. Az igazgatásoknak, illetőleg társaságoknak meg volt tehát az okuk arra, hogy az európai szárazföldi nemzetközi távbeszélő forgalom lebonyolításánál a rádiótávbeszélő igénybevételétől eltekintsenek.

Ezzel szemben a világrészek közti távbeszélő forgalomban a helyzet teljesen más képet mutat, mert a kábelépítő technika ezidőszerint még nem tud pupinozással vagy más rendszerrel készült s műszakilag felette komplikált tengeralatti távbeszélő kábeleket úgy és olyan áron előállítani és fektetni, hogy azok a világtengerek áthidalására alkalmasak legyenek. Az Európa és Északamerika közt megépítendő tengeralatti távbeszélő kábel terve ugyan már hosszabb idő óta állandóan kísért, a számítgatások és tervezgetések folynak, testet azonban a fentebb említett okok miatt még nem tudott öltetni. Ilyen körülmények közt a világrészek közti távbeszélőforgalom lebonyolításánál csak a rádiótávbeszélő összeköttetések állanak rendelkezésre, amelyek az egy Európa—Északamerika (London—New-York) közti viszonylat kivételével mind rövidhullámokon működnek. A rövid hullámok alkalmazása nagy távolsági összeköttetésekre ugyanis igen gazdaságos, mert az adóberendezések aránylag kis teljesítményűek lehetnek, aminek következtében a sugárzás jól irányítható. A rövidhullámu rádiótávbeszélő összeköttetéseknek viszonylagos olcsósága előnyös a világrészek közti nagytávolságú távbeszélőforgalom további fejlődése szempontjából, mert új viszonylatok megnyitását megkönnyíti s emellett aránylag olcsó díjszabás megállapítását teszi lehetővé. Ezek után az általános jellegű megállapítások után tekintsünk bele mind az európai, mind a világrészek közti távbeszélőforgalom lebonyolítására ezidőszerint rendelkezésre álló összeköttetések szövevényes világába s igyekezzünk annak a részletkérdéseibe is világszágát vinni.

Ami az európai kontinentális összeköttetéseket illeti, úgy mindenké előtt meg kell állapítanunk, hogy ezek kifejlesztése terén a világháborút követő esztendőök csodákat műveltek. Amíg ugyanis a háború előtt és az alatt az európai nemzetközi távbeszélő hálózat még csak aránylag gyér számú légvezeték áramkörön bonyolódott le, amelyek a legtöbb esetben csak szomszédos országokat kötöttek össze egymással, addig a világháborút követő években az államok hatalmas erőfeszítéssel rávetették magukat a távbeszélő kábelépítésre s egy jó évtized alatt Pupin Mihály nagyszerű találmányának, a nagytávolságra való átvitelt lehetővé tevő Pupin-csévéknek az alkalmazásával megépítették Európa nagyszerű távkábel-hálózatát, amelyet térképen is bemutatunk. Amint e térképen látni lehet, Magyarország a kábelépítkezés terén szintén kivette a részét s a Budapest—Bécs—Pozsony és Budapest—Szeged—Szajol közti távkábelek kiépítésével igazán mindent megtett, hogy az Európa nyugati és északi része, valamint a balkán-államok közti távbeszélőforgalom kifejlődését megkönnyítse s emellett Magyarország nemzetközi távbeszélő végforgalmában, sőt belöldi forgalmában is a lehető legjobb érthetőség mellett biztosítsa a beszélgetések lebonyolítását.

A magyar távkábelek felhasználásával Magyarország abba a helyzetbe került, hogy külföldi közvetlen távbeszélő összeköttetéseknek számát kb. megtízszerezhette. A kitűnő közveflén összeköttetések a Magyarországgal való távbeszélőforgalomba bevont országok számát is erősen megszorították, mert amíg pl. 1924-ben csak 4 külföldi or-

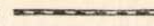
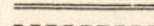
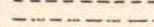
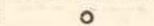

szággal volt távbeszélőforgalmunk, addig 1936-ban ez a szám közel 80-ra emelkedett.

Magyarország fontosabb közvetlen nemzetközi távbeszélő áramkörei ezidőszerint a következők: Egyrésztől Budapest, másrésztől Amsterdam, Arad, Belgrád, Berlin (4 áramkör), Pozsony (4 áramkör), Breslau, Brünn, Bukarest (3 áramkör), Kolozsvár, Frankfurt a/M., Genf, Komárom, Kassa, Krakó, Linz, London (2 áramkör), Losonc, Sofia, Mor.-Ostrava, Munkács, Nyitra, Újvidék, Érsekújvár, Nürnberg, Nagyvárad, Párizs (2 áramkör), Prága (3 áramkör), Róma, Szabadka (2 áramkör), Temesvár, Trieszt (2 áramkör), Bécs (18 áramkör), Varsó, Zágráb, Zürich (3 áramkör), továbbá a Békéscsaba—Arad, Győr—Pozsony, Győr—Bécs, Miskolc—Kassa, Nagykanizsa—Kapronca—Zágráb, Pécs—Eszék, Baja—Zombor, Sopron—Bécs, Szeged—Nagykikinda, Szombathely—Fehring—Gráz, Szombathely—Bécs áramkörei. Nem kevesebb, mint 78 áramkört soroltunk itt fel, amelyekhez még a Magyarország és a szomszédos államok közti határszéli forgalom céljaira szolgáló néhány áramkör is járul. Elmondhatjuk tehát, hogy Magyarország nemzetközi távbeszélő forgalmának lebonyolítása céljára ezidőszerint közel 100 közvetlen távbeszélő áramkör áll rendelkezésre, ami igen tekintélyes számnak mondható. Tekintettel arra, hogy ezeknek az áramköröknek legnagyobb része a távkábelekben fut s azonkívül a nagytávolságú viszonylatok áramkörei a budapesti helyközi távbeszélőközpontban levő zsinórerősítő berendezésre is rá vannak kapcsolva, kétségtelen, hogy Magyarország nemzetközi távbeszélőforgalmát a magyar postaigazgatás olyan műszaki berendezésekkel tudja lebonyolítani, amelyek nemcsak európai, hanem világviszonylatban is a legkényesebb igényeket kielégíthetik. A gyakorlat már be is bizonyította, hogy e tekintetben a közönség meg van elégedve, mert a Budapestet járó nagyszámú idegen, ha távoli hazájával Budapestről beszélgetést kér, beszélgetésének befejeztével megelégedéssel teszi le a kagylót, amint azt pl. a cserkész világ-jamboree vagy más, Magyarországon megtartott nemzetközi értekezletek alkalmával tapasztaltuk is.

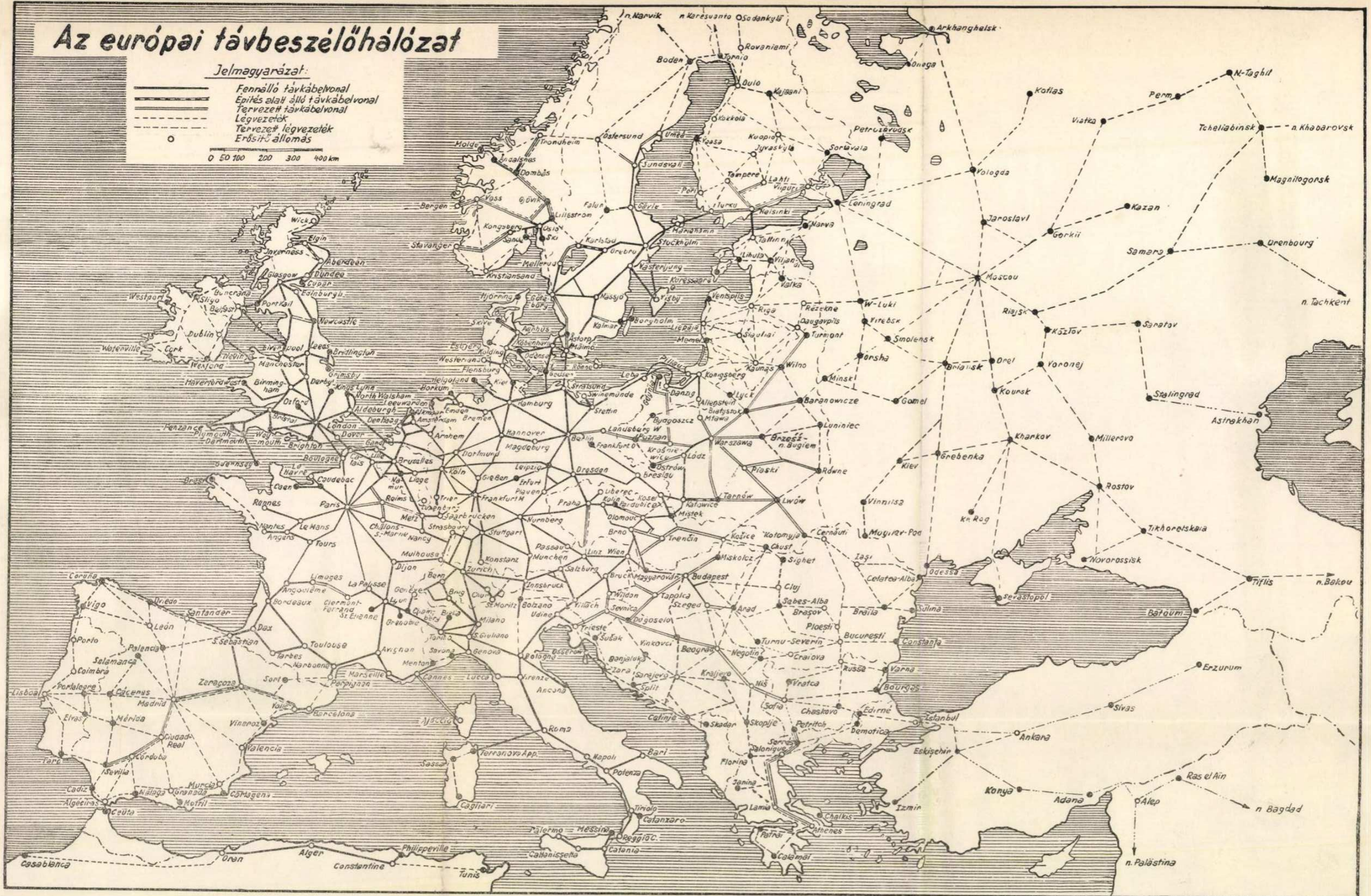
Amint Budapestnek meg van a maga nagyszámú közvetlen összeköttetése az európai szárazföld többi nagy világvárosával, úgy meg van ez természetesen más országok nagy városai közt is. E tekintetben felesleges felsorolásba bocsátkoznunk s ez e cikk kereteit messze túlhaladó vállalkozás is volna, mert az európai kontinens fontosabb városait egymással összekötő közvetlen távbeszélőáramkörök jegyzéke egész kötetre való. E tekintetben elég, ha általános tájékoztatásként annyit jegyzünk meg, hogy az egyes országok fontosabb városait összekötő közvetlen távbeszélő áramkörök megvannak s a legtöbb viszonylatban a közvetlen áramköröknek egész sorozatai állanak a forgalom céljára rendelkezésre. E szempontból már ízelítőt adott a Budapest—Bécs közti viszonylatban fentebb említett 18 közvetlen áramkör. De a többi fontos viszonylatban is ilyen a helyzet. Így pl. Párizs és London közt 37 közvetlen áramkör, Párizs—Berlin közt 9 áramkör, Berlin—London közt 9 áramkör, Berlin—Bécs közt 12 áramkör, London—Rotterdam közt 7 áramkör, Genf—Párizs közt 7 áramkör, Bécs—Zürich közt 5 áramkör, Hamburg—London közt 6 áramkör, Hamburg—Rotterdam

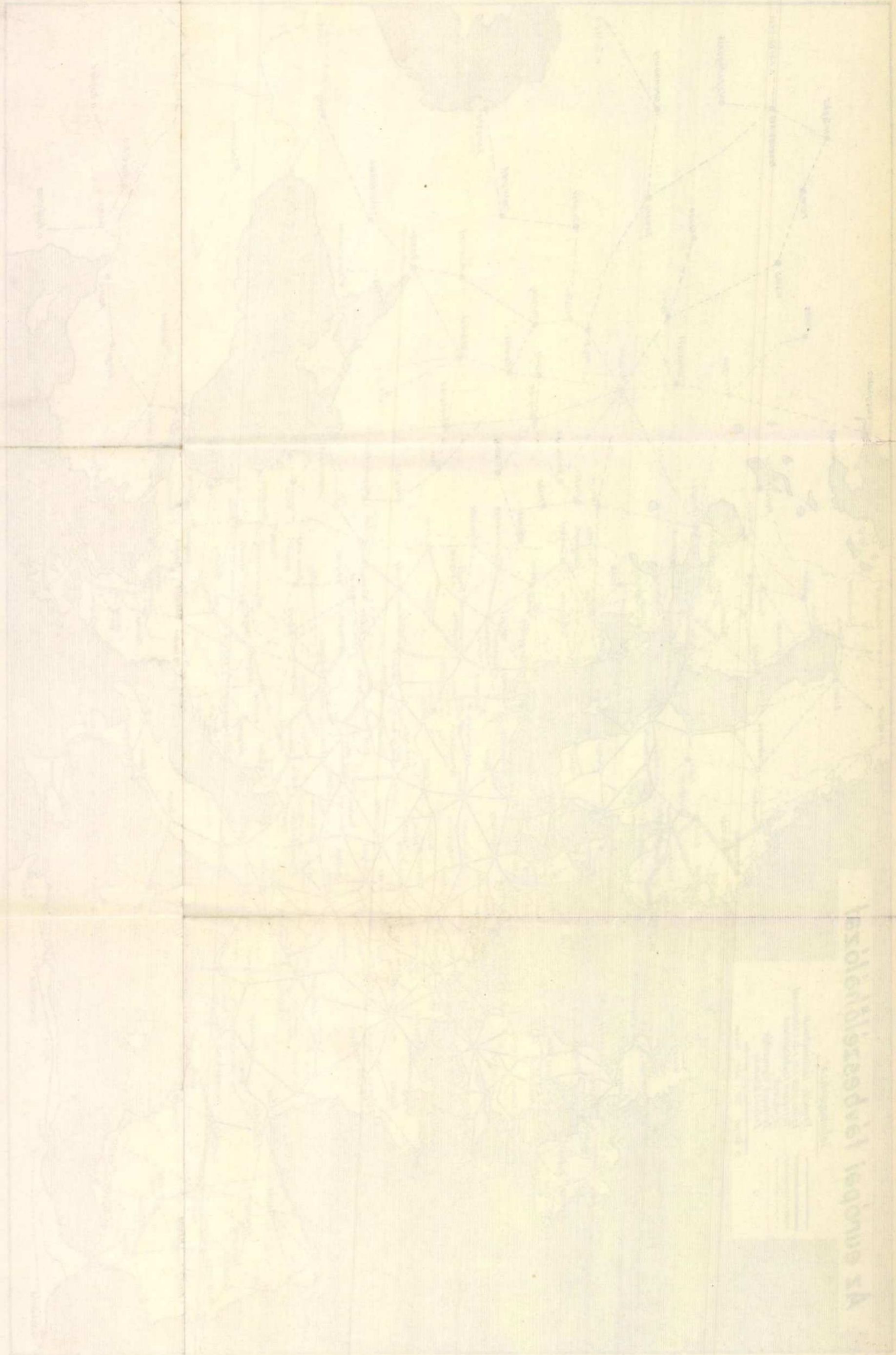
Az európai távbeszélőhálózat

Jelmagyarázat:

- Fennálló távkábelvonal
- Építés alatt álló távkábelvonal
- Tervezett távkábelvonal
- Legvezeték
- Tervezett legvezeték
- Erősítő állomás

0 50 100 200 300 400 km

Всјошћивост његова з.А.

Својом
Правом
и
Својом
Својом

közt 7 áramkör, Prága—Bécs közt 12 áramkör, Berlin—Varsó közt 5 áramkör áll rendelkezésre. Az európai kontinens nemzetközi távbeszélő összeköttetései közt az áramkörök száma és a lebonyolított forgalom nagysága szempontjából legjelentősebbek az Angliát Franciaországgal, Belgiummal és Hollandiával összekötő s a La Manche-csatornát átszelő tengeralatti kábelek, amelyek mindegyikében nagyszámú áramkör fut. Így az angol-francia kábelekben 28 ú. n. kábel-érnégyes, az angol-belga kábelekben 44 érnégyes, az angol-németalföldi kábelben 9 érnégyes halad. Ezekben a kábelekben futnak a világ közgazdasági és politikai szempontból is legfontosabb távbeszélő áramkörei, mint amilyenek a London—Párizs, Berlin, Róma, Genf, Bécs, Madrid közti áramkörök. Budapest két közvetlen londoni áramköre közül az egyik a francia-angol kábelben, a másik a belga-angol kábelben fut.

Az európai szárazföld nemzetközi távbeszélő összeköttetései közt különösen kiemelendő a Párizst Frankfurt a/Mainon át Berlinnel s ehhez csatlakozóan a Berlint Varsóval összekötő, úgyszintén a Párizs—Zürich—Bécs—Budapest—Szeged közti nagy nyugat-keleti irányú távkábelösszeköttetések, valamint a Stockholmból Berlinen, Zürichen, Milánón, Rómán keresztül, a szicíliai Palermóig haladó nagy észak-déli irányú távbeszélő távkábel.

Ezekben a nagy nemzetközi távkábelekben igen nagyszámú áramkört befogadó szakaszokat találunk. Így pl. a Frankfurt a/M.—Saarbrücken közt fektetett távkábelben közel 50 érnégyes, a Bécs—Passau közti távkábelben szintén közel 50 érnégyes, a Varsó—Lodz közti távkábelben 81 érnégyes, a Stockholm—Malmö közti távkábelben 114 érnégyes, a Budapest—Bécs közti távkábelben 81 érnégyes van.

Az európai távkábelhálózatnak azonban, bármennyire is fejlődött, van egy nagy fogyatéksága. Ez abban áll, hogy csak Nyugat-, Észak-, Dél- és Középeurópa területén épült ki, Keleteurópára azonban már nem tudott kiterjeszkedni, mert Varsónál, illetőleg Wildonnál (Bruck a/d. Mur mellett) és Szegednél vége szakadt, tehát sem Oroszország, sem Jugoszlávia, illetőleg Románia felé nincs folytatása s belátható idő alatt nem is lesz. Így a nagy nyugati országok távbeszélő igazgatásainak az álma, a Londonból Párizson, Bécsen, Budapesten, Belgrádon, Istambulon, Jeruzsálemen át Indiába vezető távbeszélő távkábel megépítésének terve nem tudott megvalósulni. Pedig már ügylátszott, hogy valósággá válik, mert Jugoszláviában sokáig kísértett a Jugoszláviát nyugat-keleti és észak-déli irányban átszelő távbeszélő távkábel megépítésének terve megvalósulni azonban sajnos nem tudott. Így az átmenő távbeszélő-forgalom céljaira a meglévő légvezetékes áramkörök felhasználásával képzett, ú. n. több csatornás rendszerű vivőfrekvenciás távbeszélő áramköröket létesítettek. Ezek olcsóbbá kerültek s a célnak, mérsékelt igényeket feltételezve, szintén megfelelnek Jugoszlávia állásfoglalásának megfelelően, Románia, Bulgária és Törökország szintén nem tért át a távbeszélő távkábel építkezésre s ugyancsak a vivőfrekvenciás többcsatornás rendszeren valósítja meg nemzetközi távbeszélő áramköreinek létesítését. Csehszlovákország, amely a történelmi Csehország, Morvaország és Szilézia területén Pozsonyig és Teschenig kiépítette a maga távbeszélő távkábel-hálózatát, vagyis Magyarország és Lengyelország távkábeleikhez csatlakozott, Románia felé már szintén nem épí-

tett távkábelt, hanem megelégedett ebben az irányban a Zsolnán, Kasán, Ungváron, Máramarosszigeten át vezető vivőfrekvenciás berendezés létesítésével s Románia felé távbeszélőforgalmát ezen az úton, vagyis Magyarország elkerülésével bonyolítja le.

Magyarország érdekei szempontjából az északi, déli és keleti szomszédállamoknak ez a távkábelelles berendezkedése természetesen hátrányos, mert így, legalább is egyelőre, akadályai vannak a közeli és távoli keletre vezető távbeszélőforgalom nagyarányú és rajtunk keresztül a Bécs—Budapest—Szeged távkábel felhasználásával lebonyolítandó kifejlődésének. Ezzel szemben bekövetkezett az a helyzet, hogy szomszédaink a nyugat-keleti irányú nemzetközi összeköttetések céljaira vivőfrekvenciás berendezéseiket lehetőleg oly alapáramkörök felhasználásával képezték, amelyek bennünket elkerülnek, vagyis egyrészt Ausztria—Jugoszlávián át, másrészt Csehszlovákia—Románián át vezetnek, ami átmenő távbeszélőforgalmunk számára érzékeny károsodást jelent. Így születtek meg a közelmúltban az Ausztria—Jugoszlávián át vezető Zürich—Zágráb, Wien—Belgrád áramkörök, valamint a Csehszlovákia—Románián át vezető Berlin—Bukarest, Prága—Bukarest áramkörök.

Ami az Európa és a többi világrész közti távbeszélő forgalmat illeti, ennek lebonyolítására, amint azt fentebb már említettük, a nagyobb európai városok és a távoli világrészek közt létesített rádiótávbeszélő-összeköttetések állanak rendelkezésre. Ezek közt a legfontosabbak a következők: Egyrésztől Nagybritannia (London), másrésztől az Észak-amerikai Egyesült-Államok (New-York), a Délafrikai Unio (Milnerton), Egyiptom, Palesztina, Brit-India, Japán (Tokio), Ausztrália (Melbourne). Egyrésztől Németország (Berlin), másrésztől Egyiptom, Palesztina, Japán (Tokio), Fülöpszigetek (Manilla), Sziám, Délamerika (Argentína, Brazília, Peru, Kolumbia, Venezuela). Egyrésztől Franciaország (Párizs), másrésztől az Északafrikai francia gyarmatok (Algír, Tunisz, Marokkó), Francia Indokína, Szíria, Északamerikai Egyesült-Államok (New-York), Délamerika (Argentína, Brazília, Peru, Venezuela). Egyrésztől Németalföld (Amsterdam), másrésztől Németalföldi India (Jáva szigete). Egyrésztől Belgium, másrésztől Belga-Kongó.

Magyarországnak e távoli világrészekkel való távbeszélő forgalmában természetesen a tőlünk kiinduló vagy hozzánk érkező beszélgetések az európai útszakaszon a rendes kábeltávbeszélő összeköttetéseknek nyerne továbbítást. Csak Párizstól, Londontól, Berlinton, Brüsszeltől, illetőleg Amsterdamtól kezdve futnak rá a világtengereket áthidaló rádiótávbeszélő összeköttetésekre, hogy aztán a szemben levő távoli világrészen az ottani rádiótávbeszélő vevő, illetőleg adó állomásától a hívott és hívó távbeszélő állomásig a legtöbb esetben ismét vezetékes távbeszélő összeköttetésen nyerjenek továbbítást.

Ezek közt az Európát a távoli világrészekkel összekötő rádiótávbeszélő összeköttetések közt, a London és New-York, valamint a Párizs és New-York közti összeköttetésnek van a legnagyobb jelentősége. Ezek ugyanis a világ két legjelentősebb szárazföldi távbeszélőhálózatát, vagyis az európai és az északamerikai kötik össze egymással, amelyek mindegyikét hatalmas gazdasági érdekeltségek veszik igénybe, amelyek tudnak és akarnak is forgalmat csinálni. Ennek kell tulajdonítani, hogy

addig, amíg a többi világrészek közti viszonylatokban rendszerint csak egy-egy áramkört tart az illető két érdekelt ország üzemben, addig London és New-York közt ezidőszerint 4 áramkör, és pedig 3 rövidhullám- és 1 hosszúhullám rendszerű áll rendelkezésre.

Amikor a fentiekben nagy vonásaiban megismertük azokat a vezetékes és rádiótávbeszélő összeköttetéseket, amelyek az európai, illetőleg Európán kívüli távbeszélőforgalom lebonyolítására rendelkezésre állanak, felvetődik az a kérdés is, hogy melyek azok az elvek, amelyek az egyes országokat, elsősorban azonban a magyar postaigazgatást az egyes viszonylatokban az összeköttetések kiválasztásánál vezetik.

Az irányítás elvei szempontjából a legegyszerűbb a helyzet a szomszédos országok közti távbeszélőforgalom lebonyolításánál, mert itt a beszélgetés díjából csak a forgalomban érdekelt két végország részesedik. A szomszédországokkal való távbeszélő forgalomban ugyanis a beszélgetések lebonyolítására meglehetősen nagyszámú áramkör áll rendelkezésre, úgy, hogy a rendeltetési helyet legrövidebb úton elérő áramkör nagyobb foglaltsága esetében egy másik, ugyancsak alkalmas áramkör igénybevétele rendszerint nem ütközik nehézségbe. Ezért a szomszédos országok közti forgalomban a beszélgetések irányításánál az a vezérelv, hogy azokat a mindenkor forgalmi viszonyoknak megfelelően úgy kell irányítani, hogy a leggyorsabban és a legjobb érthetőség mellett lehessen lebonyolítani.

A szomszédos országokon túlmenő európai, valamint az Európán kívüli távbeszélő viszonylatokban az irányítás már sokkal kényesebb ügy. Mivel a nagytávolságú távbeszélő forgalom az utolsó évtizedben mondhatni a semmiből fejlődött ki, s egészen rövid idő alatt igen nagyarányúvá vált, a nemzetközi forgalom lebonyolítási rendjének megállapítása kétségen kívül nagy feladat elé állította az érdekelt igazgatóságokat és távbeszélő társaságokat. Hogy a feladatuknak mentől jobban meg tudjanak felelni, a távközlés nemzetközi egyesületének kebelében megalakították a Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottságát (Comité Consultatif International Téléphonique, röviden C. C. I. F.), amely a nemzetközi távbeszélőforgalom műszaki, forgalmi, üzemi és díjszabási kérdéseinek vezérelveit ú. n. ajánlásokba foglalta, amelyeket az érdekelt igazgatóságok és társaságok legnagyobbbésztt alkalmaznak is. Ezek közt az ajánlások közt megtaláljuk a nemzetközi távbeszélőforgalom irányítására és az igénybeveendő utak díjmegosztására vonatkozó vezérelveket is, amelyek ily módon e forgalomban irányadóknak tekintendők.

Az ajánlások szerint a nagytávolságú távbeszélő forgalom lebonyolításánál elsősorban az ú. n. normál-utat (voie normale) kell igénybevenni, vagyis azt az utat, amely lehetőleg a legrövidebb úton, illetőleg legkevesebb ország érintésével éri el a rendeltetési országot, vagy pedig amelyen a beszélgetések érthetősége a lehető legjobb. Ezeknek a feltételeknek a gyakorlatban leginkább az az út felel meg, amelyen kábelben haladó közvetlen áramkör igénybevételevel, vagy legalább is lehetőleg kevés közvetítéssel érhető el a rendeltetési ország. Ezeknek a feltételeknek megfelelő normál-út ugyanabban a viszonylatban azonban nemcsak egy, hanem esetleg több is lehet.

A beszélgetés díját, amelyet a beszélgetést bejelentő féltől beszed-

nek, mindig a normál-úton érdekelt országok vég- és átmeneti díjrészeinek összeadása útján kell megállapítani s ez a díj akkor sem változik, ha a beszélgetést nem a normál-, hanem ettől eltérő úton bonyolítják le. Ez az elv igazságos s gyakorlati szempontból is feltétlenül helytálló, mert a beszélgetést bejelentő féltől igazán nem lehet megkívánni, hogy beszélgetéséért esetleg a rendes díjnál nagyobb összeget fizessen akkor, amikor tőle független okokból a beszélgetést a normál-úton nem lehetett lebonyolítani.

Ha valamely viszonylatban a beszélgetést a díj kiszámításának alapjául szolgáló ú. n. normál-úton nem lehet lebonyolítani, akkor lehetőleg oly utat kell a C. C. I. F. ajánlása értelmében a lebonyolításra kiválasztani, amely, ha más irányban is, de ugyanazokon az országokon halad keresztül, mint a normál-út. Ezt a másodsorban tekintetbe jövő utat, illetőleg utakat, mert hiszen ilyen több is lehet, szaknyelven kiségitő útnak nevezik (voie auxiliaire) nevezik. Ilyen kiségitő úton történő irányítás esetén természetesen a beszédett beszélgetési díjnak a megosztása ugyanaz marad, mint a normál-úté, mert hiszen a beszélgetés továbbításában ugyanazok az országok érdekeltek, mint a normál-úton történő irányítás esetében.

Ha az adott viszonylatban a beszélgetés lebonyolítására sem normál-út, sem kiségitő-út nem áll rendelkezésre, illetőleg ilyennek az igénybevétele csak a beszélgetés hosszabb várakoztatásával volna lehetséges, ami feltétlenül kerülendő, akkor a beszélgetést segédúton (voie de secours), vagyis olyan úton bonyolítják le, amelyik egész hosszában vagy annak csak egy részében más országokon halad át, vagyis a legtöbb esetben kerülőt tesz. Segéd-úton történő irányítás esetében természetesen a beszélgetést bejelentő féltől beszédett beszélgetési díjnak a beszélgetés továbbításánál érdekelt igazgatások közti felosztása más lesz, mint a normál- vagy kiségitő-úton történő irányítás esetében. Ilyenkor az országok a rendelkezésre álló díjból már rendes vég-, illetőleg átmeneti díjaiknak aránylagosan csökkentett összegével részesedhetnek, mivel a féltől beszédett összeg ebben az esetben sem lehet több, mint a normál-útra kiszámított összeg.

A háromféle úton történhető irányítás esetében alkalmazandó díjmegosztást különben leghelméletesebben adott példával világíthatom meg, amely az általános elv megértését feltétlenül megkönnyíti. Pl. a *Magyarország és Lengyelország (I. díjöv) közti forgalomban folytatott 3 perces beszélgetés díjának felosztása a továbbításban érdekelt országok közt a különböző utakon a következő lesz:*

Viszonylat	Díjmegosztás a normál-úton (Budapest-Varsó áramkörön)	Díjmegosztás a kiségitő úton (Budapest-Prága és Prága-Varsó áramkör igénybevételével)	Díjmegosztás segédúton (Budapest-Berlin és Berlin-Varsó áramkör igénybevételével)
Magyarország-Lengyelország (I. díjöv)	Magyarország . 1.95	Magyarország . 1.95	Magyarország 0.99
	Csehszlovákia 1.37	Csehszlovákia 1.37	Csehszlovákia 1.69
	Lengyelország 1.50	Lengyelország 1.50	Németország 1.39
	összesen ar. fr. 4.82	összesen ar. fr. 4.82	Lengyelország 0.75
			összesen ar. fr. 4.82

A beszélgetési díj tehát a példaként felhozott viszonylatban váltott beszélgetés irányításának mind a három esetében változatlanul 4.82 aranyfrank. Ezt az összeget a posta a féltől természetesen nem aranyfrankban, hanem a hivatalos átszámítási kulcs segítségével kiszámított megfelelő pengő összegben szedi be.

A magyar postaigazgatás a Magyarországból kezdeményezett, illetőleg a hozzá a nemzetközi átmenő távbeszélő forgalomban befutó s valamely külföldi országba szülő távbeszélgetéseket szigorúan az ismertetett általános elveknek megfelelően irányíttatja s a nemzetközi távbeszélőforgalom lebonyolításában érdekelt távbeszélő hivatalait, elsősorban pedig az ennek oroszánrészt lebonyolító budapesti helyközi távbeszélőközpontot, szakszerűen összeállított s lehetőleg a gyakorlatban előadódható összes esetekre figyelemmel levő irányítási-táblázatban utasította. A távbeszélő nemzetközi viszonylataiban beszélgetést folytató közönség tehát nyugodt lehet, hogy beszélgetését a posta mindig úgy és olyan összeköttetés igénybevételével bonyolíttatja le, amely, mind a fentebb ismertetett általános irányítási elveknek, mind a mindenkori forgalmi viszonyoknak a legjobban megfelel.

Ha cikkem megírásával sikerült a m. kir. posta érdekelt távbeszélő-személyzete előtt a nemzetközi távbeszélő forgalom irányítását vezérlő elveket könnyen megérthetővé és a gyakorlatban céltudatosan is alkalmazhatóvá tenni, a közönséget pedig e munka komolyságáról, annak legjobb szándék által vezetett s mindig a közönség érdekében történő szakszerű viteléről meggyőzni, akkor céloimat elértem.

A jászberényi m. kir. postaház terveinek kialakulásánál érvényesült történeti, művészeti, gazdasági, társadalmi és műszaki elvek ismertetése.

Irta: TORDA KÁLMÁN

okl. építészmérnök, m. kir. postaműszaki tanácsos.

Expose des principes historiques, artistiques, économiques, sociaux et techniques entrés dans la mise au point des plans de l'hôtel des postes de Jászberény.

Par Coloman Torda, ingénieur-architecte diplômé, conseiller technique des postes.

L'auteur continue son article commencé dans le numéro 3 de notre revue, année 1936.

(Folytatás.)

A diszítési célokat, más elvekkel pótolták. Az évszázados fejlődés következtében felduzzadt városok szűk, levegőtlen utcái és házai ugyanis a városok belsejében nemcsak egészségtelenek, hanem drágák

is voltak. Ezért lassacskán csak a központi fekvést kereső ipar és kereskedelem tudta megfizetni. Ezek alkalmazottai kénytelenek a munkahelelyektől távolfekvő lakásaikból ide és visszautazni. Így tehát a közlekedés is fejlődésnek indult, azonban a közlekedési eszközök befogadására a szűk utcák alkalmatlanoknak mutatkoztak. Az angol és francia munkásviszonyokból kifejlődött az újkor jellemző szellemi mozgató ereje a szocializmus, amely az egyes egyének jólétének előmozdítására törekedett és ezeknek a kérdéseknek megoldására az építészeket sorompóba állította. A munkaközben levegőtlen, naptalan helyiségekben tartózkodó tömegek részére napos, levegős lakásokat és tartózkodási helyeket követelt. Napos lakások céljaira a régi lakások nem feleltek meg, azért a házaknak a napjárás irányában való építéséhez új városrendelésekkel kellett. Így tehát kialakultak az építkezések irányelvei is. A régi házakat egyszerre lebontani nem lehet, de a házak között elnyúló légsávval és a tetőknek lapos, tartózkodásra alkalmas kiképzésével új háztípusokat teremthettek. Ennek művészi megjelenését pedig a festészetben már kipróbált elvek szerint ki lehetett képezni.

Két nevezetesebb városrendezési terv merült fel. Az egyiket Le Corbusier francia építész állapította meg, akivel, mint festővel már foglalkoztunk. Terve szerint a város belsejében 220 m magas, 60 emeletes házak 300 m távolban állanak egymástól és 40.000 ember befogadására volnának alkalmasak. Ipar, kereskedelem és irodák céljaira épülnének. Köztük elegendő hely lenne a forgalom lebonyolítására. Ezeket a keresztalakú tornyokon kívül, a város többi része sávossal beépítéssel zöld környezetben álló lakóházakból állana. Le Corbusier a házak homlokzatát is kialakította.

Az oroszok beépítési terve ezzel szemben a forgalmat a földalatti vasutak, a földszintjén levő kocsitűk és az üzletházak tetején levő gyalogközlekedési helyeken s az azokat az egyik háztól a másikig érő hidakon kívánják elosztani. A házak több emelet magasságú alsó része az ipari, kereskedelmi stb. helyiségeket, míg a széles gyalogjárókra belül emelkedő toronyépítmények sík lapokkal képzett hasábjai 15 emelet sorban a lakásokat foglalják magukba. Az oroszok tervei merészebbek, mint a franciáké. Az oroszoknál az épület külsejének művészi kialakításánál az építészek maguk mellé veszik a konstruktív festőket, akik 1913 óta a síkbeli, 1923 óta pedig az abszolút térbeli alkotásokat kedvelik és így közösen alkotják meg az épülettömegek művészi megjelenésének szabályait. Ebben a munkában a legnevezetesebb orosz konstruktív festő, El Lissitzky játszik vezető szerepet. A szovjet nemcsak az épület külsejét, hanem annak belső rendeltetését is az általa átszervezett társadalom szükségleteinek megfelelőleg átdolgozza, amihez kialakul az új lakás és bútortípus is. Az orosz törekvések kidolgozásán Le Corbusier francia festő és építész, valamint a németek is fáradoznak. Ezt a szellemi támogatást azonban a polgári társadalom befolyásának csökkentése céljából az oroszok később úgy kerülik ki, hogy felhagynak az új irányokkal és visszatérnek a hazai klasszikus alkotásokhoz és továbbra már ezek modorában terveznek.

A németeknél a szocializmus hatására Gropius a Bauhaust építi. A

németek az új irányt átviszik az Egyesült-Államokba is s az ottani, már úgyszólván erősen racionalizált építkezést is befolyásolják.

A hollandok előszeretettel foglalkoznak az új művészettel és az új épületterványok kialakításával, továbbá a szerkezetek tisztaságával, a rend, szakszerűség kifejezésével és kerülnek minden feleslegeset, így a díszet és a harmóniát keresik az egész alkotásban. A hasznos egyúttal szép is, elv tőlük ered. Az egész irány náluk terjedt el a legjobban.

A konstruktív-irány magyar úttörője Moholy-Nagy.

Ezeknek a művészi irányoknak ismeretében vizsgáljuk meg mind a pályatervet (1. ábra), mind a sok vajadás után elkészült művet.

A pályaterv alaprajzilag — amint már előbb említettem, — az előírt programnak teljesen megfelelt, elrendezésénél és homlokzatánál fogva azonban merev, egy individuumra szabott, amint azt a korszerű irányzat célozza, ezért „célirányos“-nak is nevezik az egész irányt. Így a posta üzemében előálló változásokat csak a program terjedelmének megfelelő határok között képes kielégíteni. Ha pedig forgalomnövekedés áll elő, akkor az épület belső „funkciójához“ a szerkezeteknek a homlokzatba belerajzolt „dinamikája“ nem tud többé alkalmazkodni, szóval az épület rossz lesz. Az új irány művészi elvei szerint tehát nem is lesz szép. Ezt a belső üzemi fejlődést a világháború előtt és után bőven volt alkalom megfigyelni. (Ez más stílusoknál is így van, de itt nem díszítés, hanem szerkezetek állanak a bővítés útjában.)

Az épület homlokzatán látni lehet a kubista művészet hatását. Az épület hasábkra van osztva, amelyek egymásba hatolnak be, továbbá a vízszintes vonalak erőteljes hangsúlyozása látszik, amit a sima szürke felület még jobban kiemel s azon a nyílások elhelyezése a tervező lelkében élő ritmust fejezi ki, amelynek dinamikája változatos erősséget jelez. Ezt a hatást igyekeznek ugyan a posta üzeméből kiragadott s természetutánzó képpel még a régi polgári gondolkozású egyéneknek is elfogadhatóvá tenni. (1. ábra.)

Ugyanezek a dinamikus hatások nyilvánulnak meg az oldalhomlokzatnak alaprajzilag érzékeltetett részében is.

Ez a tervezet a mai építészeti forradalom legnagyobb elvi forrongásának közepette, a teljes áttörés idejében készült. Megveti a régi közkedvelt szimmetriát, párkányt, díszítést s csupán az épület rendeltetésének egyszerű, világos, tiszta, a tervező lelkében kialakult „konstrukcióját“ ábrázolja. Ezért nevezhetnénk konstruktívnek is, de a rajta levő képben használt természetutánzó részlet miatt kubista. Már az ablakfelületekkel ráírja a homlokzatra, hogy a hivatali munka tömegéből mennyi, hol van folyamatban és a tömegeknek egymáshoz való viszonyán felül a térbeli fényhatásokat is jelzi.

Ennek a művészi irányzatnak első képviselői részben a múlt század derekán születtek és a művészetben elsőre törekvő országokban működnek. Át vannak hatva a kor szellemétől és nemcsak az amerikai gépi eszközök által termelt alkotások hatottak rájuk, hanem a világháború erő kifejtése és pazarlása következtében előállott anyagihiány is, továbbá az a szellemi mozgalom, amely a múlt századok kapitalizmusa ellen harcba indult. Különösen az Oroszországban hatalomra jutott szovjet kapva kapott ezeken az új irányokon, mert így nemcsak szellemi el-

gondolásában, hanem annak gyakorlati megvalósításában is továbbra már nem kellett közösséget vállalnia az általa annyira gyűlölt és üldözött politikai és szellemi irányzatokkal. A nemzetgazdaságtanból tudjuk, hogy az industrializálódásban annyira hátramaradt Oroszország sok munkaalkalmat teremtett, ezzel pedig az új művészeti irányok fejlődésének és elterjedésének fokozásához nagyban hozzájárult. Itt más országok művészeinek is bő alkalma volt erejük kifejtésére és az új irányhoz hozzászokni, addig, míg ez az irány másutt is meg nem erősödött.

Ez a vajudási kor, amely a régi művészet teljes megsemmisítését célozta és melynek diadalmamora éppen az itteni pályaterv beérkezésekor volt a legnagyobb. Az orosz minta azonban már ezt megelőzőleg egy másik tervező által benyújtott tervet is erősen befolyásolt. Ez a hatás nem csupán azokra az országokra szorítkozott, ahol a világháború után bekövetkezett gazdasági összeomlás szociális kormányzati elveket tett a válság megoldására nézve szükségessé, hanem ott is kezd terjedni, ahol a kapitalista gazdasági rendszert a szociális elvek már a múltban is ostromolták s tíz év alatt az egész világon elterjedt. Az oroszoknak ettől az iránytól való visszavonulása után a németeké mellett inkább a finom francia ízlés érezteti hatását s a kivitelre került homlokzatot már ezek irányították.

Megérthetjük tehát, hogy a régi fényt és pompát annyira kedvelő neobarokk szellem képviselői miért fájlalták annyira ennek a művészeti iránynak beköszöntését. Sokan vannak azonban, akik nem nézik a kor szellemét, hanem csak az alkotások külsőségeit utánozzák. Vannak műtörténészek is, akik csak a kor eredményeit, a szellemének ismertetése nélkül méltatják és csak az új alkotásokban mutatkozó fejlődést vagy hanyatlást jegyzik meg. A műtörténetírók egy része azért a mai korszerű irányt, — a fentiekben kifejtett okok alapján — destruktívnak és dekadensnek is nevezi. Hatása még ugyanazon országban sem azonos, mert pl. Németországban Hitler uralmának legelső heteiben az új művészi telepeket, mint a kommunista elvek képviselőit, megostromolta és ezt az irányt törvénnyel eltiltotta. Nálunk talán inkább a külföld utánzásának vágya terjeszti.

Az új irány szellemi irány, törekvése új konstrukció s ezzel az alkotásnak minden előítélettől való szabaddá tétele s az önálló alkotás művészi erejét és értékét is ezzel kívánja mérni. Szép és változatos térbeli alkotásokat lehet ugyan sokfélélt létrehozni és ezt a hatást még a színek bevonásával fokozni is. De hogy ez meddig terjedhet, azt majd a meguntság érzetének jelentkezése és az új (vas, vasbeton, üveg) szerkezetek kihasználásának az a mértéke szabja meg, amikor már újat termelni nem tud.

Az új művészetnek az egységes síkfelületek alkalmazásával mindezenre tisztultabb formaképzése van, mert hatását sem a lokalszínárnyalatok, sem pedig a távolságok nem befolyásolják, hanem közelről és távolról egyforma erőt, a belső és külső erők dinamikáját mutatja.

Ez az irány nem nemzeti, legfeljebb egy-egy rábízott feladat megoldása köti helyhez. Habár a külső formák képezéséhez a háború előtti magyar építészet is adott példákat, de ebből még nem szívott magába a

hazai kiképzés sem annyit, hogy nemzeti irány kialakulására legkisebb remény is volna. A mai korszerű iránynak a természetutánzó és díszítő elemek elleni harca egyelőre lehetetlenné teszi a népművészet befogadását és termékenyítő hatását és a külföldi építészek nálunk csak az éghajlat befolyását veszik a zártabb megjelenésben észre.

Jászberény városának a régi stílushoz való ragaszkodása még nem jelent hazai művészi irányt, csak a korábban jelentkezett divat iránti hódolatot, amely divat éppen úgy idegenből eredt, mint a mostani. Ha kimondottan nem is volt akkor a célja az előtte divatos stílus megsemmisítése, mindenesetre azok felett uralomra akart jutni. A régi stílus fény- és árnyjátékával az élet változatosságát, derűjét, boruját, kis részleteiben is rendszerbe foglalva kifejezésre juttatja és az emberhez való vonatkozását szobrok s tárgyak ábrázolásával fejezi ki. A mai kor művészete is kifejezi a mai életet, annak nagyvonalúságát, hiszen magának az államnak kell nagyban a gazdasági, szellemi életet befolyásolni, hogy az általa megadott keretben az egyéni boldogulni tudjon. Ha ez a keret hiányzik, akkor az egyén meddő, sivár harcot folytat megélhetéseért, gazdasági terméneinek elhelyezése miatt, stb. Ez a sivárság, reménytelenség tárul lelki szemeink elé tenger nyomorúságunkban, ha a jövő kialakulása felé nézünk. Ezt a sorsot a vagyon sem tudja sokszor részleteiben előre meghatározni, mert a pénz értéke is nagyobb államalakulatok csoportosulásától függ. A mai kor embere még látszateredmények felmutatására sem törekszik, mert a nagyobb jólét látszatát az állam „látszatadó“-val terheli. Örömünk vagy bánatunk kifejezője, a zene is horizontális.

Jászberény városának városrendezési szempontból is volt a pályaterffel szemben kívánsága és az utcai telekhatárvonalon zárt sorú teljes beépítést kért.

Ez a kívánság még az ottani szokásoknak sem felelt meg, mert a házak jórészt az utcáig terjedő udvarok választják el egymástól. Ez az óhajlás annak az egész világon elterjedt kapitalista elvnek vívmánya, amely minden talpalatnyi helyből — amint a nemzetgazdaságtan megállapítja, — a maga „profitját“ ki akarja préselni. Ebből a célból kivívta a telek teljes beépíthetőségének lehetőségére vonatkozó építési szabályzatokat, tekintet nélkül arra, hogy az épület egyes részein az állandó légháztartat, vagy a napnak a helyiségekbe való jutását biztosítani tudja-e vagy sem. Ez egyébként külföldön is így van, de ott helyenként még fokozottab mértékben.

Ezt a kérdést itt sem a helyi viszonyok, sem pedig a nap és levegő járása nem kívánja a zárt sorú beépítés szerint megoldani, de az újkori harcászati módok elleni védelem sem, amely a mérges gázok gyors eltávolítását inkább a szabadonálló épületek építésével akarja biztosítani, ami a régi jászberényi építésnek is megfelel, ahol a házak közti nagyobb légtömeg egyúttal a gázok felhígítására és tovaszállítására is szolgál, továbbá a házak közti légterek a tűz tovaterjedését is gátolják. Amíg a régi korok harcászati eszközei és módjai ellen a szűk helyen való tömörüléssel, szűk és zsákutcákkal védekeztek, addig ma annak éppen az ellenkezője szükséges.

A városnak nincs is a postaház közelében művészileg kiképzett

tere, hanem több térnek csatlakozása révén kialakult szabálytalan térsége van, amely sem magában, sem külön-külön részleteiben szemlélve nem mutat érdekes térhatást. Lehetséges, hogy a kunok hadviselésével és táborozásaival a zeg-zugos alakulatot is meg lehetne magyarázni, ha erre kellő adat állana rendelkezésre. A város tere a középkori városépítészetben kialakult festői téralakítást szintén nem mutatja. A tér hosszúsági és szélességi méretei a házak magasságával nincsenek arányban és a túlzott hosszúság mellett az épületek magassága eltölpül. Még a plébánia-templom tornya is jelentéktelen, pedig úgyszólván a tér közepére van állítva. A templom után várhatnánk a barokk térképzést, de sem szimmetriát nem találunk, sem a térhatárolás barokk jellegét nem mutat. Elhibázott, túlzott várakozás tehát az, amely többezer méteres házhomlokzatsort akar egyszerre egy 38 méteres ferde síkban látható homlokzattal kiegyensúlyozni. Ehhez a hosszúsághoz toronymagasságok is kellenének, de hol vannak Jászberény vályogházai a felhőkarcolóktól. A város mai állapota a jövő egészséges városfejlesztésnek csak előnyére válhat, mert a városszabályozást olcsóbban és gyorsabban el lehet készíteni akár európai, akár amerikai tempóban való fejlődés esetére. Ez a kérdés egyelőre a m. kir. postát nem érdekli, hanem csupán az utak sáros, poros volta, amely a távbeszélőre káros.

A városrendezéssel kapcsolatos a posta könnyű feltalálhatósága: a reklámvilágítás kérdése. A telek a város fő közlekedési helye felé igen hegyes szögben áll és a kilátást fák takarják el. Így hatalmas tömegek kiemelését és feltüntetését nem teszi lehetővé, hanem inkább csak a közeli megfigyelésre alkalmas táblák felhasználása lehetséges. Nemzetvédelmi szempontból pedig éppen az ellenkezője: a környezettel való összeolvadása, láthatatlansága a fontos.

Miután a város kívánságait méltányolták, a kívánságok honorálására új „barokkos” terv készült és a m. kir. postavezérgazgatóság új helyiség-csoportosítási vázlatot készített. A bekért vázlatok ugyanis a hivatali igényeket nem elégítették ki s azok inkább a tervező programjai voltak.

Érdekes e „barokkos” terven megfigyelni azt, hogy az új korszellem miképp hatolt át a régi irányzatba és annak formaképzését mennyire átalakította. Ez azonban nem jelent semmiféle hibát. Hiszen a gót stílusú vajdahunyadi vár is át van szöve renaissance-diszítéssel és mégis egyik legszebb emlékünck. Amit akkor az építész a gót szerkezetre rá rakott, az diszítés-halmaz és ezzel tudta művét korszerűvé tenni, vagy az ókeresztény bazilikák építői a régi pogány római palotákból kihordott oszlopok más, újszerű felhasználásával új stílust teremtettek. Ezzel ellentétben a mai korszerű építészet a régi korok diszítőelemeinek elhagyásával kezdődik és a fentebb ismertetett művészi felfogások értelmében folytatódik. Ezeknek az új művészi eljárásoknak szabályait kivonatossan azért ismertettem, hogy a díszétől megfosztott, szerkezeteiben pedig újszerűen csoportosított épülethomlokzatokat megérthessük, a szervező erőt megismerjük s az újszerűség szépségét értékelni, felfogni tudjuk.

Az új művek alkotásánál sokszor ismeretlen a szándék, amelyből azokat a művész alkotta, hogy a múlt gúnyolása-e, vagy pedig új szem-

léletre, új meglátásra való nevelés-e a célja. Az új homlokzat megértése céljából hasonlítsuk össze az új jászberényi homlokzatot bármely előtünk ismeretes barokk homlokzattal s látni fogjuk, hogy mit kell az építőművésznek tenni a régi homlokzat lényeges elemeivel (ablak-, ajtónyílás, kapu, balkon, oszlop, címerrel) a korszerű építészetben való alkalmazásukkor. A kubista, konstruktív művész nyugodtan gúnyol vagy megnevetett, esetleg gondolkodóba ejt, azért szemléljük mi is hasonló lelkiállapotban a barokk homlokzatnak korszerűvé való átalakítását. Tudjuk, hogy a barokk stílus fény- és árnyékhatás kifejezésére törekedett, ezzel ellentétben az egész jászberényi homlokzat síma lett, alig egy centiméteres kiülésű kőkeretek és ablakok vannak rajta. Míg a címer, zászlótartó, balkon és oszlopok egy régebbi kor idetévedt elemei, mert díszítőelemek, amelyek plaszticitása mellől szerényen húzódik vissza a minden szokásos dísztől megkoppasztott bejárati ajtófülke. De félkörével ez is, valamint a kapu kúpszerűleg kiképzett lezárása nyugodtan csatlakozik az épület kubista elvek szerint díszített homlokzatához és igyekeznek vele a rokonságot minél szorosabbra fűzni. Az épületen rizalit nincs, csak főpárkány húzódik végig rajta, ami jelen esetben emlékeztet a régi stílusokra, de csak emlékeztet, mert tagozása azokéval nem azonos. Ez itt a fedélszék miatt vált szükségessé, hogy az esővizet ereszcatornával el lehessen vezetni. A tető megszakítatlan síkfelülettel zárja le az egész épületet s kínos gond látszik ki annak egész elrendezéséből, hogy a tetősík térképző sajátosságát meg ne zavarja valami díszítési célt szolgáló padlásablak vagy kémény. (2. ábra. Az épület homlokzata.)

Az így átalakított homlokzati képben megjelent a művészi átalakító és szervező erő s ami most már az új művészi irányban jellegzetes, kifejező, az mind együtt van. Csak szemügyre kell vennünk és a fény- és árnyékhatás szabad egyensúlyát kell mérlegelnünk s ha ez ellen semmi sem vét, akkor az egész homlokzat jó és szép.

Az épületen a vonalak erősen perspektivikus célt szolgálnak. A tető, párkány, ablakok és lábazat a végtelenbe nyúló egyeneseket mutatnak, de plaszticitás, kiugrás úgyszólván nincs. Az ablakok és ajtónyílások ritmusa a postabejáratnál, valamint a kapubejáratnál erős hangsúlyozást nyer, de a postai bejárat — habár az épület közepén van is, — nem szimmetria-tengely, sem a kapubejárat nem az, hanem mint egy kubista képen, a ritmus jelzői. A postabejárat boltozata s annak alsó íves lezárása jobban mutatja a térbeliséget, mintha a régi stílusokból vette volna az egyenes záródású ajtószemöldököt. A kapubejárat fölött a barokk stílusban divatos volt a balkon s amellet, hogy szimmetria-tengelyt hangsúlyozott, önmagában is arányokat mutatott s díszítést hordott. Az itteni balkon sík lapjai figyelmeztetik a szemlélőt, hogy korlát s járni csak addig lehet, míg oldalai a tartószerkezet funkcióját mutatják s minden arány és díszítés nélkül készült. A balkon vasrácsa az egész környezetben idegen, de idegenszerűségét azzal igyekszik enyhíteni, hogy a kubista művészet által is megtúrt szülőábrázolást tüntet fel s ezzel képes is a homlokzathoz csatlakozni. A kapubejárat íve a kubista és konstruktív művészetek annyira kedvelt kúpfelületeit mutatja és ezzel a balkon alátámasztásának rokon térkiképzését lezárja.

2. ábra. A felépített jászberényi új postaház homlokzata.

A balkon alatt szerénykedik még két ion oszlopfőet szimbolizáló kapitél is a párhuzamos, perspektívát kifejező oszloptörzsön. E célnak még a balkon mellvédje is engedelmeskedik. Így tehát a párhuzamos egyenesek több irányban lépnek fel és kubista festménynél több kúp ábrázolására nyújtottak volna módot. Itt azonban az épületen szerkezeti funkciókat kell nekik végezni és annak irányában lépnek fel. A balkon felett hatalmas méretű üvegajtó van, hogy a mögötte levő helyiség napban és levegőben tobzódhassék és hogy művészi szempontból az épület másik végén kiindult ritmust még egyszer a legerőteljesebben hangsúlyozza. Az ablakok és kapuk rácsa már fordulatot mutat és a végtelenbe nyúló perspektívát elhagyja. Ez már későbbi fejlődés jele.

A homlokzat világos szürke színű, míg az ereszcsonna és az ablakok zöldszínűek, a rácsok pedig feketék. Az ablak kétféle zöld színe és a fekete rácsszínek egymás mellett a kubista festészet térbeli ábrázolása és színekötése. A zsaluleveles ablaktáblák sávos megjelenése ennek az iránynak kedvelt motivuma s különösen itt érdekes, mert a kubista képeken alkalmazott üvegek térbeliséget kifejező fénytörését és átlátszóságát itt az ablaküvegek pótolják. Az üveg mögött esetleg megjelenő mozgó alakok a teret kubista szempontból jól kifejezik s a sávok szabályos perspektivikus rendjét a rögzített zsaluleveleken a játsszi szél sem vetheti természeti törvények alá, hanem egyedül a tervező akarata uralja. Így tehát láthatjuk, hogy a homlokzat simasága mellett is az építésznek sok látnivalót nyújt és részeinek egybekapcsolása érdekes és jól kiegyensúlyozott s így szép is.

Az épület udvari homlokzata falusias megjelenésű nagy nyers formáival változatosan mutatja az épület funkcióját, de az utcai homlokzathoz kissé idegen, mert az utcai homlokzatban lefektetett perspektivikus elveket nem tudja itt azzal egyezően hangsúlyozni, azt az oromzat megszakítja. Ez az udvari szárny teljes kiépítése esetén mindenestre más lett volna, mert a külsővel egységes elv szerint alakulhatott volna ki, úgy, mint az épület belseje. Mégis a kis méretek mellett is az egész épületen végig vonuló rendszeresség jóleső, megnyugtató érzést vált ki és az egészet is tetszetőssé teszi.

Járjuk be most az épület belsejét. Az épület belsejében a főbejárat körül úgy csoportosulnak a hivatali helyiségek, hogy a közönség minden egyes szolgálati munkahelyhez hozzáférhessen és a közönség továbbá a személyzet útja és a felvett küldemények útja egymást lehetőleg ne keresztezzék, s amellett a lehető legrövidebb legyen. (Lásd földszinti alaprajzot a 117. oldalon.)

A közönség egy része leveleinek átvételére vagy ünnepi szolgálat alkalmával egyéb ügyeinek elintézésére is csak az előtérbe juthat be, ahol a fiókbérlők szekrényét, távbeszélőfülkét, levélhordók ablakát, a főnöki irodahelyiségeket s a főnöki iroda falában elhelyezett felvételi ablakon a kiszolgálást kapja. Hétköznapokon ugyancsak a főnöki iroda és levélhordók a felvilágosítást, reklamációt stb. kereső feleket a felvételi helyiségből elvonják.

(Folytatjuk.)

Bevételek és kiadások alakulása a nemzetközi táviróforgalomban.

A m. kir. Posta Jogász- és Mérnök Tisztviselői Országos Egyesület jogász-szakosztályának ülésén, 1936 február 18-án előadta:

Dr. KENDE FÉLIX posta s.-titkár.

Formation des recettes et des dépenses du trafic télégraphique international. Conférence tenue le 18 février 1936 par le docteur Félix Kende, aide secrétaire des postes.

Pour commencer, le conférencier fit connaître le système de répartition des taxes entre les Administrations. Ensuite, il analysa, sur la base de ces répartitions de taxes, la formation des recettes et des dépenses, provenant du trafic télégraphique international, selon les différents modes de transmissions des télégrammes (fil et radio). Pour terminer, il expliqua la possibilité d'augmenter les recettes en choisissant soigneusement la mode de transmission à employer dans les cas différents.

Legfőbb problémája a háború utáni, önfentartásra kötelezett magyar postának az, hogy miképen tudja bevételeit a gazdasági válság által okozott mostoha forgalmi viszonyok között a maximumra emelni. Az eszközök és a mód, amelyekkel és ahogyan a probléma megoldását meg lehet közelíteni, üzletáganként más és más. Sőt, mint ahogyan e feladat is részben a belföldi, részben a nemzetközi forgalmi és tarifapolitika területét érinti, a megoldást az egyes üzletágakon belül is különböző eszközökkel kell keresni, aszerint, amint belföldi vagy nemzetközi forgalomról van szó. A közös cél érdekében valamennyi üzletág berendezkedésének megfelelő eszközökkel, élénk tevékenységet fejt ki és e téren súlyos helyzetében a táviró sem elégedhetik meg pusztán a mult dicsőségével, hanem a változott viszonyokkal számolva, igyekeznie kell bevételeinek emelésére lehetőséget találni.

Van-e lehetőség a táviró nemzetközi forgalmából eredő bevételek emelésére s az e forgalomból származó kiadások csökkentésére, és ha igen, milyen módon érhetjük ezt el?

Hogy e kérdésre választ adhassunk, mindenekelőtt ismernünk kell azokat a tételeket, amelyekből e bevételek és kiadások összetevődnek és azt, hogy ezek miként alakulnak.

Tudjuk, hogy a nemzetközi táviratokért a feladóktól beszedett díj nem teljes egészében a felvevő országé; az a felvevő-, a rendeltetési- és annyi átmenő ország igazgatása közt oszlik meg, ahány ország területét a távirat érinti, míg a rendeltetési országba eljut. A távirat díjából a feladó és a rendeltetési országnak járó díjrész a végdíj, az átmenő országok díjrésze az átmeneti díj.

Nem céloim, hogy a nemzetközi táviróforgalomban előforduló különböző díjakat behatóan ismertessem, annyit azonban a bevételek és kiadások alakulása szempontjából szükséges tudnunk, hogy a végdíjak az európai forgalomban szavankint általában 9, az európankízüli forgalomban 15 cts-ban, az átmeneti díjak pedig az európai forgalomban 7 és az európankízüli forgalomban 12 cts-ban vannak megállapítva. Kivételt képez néhány nagyobb területű ország, ezek díjai az említett díjknál nagyobbak. Így pl. Anglia végdíja az európai forgalomban

nem 9, hanem 12 cts, Franciaország végdíja pedig 11 cts. Megjegyzem, hogy az igazgatásoknak kölcsönös megállapodás alapján joguk van ezeknél a díjaknál alacsonyabb vég-, illetőleg átmeneti díjakat alkalmazni, magasabbat azonban nem.

Az egyszerűség kedvéért táviratok díjainak mikénti megosztásának ismertetésénél csak az európai forgalomra terjeszkedem ki.

A táviratok díjszabásszerinti díjai mindig a legolcsóbb útra eső vég- és átmeneti díjak összegében állapítatnak meg. A legolcsóbb út, ú. n. normál-út rendszerint az az út, amelyen az átmenő országok száma a legkevesebb. A normál-út díja kerül az igazgatások közt felosztásra még abban az esetben is, amikor a táviratok nem a normál-úton, hanem oly úton továbbítatnak, amelyen a távirat több átmenő ország területét érinti, mint a normál-úton. Ebben az esetben azoknak az országoknak az átmeneti díjai, amelyeknek tudomásuk van a táviratnak a normálúttól való eltérítéséről, oly mértékben csökkentetnek, hogy a táviratok továbbításában résztvevő országok díjrészeinek összege a feladótól beszedett díjat ne haladja meg. Az igazgatások díjrészesedése eszerint útvonalankint változik, sőt alakulásuk aszerint is különböző, amint a táviratok csak vezetéken vagy csak rádiótávíron, vagy pedig az út egyik szakaszán vezetéken, másik szakaszán pedig rádiótávíron továbbítatnak. A csak vezetéken való továbbítás esetében, minden igazgatás, amelynek területét a távirat érinti, a már ismert vég-, illetőleg átmeneti díjakban részesedik. Ha a távirat továbbítása rádiótávíró útján történik, a rádióval áthidalt országok átmeneti díja a két rádióállomás igazgatása közt felerészben megoszlik. Hogy az igazgatások díjrészesedésének alakulását példával is szemléltessem, egy francia-magyar és egy angol-román távirat díjfelosztását mutatom be, az említett különböző továbbítási lehetőség figyelembevételével.

a) Magyarország és Franciaország közt váltott távirat díjfelosztása.

	vezetéken	Bpest-Berlin rádió	Bpest-Páris rádió
Magyarország végdíja szavankint	9 cts	12.5 cts	15.5 cts
Csehszlovákia vagy Ausztria átmeneti díja szavankint	7 cts	— cts	— cts
Németország átmeneti díja szavankint	6 cts	9.5 cts	— cts
Franciaország végdíja szavankint	11 cts	11 cts	17.5 cts
	33 cts	33 cts	33 cts

b) Anglia és Románia közt váltott távirat díjfelosztása.

Az Anglia és Románia közti táviróforgalom normálútja nem vezet Magyarországon keresztül, Magyarország tehát a normálúton nem ré-

szesedik a távirat díjából, amint azt a következő díjfelosztásból is látjuk.

Románia végdíja szavankint	9 cts
Csehszlovákia átmeneti díja szavankint	7 cts
Németország átmeneti díja szavankint	7 cts
Német-angol kábel díja szavankint	8 cts
Anglia végdíja szavankint	12 cts
	<hr/>
	43 cts

Abban az esetben, ha a távirat Magyarországon keresztül nyer továbbítást, még pedig a közvetlen Bukarest—Berlin vezetéken, vagy a Bukarest—Budapest vezetéken, és Budapesttől a Budapest—Berlin vagy Budapest—London rádiótávíró-összeköttetésen, a német és cseh átmeneti díjak arányosan megoszlanak Magyarország, Csehszlovákország és Németország közt. A díjfelosztás a következő lesz:

		vezetéken	Bukarest-Bpest vezetéken vagy Budapest-Berlin rádió	Bukarest-Bpest vezetéken vagy Budapest-London rádió
Románia végdíja	szavankint	9 cts	9 cts	9 cts
Magyarország átmeneti díja	„	4.7 cts	7 cts	11 cts
Csehszlovákia átmeneti díja	„	4.6 cts	— cts	— cts
Németország átmeneti díja	„	4.7 cts	7 cts	— cts
Német-angol kábel díja	„	8 cts	8 cts	— cts
Anglia végdíja	„	12 cts	12 cts	23 cts
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		43 cts	43 cts	43 cts

E díjfelosztásokban feltüntetett magyar díjrészesedések képezik a nemzetközi távíróforgalmunkból eredő bevételeket. Hogy e bevételeket értékelhessük és a kiadásokat meghatározhassuk, az a) példában feltüntetett forgalmat Magyarországból kiinduló és Magyarországra érkező forgalom szerint kell figyelembe vennünk. A Magyarországon feladott táviratok díjait ugyanis pengőértékben szedjük be a feladótól és e díjból a magyar díjrészesedésnek megfelelő összeget megtartjuk. A fennmaradó összeget pedig a díjfelosztásban feltüntetett országoknak átmeneti- és végdíj címén aranyfrank értékben fizetjük. E kifizetett díjrészesedések képezik a nemzetközi forgalomból származó kiadásokat. A Magyarországból külföldre irányuló forgalomban tehát a bevételek pengőértékű bevételek, míg a kiadások aranyfrankban eszközlendők. Ezzel szemben az ellenkező irányú, vagyis a külföldről eredő Magyarországra irányuló, valamint a b) példával szemléltetett átmenő forgalomból származó bevételek aranyfrank bevételek és e forgalomban kiadásaink nincsenek.

Ezek után foglalkozzunk azzal a kérdéssel, miképen lehet a most már ismert bevételeket növelni és a kiadásokat csökkenteni.

Ha figyelemmel kísérjük az a) alatti díjfelosztásokban feltüntetett

magyar végdíjakat, azt látjuk, hogy díjrészesedésünk akkor a legkisebb és kiadásaink akkor a legnagyobbak, amikor a táviratokat vezetékes összeköttetésen továbbítjuk, illetőleg kapjuk. Míg ha a táviratokat rádió-táviró útján továbbítjuk vagy kapjuk, díjrészesedésünk, vagyis bevételünk a rádióval áthidalt átmenő országok számának arányában emelkedik, kiadásaink pedig ugyanilyen arányban csökkennek. A bevétel-többlet és a kiadások csökkenése a rádióval áthidalt országok átmeneti díjának megtakarításából származik, amely átmeneti díjak fele — amint azt már említettem, — a táviratokat továbbító rádióállomás igazgatását, fele pedig a táviratokat vevő rádióállomás igazgatását illeti meg. Ezek szerint a megoldás, hogy miképen emelhetjük nemzetközi végforgalmunkból eredő bevételeket és mi módon csökkenthetjük a kiadásokat, kézenfekvő. A nemzetközi táviróforgalom lebonyolításának súlypontját a vezetékes összeköttetésekről a rádió-összeköttetésekre kell áttennünk. Hogy ezt megtehesük, elsősorban megfelelő számú rádió-táviró összeköttetésről, majd ezeknek célszerű, gazdaságos kihasználásáról kell gondoskodnunk. Milyen országokkal létesítsünk rádió-táviró összeköttetéseket? E szempontból figyelembe kell vennünk a tervezett rádió-táviró összeköttetésen várható forgalom nagyságát és az áthidalható átmenő országok számát. Ha e két feltétel közül csak az egyik is hiányzik, rádió-táviró összeköttetés létesítése nem gazdaságos. Így pl. a szomszédos országokkal való forgalomban átmenő ország nem lévén, rádió-táviró összeköttetés létesítése, tekintet nélkül a forgalom nagyságára, nem indokolt. Díjrészesedésünk ugyanis nem lenne több, mint a vezetékes összeköttetéseken továbbított táviratoknál. Ezzel szemben mindkét feltételt megtaláljuk az ezidőszerint Angliával, Franciaországgal, Németalfölddel, Németországgal, Lengyelországgal, Olaszországgal, Bulgáriával és két európai kívüli országgal, nevezetesen az Északamerikai Egyesült-Államokkal (New-York) és Szíriával (Bejruth) fennálló rádió-táviró összeköttetéseinknél.

A rádióösszeköttetések gazdaságos kihasználását a táviratok célszerű irányításával érhetjük el. E célt szolgálja a táviratok irányítási táblázata. E táblázatban a táviratok első-, másod-, harmad- és negyedsorban irányítását részint jövedelmezőségi szempontból, részint pedig annak figyelembevételével állapítottuk meg, hogy a táviratok gyors és pontos célhozjutása biztosíttassék. Ez utóbbi szempont főleg oly táviratok irányításánál jön tekintetbe, amelyeknek rendeltetési országával közvetlen táviróösszeköttetésünk nincsen és így azok közvetítésére valamely közbeeső országot kell igénybevennünk.

Az irányítási táblázat útján azonban rádióösszeköttetéseinknek csak egyirányú, még pedig a Magyarországból kiinduló forgalomban való kihasználását tudjuk biztosítani. Bevételeink alakulása szempontjából azonban elsőrendű érdekünk, hogy a külföldről Magyarországra irányuló táviróforgalom is rádióösszeköttetéseink útján bonyolítottassék le. Azt, hogy a külföldi igazgatások Magyarországra szóló távirataikat közös rádióösszeköttetéseinken továbbítsák, pusztán nemzetközi megállapodások útján biztosítani nem lehet, mert ez legelsősorban tárnoki rádióállomásunk és rádióüzemközpontunk kifogástalan munkájától függ. Első feltétel tehát az, hogy kezelő személyzetünk hivatása magaslatán álljon és a legmagasabbfokú szakképzettséggel és gyakorlattal

rendelkezzék. Második feltétel: megfelelő számú korszerű műszaki berendezés és szolgáltatás. Ez utóbbi feltétel nem csupán műszaki, hanem elsősorban pénzügyi kérdés.

Amilyen fontos szerepe van a rádiótávírónak nemzetközi végforgalmunkban, ugyanolyan fontos a szerepe nemzetközi átmenő forgalmunkban is. Bevételeink itt a rádióval áthidalt országok számának arányában emelkednek. Mivel a külföldről Magyarországra irányuló végforgalmunkon kívül a nemzetközi átmenő forgalom az, amely tisztán csak bevételt jelent s kiadással nem jár, elsőrendű érdekünk, hogy a bevételeket az átmenő forgalom emelése útján is növeljük. Az átmenő forgalom emelésének lehetősége, bármennyire különösen hangzik is, távirószolgálatunk külföldi jóhírétől függ.

Külföldi jóhírünk és átmenőforgalmunk közt az összefüggést meg fogjuk érteni, ha tudjuk azt, hogy az igazgatások táviróforgalmuk emelése érdekében különös súlyt helyeznek arra, hogy a táviróra bízott hírek, közlések a lehető legrövidebb idő alatt, csonkítás, ferdítés nélkül jussanak el a címzetthez. Ez érthető is. Mert ma, a különböző gyorsasági rekordok korában, amikor a korlátolt üzleti lehetőségek után kapkodó, egyrészt a megelőzéstől féltő, másrészt egymást megelőzni akaró nemzetközi kereskedelem gyorsabbnál gyorsabb közlekedési eszközökben válogathat, a táviró csak úgy tarthat érdeklődésre számot, ha gyorsaság és megbízhatóság szempontjából a legjobbat nyújtja.

Hogy a gyorsaság mennyire komoly formában jutott kifejezésre a nemzetközi táviróforgalomban, kitűnik abból, hogy ezzel a kérdéssel a C. C. I. T. (távíró nemzetközi tanácsadó bizottság) is már több ízben foglalkozott. Legutóbb 1934. évi prágai értekezletén hozott 23. sz. ajánlásával a nemzetközi táviratok továbbítási idejéről statisztikai adatok felvételét rendszerezítette. E szerint minden igazgatás évenként egyszer bizonyos meghatározott időn át megfigyeli, hogy az általa közvetlenül a felvevő országtól vett táviratok, a feladástól számítva, mennyi idő alatt érkeztek hozzá. E megfigyelések adatait a C. C. I. T. — az igazgatások közlése alapján — országonként részletezett statisztikai táblázatokba foglalja s e táblázatokat valamennyi igazgatásnak megküldi. E statisztikai táblázatok alapján alkotnak az igazgatások véleményt az egyes országok távirószolgálatáról, s ez a vélemény súlyosan esik latba nemzetközi táviróforgalmunk irányításánál. Ime a kapcsolat a jóhírnév és az átmenőforgalom közt.

Eszerint átmenőforgalmunk kedvező alakulása szempontjából arra kell törekednünk, hogy külföldön a magyar távirószolgálatról a legjobb vélemény alakuljon ki. Ennek érdekében a Magyarországból kiinduló külföldre szóló táviratoknak továbbítási idejét a lehető legkisebbre kell csökkentenünk. Gondoskodnunk kell, hogy mind a Budapesten, mind a vidéken feladott külföldre szóló táviratok egyrészt a lehető legrövidebb idő alatt jussanak el a központi táviróhivatalhoz, másrészt, hogy a központi táviróhivatal e táviratokat a legrövidebb idő alatt továbbítsa.

E cél érdekében szüntettük be Budapesten a fiókhivataloknál felvett táviratoknak a központi táviróhivatalhoz gyűjtőjáratok útján való szállítását is. E továbbítási mód helyett, a fiókhivatalok táviratait táviróforgalmunknak megfelelő távirórendszeren, vagy távbeszélőn tovább-

bíttatjuk a táviróközpontoz. Ezzel elértük azt, hogy a táviratok 70—80%-a az eddigi 40—60 perc átlagos továbbítási idő helyett 10 perc alatt, 20—30%-a pedig 10—20 perc alatt érkezik a központi táviróhivatalhoz. Ennek az időnek további csökkenése várható, ha a kezelőszemélyzetben vérré válik az a tudat, hogy minden táviratot a feladás után azonnal továbbítani kell. Minden perc, amely alatt a távirat a felvevő vagy közvetítőhivatalnál indokolatlanul fekszik, kérés. Ugyanez áll a vidéki hivataloknál felvett táviratokra is.

Elsőrendű követelmény, hogy a táviratok továbbítására, illetőleg vételére fordított munkaidő a lehető legkisebb legyen. Ennek érdekében arra kell törekedni, hogy mind a vidéki közvetítő hivataloknál, mind a központi táviróhivatalnál gyakorlott kezelőszemélyzet lássa el a távirószolgálatot és ha e téren hézag mutatkoznék, a hivatalvezetőknek feltétlenül gondoskodniuk kell a személyzet továbbképzéséről, a gyakorlat megszerzéséről. Különös feladat hárul e szempontból a kir. postamesterekre is, amennyiben személyzetük összeállításánál figyelemmel kell lenniök arra, hogy a táviratok továbbításában és vételében gyakorlott munkaerő álljon rendelkezésre. Ily módon sikerül majd biztosítani azt, hogy egy átlagos szószámú távirat továbbítása egy-két percnél több időt nem fog igénybevenni.

Nemzetközi átmenő forgalmunk alakulása szempontjából a központi táviróhivatal munkája súlyosan esik latba. Itt nemcsak a kezelő és ellenőri személyzet lelkiismeretes, megbízható, gyors munkájára van szükség, hanem technikai lehetőséget is kell teremteni a táviratok belkezelési idejének a minimumra való leszállítása érdekében, mert csak így biztosíthatjuk a táviratok továbbítási idejének csökkentésére irányuló törekvésünk sikerét s ennek következményeként átmenő forgalmunk emelését.

Légvédelem, gázvédelem.

Írta: Dr. LENDVAY JENŐ m. kir. posta s.-titkár.

„Défense contre les gaz.“

Par le Dr. Eugène Lendvay, aide-secrétaire des postes.

L'auteur continue et termine son article commencé dans le numéro 10 de notre revue, année 1935.

(Folytatás.)

III. RÉSZ.

Lég- és gázvédelem a postán.

Amint azt az előbbi cikkekből látni lehet, a jövő háborújában a dolgozó ország, a termelők és termelési eszközök, az élelem és utánpótlás, a forgalmi eszközök és berendezések elsőrendű célpontjai lesznek az ellenséges légitámadásoknak. Így azután *a jövőben az fogja eldönteni a háború sorsát, hogyan fogja megállani a helyét az ország és ennek lakossága.* Ugyanis hiába fog szilárdan állani a ha-

táron a hadrakelt sereg, ha az anyaország közben összeroppan, ha a forgalom megakad, a gyárak és üzemek leállanak, a városokban a rend felborul s az ismételt légitámadások után mindezek helyén csak pusztulás és rom marad. *A világháború során is még szilárdan állt a front, amikor az ország már összeroppant.*

Ezért tehát a nemzet minden tagjának be kell kapcsolódnia a lég- és gázáadások elleni *önvédelem* munkájába, hogy hozzátartozóit megvédhesse a lakásával, házával, munkahelyével, gyárával, műhelyével együtt, és hogy határozott és tevékeny magatartásával a közbiztonságot fokozza.

A polgári légvédelem megszervezése a külföldi tapasztalatok alapján csak akkor járhat eredménnyel, ha azt a lakosság széles rétegei támogatják és ha ezek az intézkedések a nemzet lelkivilágában is megértésre találhatnak. Nem elegendő tehát, hogy a *légvédelmi törvény* s ennek büntető határozatai kényszerítsék munkára a polgári lakosságot, hanem elengedhetetlenül szükséges az is, hogy a nemzet *létérdekének felismerésétől* indítva, a saját meggyőződéséből fakadó lelkesedéssel és önként működjenek közre a törvényszabta kötelezettségen túl is. Ezért fontos, hogy az önvédelem sorsdöntő fontosságát a nemzet minden egyes tagja felismerje és hogy a *nemzeti öntudat és élniakarás a polgári légvédelemben is kifejezésre jusson.* Ezt azonban csak széleskörű propagandával, felvilágosítással és oktatással lehet elérni. Szükséges tehát, hogy a légvédelmi intézkedésekre hivatott hatóság munkáját — amint az külföldön is történik — politikamentes *társadalmi szerv* egészítse ki a társadalomban végzett munkájával.

A magyar légvédelmi törvény.

A lég- és gázvédelmi intézkedések terén Magyarországon eddig még vajmi kevés történt, 1935. nyarán azonban végre mégis megjelent az 1935. évi XII. tc.: „A Magyar Légvédelmi Törvény”, melyből a következőket mindenkinek ismerni kell:

1. §. Minden 14. életévét betöltő magyar állampolgárt 60. életévének betöltéséig — nemre való tekintet nélkül — a légitáadás elleni védekezésben, alkalmasságának megfelelő személyes szolgálat teljesítésére, s evégett kiképzésen és gyakorlaton való részvételre lehet kötelezni.

2. §. A védekezés érdekében — ideértve a kiképzést és gyakorlatot is — a szükség tartamára a mozgási szabadság rendszertől természetű intézkedésekkel korlátozható és a lakosság különleges rendelkezések megtartására kötelezhető.

3. §. A honvédelmi miniszter állapítja meg, hogy mely városokat és községeket és ezek területén belül külön mely vagyontárgyakat kell és milyen légvédelmi eszközökkel és berendezésekkel ellátni.

(Ugyan e paragrafusban történik intézkedés az érdekeltek anyagi hozzájárulásáról és annak mértékéről, valamint a kivetett hozzájárulás elleni panasz, vagy felszólamlás elintézéséről.)

4. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig, háború idején 6 hónapig terjedő elzárással büntetendő az, aki az 1. §-an alapuló kötele-

zetségének nem tesz eleget, vagy aki valakit annak teljesítésében megakadályoz, vagy amiatt hátránnyal sújt, vagy aki a 2. §. alapján kiadott rendeletet megszegi, vagy kijátsza.

5. §. Azok a büntető rendelkezések, amelyeket a büntető törvények a távirdák, vagy tartozékaik megrongálására, használhatóságuk félbeszakítására, vagy gátlására megállapítanak, a légvédelmi berendezések és tartozékaik megrongálására, használhatóságuk félbeszakítására és gátlására is kiterjesztetnek.

6. §. Vétséget követ el és 5 évig terjedő fogházzal büntetendő, aki légítámadás, vagy ennek fenyegető veszélye idején akár szándékosan, akár gondatlanságból megszegi a támadásnak, vagy hatásának elhárítása végett kiadott hatósági rendelkezést. A szándékos cselekmény büntettnek minősül és büntetése 15 évig terjedő fegyház. Súlyos testi sértés, nagy anyagi kár bekövetkezése esetén, — ha a szándék a beállott eredményre irányult, — a büntetés életfogytig tartó fegyház. Haláleset, vagy az államérdek súlyos sérelmének bekövetkezése esetén, — a büntetés: halál. Büntett esetén a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani.

7. §. Az első §. alapján személyes szolgálatra igénybe vett egyéneket az 1930. évi III. tc. 79. §. alkalmazása szempontjából úgy kell tekinteni, mint akik katonai vezetés alatt kötelesek szolgálat, vagy munkálat teljesítésére.

8. §. A pénzbüntetés tekintetében az 1928. évi X. tc. rendelkezései az irányadók.

9. §. A törvény kihirdetése napján lép hatályba és annak végrehajtásáról az érdekelt miniszterekkel egyetértve, a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Magyarország létérdeke parancsolóan követeli, hogy a polgári légvédelmet — a külföldi tapasztalatok figyelembevételével — sürgősen megszervezzük.

A magyar posta lég- és gázvédelmének irányelvei.

A légítámadások pusztító hatásának elhárítása és csökkentése érdekében az összes közérdeket szolgáló állami és törvényhatósági intézményeknek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Amint az előző cikkekből látni lehet, a vízellátást, az elektromos áramszolgáltatást nyújtó üzemeknek gondoskodniuk kell arról, hogy szolgáltatásaik légítámadások alatt is zavartalanok legyenek. A tűzoltóságnak és a mentőszolgálatnak is alaposan fel kell készülnie a légítámadásokra. A gáztámadások által okozott gázfertőzések semlegesítésére, fertőtlenítésére is külön szervezetet kell létesíteni. De különösen fontos az is, hogy minden forgalmat szolgáló intézmény és az ipar is felkészüljön a korszerű lég- és gázvédelemre. A posta — mint forgalmat szolgáló intézmény — itt kapcsolódik tehát be az országos légvédelmi szervezetbe.

A külföldi tapasztalatoknak megfelelően a közüzemeknek és a nagyobb állami üzemeknek és intézményeknek általábanvéve saját lég- és gázvédelmükről önmaguknak kell gondoskodniuk. Így tehát a posta lég- és gázvédelméről a postának is magának kell gondos-

kodnia. Ilyen körülmények között a m. kir. posta az állami életben és adminisztrációban betölteni hivatott fontos és különleges helyzeténél fogva lég- és gázvédelmi szempontból is külön elbírálás alá esik és az országos lég- és gázvédelmi szervezetben is külön egység.

A posta lég- és gázvédelmi intézkedéseinek azonban természetesen az országos lég- és gázvédelmi rendelkezésekhez kell simulnia.

A posta szolgálat állandó és zavartalan működésére légítamadások esetén is elengedhetetlenül szükség van, mert pl.: a légi veszély jelzése, a légi támadásnak kitett terület felriasztása, a légi támadások hatása folytán esetleg megszakadó víz-, elektromos áram- és gázszolgáltatás helyreállítása, a tűz- és gázveszély leküzdése, az esetleges romok eltakarítása, a forgalmi utak felszabadítása, stb. működőképes posta-, táviró-, távbeszélő- és rádiószolgálat nélkül lehetetlen.

Mivel a m. kir. postának saját lég- és gázvédelméről önmagának kell gondoskodnia, a jó és előrelátó gazda gondosságával legelőször is számot kell vetnie azzal, hogy *minek a védelméről kell gondoskodni.*

A m. kir. posta ingó- és ingatlan vagyonának értéke kereken kb. 300 millió pengő.

Nem lehet tehát egyáltalában közömbös, hogy a nemzeti vagyont képző ingó- és ingatlan javakat a légi támadások pusztító hatásaitól megvédeni nemcsak postai, hanem egyike az elsőrendű fontosságú egyetemes nemzeti érdekeknek.

Elgondolások és irányelvek a posta lég- és gázvédelménél.

A m. kir. postán annakidején létesítendő lég- és gázvédelmi berendezések, illetőleg az erre vonatkozó elgondolások és irányelvek ismertetése előtt feltétlenül előre kell bocsátani a következőket:

A postaintézmények általában és így a m. kir. posta is — érzékenyen reagál az ország, sőt a környező országok mindenkori gazdasági helyzetére és viszonyaira, ezek jó vagy rossz állapotára. A posták forgalma, s ami ezzel egyenértékű, bevételei is az ország mindenkori gazdasági helyzetének függvényei és e bevételek aszerint emelkednek, vagy kimaradnak, amint az országos gazdasági helyzet emelkedő, vagy süllyedő irányzatot mutat. A m. kir. posta jelenlegi anyagi helyzete nem virágzó, amiből pedig az következik, hogy üzemének fenntartásához legszükségesebb kiadásokon felül költségvetését semmiféle más rendkívüli kiadásokkal nem terhelheti meg, mert erre fedezete nincsen.

Amint azt a későbbi ismertetésből és az európai lég- és gázvédelem jelenlegi állásáról adott szemléből is látni lehet, *a lég- és gázvédelmi berendezések létesítése egyrészt nem valósítható meg máról holnapra, másrészt sok munkával és még több anyagi áldozattal jár.*

A m. kir. postánál e nehézségek közül a sok munkát még csak valahogy ki lehetne küszöbölni, de a másik kettőt; vagyis az eddigi mulasztást, tehát az időbeni veszteségeket, főleg azonban az anyagi áldozatot, a pénzkérdést belátható időn belül nem lehet pótolni, illetőleg megoldani.

A m. kir. postánál bevezetendő lég- és gázvédelem elé tehát már a kezdet legkezdetén elháríthatatlannak látszó akadályok tornyosul-

nak, mert hiszen lég- és gázvédelemről még egyáltalában nem beszélhetünk.

Hogy ennek ellenére mégis foglalkoznunk kell e kérdéssel, az az előző cikkekben már kifejtett okoknál fogva nem lehet kétséges. Ha pedig a vázolt nehézségek ellenére, ezt mégis megkíséréljük, ezt abban a tudatban tesszük, hogy annakidején, majd ha a végrehajtás elől e nehézségek elhárulnak, az eddig elmulasztottakat — ha kis mértékben is — de pótolni igyekezzünk.

Ezek előrebecsátása után reátérünk az irányelvek és elgondolások ismertetésére:

A m. kir. posta lég- és gázvédelmét — a posta különleges helyzeténél fogva — csak a m. kir. posta szervezeti tagozottságára felépítve lehet elképzelni. Ennek megfelelően a lég- és gázvédelmet minden postai szervnél fel kellene állítani. Természetesen olyan postai szerveket, melyek különleges rendeltetésüknél, vagy egyéb viszonyaiknál fogva eddig is nagyfokú önállósággal, vagy széleskörű intézkedési joggal voltak felruházva, lég- és gázvédelem szempontjából is ugyanilyen helyzetbe kellene hozni. Sőt a helyi viszonyok és különleges rendeltetésük szemelött tartásával esetleg még önállóbbakká, s még szélesebb intézkedési joggal felruházottakká kellene tenni.

(Folytatjuk.)

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételeink:

7.

Milyen módozatok mutatkoznak legcélszerűbbeknek a kincstári hivatalok kézbesítőszolgálatának ellenőrzésére?

8.

Tervezendő lenne kisebb központok (10—200 előzető) részére alkalmas biztosító és rendező szekrény, korszerű biztosítékokkal felszerelve. Rövid leírásban a tervezési szempontokat is indokolni kell.

*

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő: 1936 május 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jeligés levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jeligés leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dicséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben is megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői, — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

Pályázati eredmény.

Az 1936. évf. 1. számában közölt
2. számú pályatétel:

A budapesti távbeszélő-tudakozót
milyen új szolgálati ágakkal kellene
kibővíteni?

A díjnyertes pályaművek szerzői: Hüvös Gábor és dr. Keller Gyula m. kir. postatisztek. (Budapesti m. kir. táviró és távbeszélő igazgatóság.)

Dicséretben részesült a „Transsylvania“ jeligéjű pályamunka szerzője.

A pályanyertes munka, melyet a szerkesztőbizottság közlésre méltónak ítélt, a következő:

A kulturális fejlődés szolgálatában álló újabb és újabb technikai vívmányok között jelentős szereppel vesz részt a modern távbeszélő.

A mai életnek egyik fő követelménye, a gyors mozgás-lehetőség, az azonnali hírközlés. A ma emberének a távbeszélő már nem kényelmi berendezése, hanem igaz munkatársa.

A távbeszélőszolgálat azonban hivatása magaslatán csak akkor fog állni, ha szolgáltatásaiban lépést tart a távbeszélő-technika fejlődésével és a modern műszaki berendezések mellett olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek az előfizetők legmagasabb igényeit is kielégítik, kényelmét, biztonságát szolgálják és módot nyújtanak az üzletember értékes idejének teljes kihasználására.

A nyugati államokban a távbeszélő már tökéletesen megvalósítja a telefontitkár fogalmát, sőt a párisi S. V. P. (s'il vous plait) szolgálat már a telefon-lexikonon túl, egyenesen fantasztikusnak látszó megbízatásokat is elvállal (matematikai feladványok megoldása, idegen nyelvű fordítások, stb.).

Budapest — mint az ország fővárosa, kulturális, kereskedelmi és ipari gócpontja, világhírnév felé haladó fürdőváros, — a távbeszélővel szemben igen széles skálájú kívánságokat támaszt.

Az itteni kereteket meghaladná annak taglalása, hogy a távbeszélő által nyújtható szolgáltatások szélső határait keressük, vagy e szolgáltatások rentabilitását kutassuk. Alábbi elgondolásunk során mégis figyelemmel kellett lennünk arra, hogy a felsorolt szolgáltatások szorosan a távbeszélő üzletkörében maradjanak, másrészt arra is, hogy nagyobb költségek és kockázat nélkül lehessen azokat megvalósítani.

Vegyük röviden sorra a budapesti távbeszélő tudakozó által nyújtható lehetőségeket. Nézzük, melyek azok a szolgáltatások, amelyek a szorosan vett tudakozó-szolgálat kereteiben és melyek azok, amelyeket vele párhuzamosan lehetne megvalósítani.

1. A mai budapesti távbeszélő-tudakozó felvilágosítást ad az előfizető neve, hívószáma, az állomás felszerelésének helyéről és közli a pontos időt. E szolgálat bővítésénél az adandó felvilágosításokat két főszerpont szerint

lehet csoportosítani; nevezetesen a) felvilágosítások, melyeknek tartalma több-kevesebb állandóságot mutat, és b) felvilágosítások, melyeknek tartalma változó.

a) Tudakozás:

hatóságok és hivatalok, hivatalos órái után;
 utcák fekvése és közlekedés módjai, eszközei és útirányai után;
 istentiszteletek ideje után;
 egyetemek, tudományos intézetek, klinikák, kórházak után; (a beteg-
 látogatás ideje után);
 éjjeli vagy ügyeletes szolgálatot tartó gyógyszerárak után;
 a legközelebb lakó orvos telefonszáma után;
 múzeumok, könyvtárak látogatási ideje után;
 szállodák, pensiók után;
 fürdők, uszodák, sporttelepek, tornacsarnokok után;
 idegenforgalmi szervek, menetjegy- és utazási irodák után;
 menetrendi adatok és menetdíjak után;
 lakáscímek után;
 üzletek, kávéházak, mulatók, stb. zárórája után;
 posta, távíró, távbeszélő díjszabások után, hol lehet este vagy éjjel
 küldeményeket feladni;
 konvencionális kérdések — címek, rangok, megszólítások, kihallgatá-
 sok, társadalmi alakiságok — után;
 városok, községek után, a helységnévtár (nomenclature, stb.) adatai
 alapján;
 lexikális kérdések után, melyekre a választ a gyakorlati tapasztalat
 alapján összeállított kézikönyvtár (lexikon, atlasz, szótárak, stb.)
 segítségével lehetne megadni.

b) Tudakozás:

rádióműsor, színházak, kabarék műsora, kiállítások, tárlatok, hang-
 versenyes, előadások után;
 sportesemények, sportprogramok és azok eredményei után;
 rendkívüli hírek és közérdekű események után;
 árfolyamok után;
 időjárás, hó-, jég-, szélviszonyok és vízállás után.

A b) alatti változó adatok beszerzéséről illetékes tényezőkkel folytatott tárgyalás útján kellene gondoskodni.

2. Azon szolgáltatások közül, melyek nem tartoznak a szoros értelemben vett tudakozás körébe, a már bevezetett ébresztő-szolgálat jól bevált és igénybevétele évről-évre fokozódik. Az 1935. évben átlagban naponta 125 esetben vették e szolgáltatást az előfizetők igénybe. Nem merész gondolat talán éppen a fenti adatok támogatásával az alábbi különleges szolgáltatások bevezetése.

Távbeszélő-restante szolgálat. A tudakozónak bemondott korlátozott szószámú üzenetért, címzettje távbeszélőn jelentkezik. *Határidő-nyilvántartás.* Az előfizető által megadott határnap (névnap, születésnap, értekezlet, váltó-esedékeség, stb.) előjegyzése, nyilvántartása és kívánt alkalmakkor való közlése. *Távbeszélő-„levelező“.* Az azonosított előfizető állomásáról levelet diktálhat, melyet a tudakozó postán azonnal továbbít. *Távollevő előfizetők nyilvántartása* és tartózkodási helyüknek az érdeklődőkkel való közlése. *Sorrend-nyilvántartás:* erősen foglalt, ezért nehezen hívható állomások

kapcsolása a jelentkezés sorrendjében. *Jegyrendelés. Egybehívás:* Több előfizetőnek egyidőben való összekapcsolása, távbeszélő-értekezletet, megbeszélés, körözvény-adás, orvosi konzilium, stb. céljaira. Rendszeresíthető volna végül esetleg távbeszélőügyekben a panaszfelvétel.

A fenti szolgáltatások egyik-másika nem nélkülözhetné a munkahelyeknek azonosító berendezéssel való felszerelését, amit azonban az ébresztőszolgálat is megkívánna. A jelenleg rendelkezésre álló munkahelyeken jól képzett, intelligens személyzettel a fenti, röviden felsorolt szolgáltatásokat símán és nagyobb költségek nélkül meg lehetne valósítani. E bővítések előreláthatólag ugrásszerűen emelnék a távbeszélő-tudakozó, utolsó években emelkedést csak alig mutató forgalmát, viszont a távbeszélőszolgálat eddig kiaknázatlan területeit tárnák fel a nagy közönség elé. E szolgáltatások feltétlen jövedelmezőségén kívül azok propaganda-értéke sem hanyagolható el.

Az 1936. évf. 2. számában közölt
3. számú palyatétel:

Egy budapesti kávéház tulajdonosa, akinek üzleti helyiségében Matart előfizetésében álló távbeszélő állomás van felszerelve, azzal a kérelemmel fordult a m. kir. postához, hogy a szóbanforgó távbeszélő állomásról feladott távirat címzettjének nevét és a távirat szövege alatti aláírást vele közöljék, mert a táviratot tudta nélkül valamelyik vendége adta fel, kinek személyét azért akarja megállapítani, hogy attól a terhére felszámított távirási díjat beszedhesse.

Kiszolgáltatathatók-e a kért adatok?

A beérkezett pályaművek közül a „Jó szerencsét!” jeligével ellátott pályamű volt a legjobb, mely a többi közül a kérdés alapos kidolgozásával és logikus okfejtésével emelkedik ki.

Minthogy azonban a pályázat feltételeinek nem mindenben felelt meg, a jutalomdíjat nem lehetett kiadni s ezért annak szerzője, dr. Kalmár István m. kir. postatanácsos (budapesti m. kir. táviró és távbeszélő igazgatóság) dicséretben részesült.

Nemzetközi postaszolgálati kérdések.

Questions concernant le service postal international.

A német postaalkalmazottak továbbképzése.

A német kerületi postaigazgatóságok újabban a téli hónapok alatt székhelyükön és kerületük nagyobb városaiban állandóan tartanak előadóesteket s ezekre a szolgálatban nem lévő személyzetet meghívják. Az előadásoknak az a céljuk, hogy könnyen érthető formában alkalmat adjanak a személyzetnek arra, hogy általános és szakismereteit bővítse, a nemzeti szocialista

világnézetre vonatkozó tudását mélyítse és a honvédelmi, légiközlekedési és testnevelési kérdésekben továbbképezze magát.

Ezek az előadóestek új ágát jelentik a német posta továbbképző előadásainak és tanfolyamainak. A német posta eddig háromféle előadócsoportot ismert: a szolgálati továbbképző tanfolyamokat, az ú. n. külön tanfolyamokat és a posta és táviró tudományos heteket.

A szolgálatra vonatkozó előadások az általános postaforgalomnak mindennapi és

helyi vonatkozásaival foglalkoznak. Ezeknek tárgya nem haladja túl a szorosan vett postaszolgálati kérdések taglalását.

A különstanfolyamok célja, mint a név is mutatja, bizonyos különleges ismeretek fejlesztése.

A posta és távíró tudományos heteknek és félheteknek feladata az igazgatási tevékenység magasabb okainak és céljainak összefüggését ismertetni, valamint a nemzeti szocialista világnézettel való összefüggésüket tárgyalni. Ezekben az utóbbi előadásokon természetesen nem vehet részt a német birodalmi posta minden alkalmazottja.

Az általános előadóstéteknek az elmondottak alapján tehát nem lehet feladatuk sem a helyi jelentőségű kérdésekkel való foglalkozás, sem pedig az, hogy a személyzetet bizonyos különleges feladatokra kiképezze. Sokkal inkább feladata a személyzetnek áttekintést nyújtani a posta egész szervezetéről, az egyes szervek összefüggéséről és szükségességéről s ezáltal képessé tenni arra, hogy szolgálati feladatait körültekintéssel, megfelelő látókörrrel teljesítse. Mivel a postaminisztérium utasítása szerint ezek az előadóstétek csak oly általános ismeretekkel foglalkozhatnak, amelyek a szolgálati továbbképzéssel vannak összefüggésben, nyilvánvaló, hogy az iskolai ismeretanyaguk vagy az ú. n. általános műveltségnek továbbfejlesztése nem lehet céljuk.

Az előadóstétek tárgyának megválasztásához az alábbi példák szolgálhatnak irányelvekkül. Világnézeti kérdések ezek között nem szerepelnek, mivel erre nézve a postaminisztérium a kerületi igazgatóságok részére külön utasítást ad ki.

A) Az általános ismeretek mélyítése.

1. A német nép életviszonyai;
2. a német gyarmatok;
3. a postatisztviselő Német-Délnyugat-Afrikában;
4. Samoa (vetített képekkel);
5. a német Kelet;
6. a német Danzig;
7. utazás Kelet-Ázsiába (vetített képekkel);
8. a német posta négy omnibuszával a verduni csatamezőkön át;
9. a külföldi németek egyesületének szervezete, feladatai és szükségessége;
10. a külföldi némettség;
11. az erdélyi némettség;
12. az időszámítás fejlődése és a naptár-reform;
13. (város neve) szerepe a német művelődés történetében;
14. a város múltjának tanui;

15. a világi műépületek ismertetése;
16. kereskedelmi könyvvitel;
17. mérlegek;
18. ipari számvitel;
19. munkavizsgálatok;
20. gazdaságosság-számítás.

B) Szakismeretek bővítése.

1. A német birodalmi posta alapvető kérdései.
 - a) a német posta az államban és a gazdaságban;
 - b) a német posta szervezete és feladatai;
 - c) a posta és a távíró történetéből;
 - d) az igazgatás egyszerűsítéséről és olcsóbbá tételéről szóló törvény;
 - e) a német posta jogi alapelvei;
 - f) szemelvények a posta- és távírójogból;
 - g) gyakorlati kérdések a postatörvényből.
2. Forgalmoszerzés.
 - a) a német posta propagandája;
 - b) a légiposta igénybevétele;
 - c) a felek előzékeny kiszolgálása;
 - d) a felvevő tisztviselő és a fél.
3. A postáalkodás.
 - a) nemzetközi szerződészek;
 - b) a postai díjszabások;
 - c) a posta mint pénzforgalmi intézet;
 - d) csekk és váltó; lombard és diszkont.
4. Postaforgalom.
 - a) a postai hírlapszolgálat;
 - b) devizaszabályok;
 - c) birodalmi menetrend;
 - d) gépkocsiszolgálat fejlesztése vidéken;
 - e) légipostaforgalom;
 - f) tengeri postaszállítás;
 - g) cégek és meghatalmazások;
 - h) a postacsekkforgalom jelentősége;
 - i) a postai utazási csekk.
5. Postai gépkocsik.
 - a) közlekedési szabályok;
 - b) állami autoutak célja és építése;
 - c) a gépkocsi építése és működési módja;
 - d) a gépkocsi felszerelése gázmotorokkal belföldi üzemi anyagok felhasználására;
 - e) a gépkocsiszolgálat önköltségei és a költségek csökkentésének lehetősége.
6. Távközlés (általában).
 - a) távírás és távbeszélés világrészek között;
 - b) a német kábel- és rádióösszeköttetések jelentősége a távíróforgalomban;
 - c) beszédátvitel vezetékeken;
 - d) tábori távíró a világháborúban;
 - e) a távíróoszlopok telítése.
7. Távbeszélőügy.
 - a) a távbeszélő és jelentősége a magán-

és az üzleti életben, helyzete a munkaalkalomszerzés szempontjából;

b) a vonalválasztó hivatali üzem alapelvei;

c) alapvető eljárások a vonalválasztó-technikában;

d) a távbeszélő távolsági forgalom technikája;

e) áramellátási berendezések;

f) szolgáltatások a távbeszélő előfizetők részére.

8. Táviró- és rádiószolgálat.

a) a német rádió munkálkodásából;

b) a-i rádióadóállomás;

c) a legújabb rádiótechnika;

d) rádiózavarok és elhárításuk;

e) az elektroncsövek;

f) képátvitel és távolbalítás;

g) a nyilvános írógépes táviróforgalom résztvevői.

9. Személyzeti ügyek.

a) a tisztviselők jogai és kötelességei az új birodalomban;

b) a postaalkalmazottak hivatali felelőssége;

c) kérdések a szolgálati büntetőjogból;

d) a postaalkalmazottak mellékfoglalkozása és melléktevékenysége;

e) hivatali, posta- és távközlési titok;

f) a német postamunkások szolgálati szabályzata;

g) a nemzeti munka rendjének törvénye (üzemvezetők és beosztottak);

h) a munka rendjének törvénye a közigazgatásnál és a közüzemeknél;

i) a német munkásszakszervezet feladata és szervezete;

k) bajtársi szellem és szociális érzék;

l) személyzeti nyilvántartás.

10. Kiképzés.

a) a német postaalkalmazottak kiképzési és vizsgarendje;

b) a 19. posta és táviró tudományos hét — egy résztvevő beszámolója;

c) a német gyorsírás alkalmazása a postán;

d) az angol posta (angolul).

11. Baleset ellen védekezzél!

a) Mindenkit érhet baleset!

b) balesetek megelőzése a német postán;

c) baleseti lehetőségek a kézbesítő személyzetnél;

d) első segélynyújtás;

e) üzemi balesetek;

f) védekezés betörés, rablótámadás és tűzveszély ellen.

12. Jótékonyág.

a) a német posta jótékonyági berendezései;

b) a gyermekek gondozása a német postán;

c) magántartozások levonása a fizetésből;

d) a nemzeti szocialista népjótékonyági mozgalom célja;

e) az 1935/36. évi jótékonyági mozgalom;

f) az öröm — erő;

g) egészségápolás;

h) egészséges szolgálati helyiségek;

i) a részegeskedés és következményei;

13. Pénztári szolgálat és számadástétel.

a) általános alapelvek;

b) közigazgatási kényszereljárás;

c) az új adójog;

d) eredménystatisztika.

14. Postai építkezések, szolgálati berendezések.

a) az új postai építkezés;

b) a szolgálati eszközök beszerzése és kezelése;

c) takarékoskodjál vízzel, fűtéssel, gázzal és világítással!

d) szolgálati úrlapok.

15. Igazgatási szolgálat.

a) az igazgatási szolgálat gyakorlati végrehajtásából;

b) a német nyelv ápolása;

c) a hivatali nyelv ápolása;

d) sétaték az anyanyelv területén;

e) kartotékrendszer.

C) Honvédelmi kérdések.

1. véderőtörvény;

2. a haditengerészet;

3. a hősök temetőinek gondozása.

D) Légiforgalom.

1. a német repülőügy és a német légi-sportszövetség;

2. vitorlázó repülés;

3. a légvédelem — a német nép életkérdése;

4. a német posta szerepe a légvédelemben.

E) Testnevelési kérdések.

1. testi tökéletesedés, a testgyakorlatok célja és haszna;

2. a postai sportegyesületek célja és feladata;

3. sport és alkohol;

4. dzsü-dzsü (gyakorlati bemutatás);

5. az 1936. évi berlini olimpiai játékok és jelentőségük a népre és az államra nézve.

(Deutsche Verkehrs-Zeitung 1936. évi 7. számából).

Lukász Alfonz.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

14. Kiskorúak címére érkező postaküldemények kézbesítésével kapcsolatban az alábbi kérdések merültek fel:

a) Mít kell a „serdült kor“ kifejezésen érteni?

b) A kézbesítő követelheti-e a serdült korúságnál megkívánt életkor betöltését igazoló okirat felmutatását?

c) A kiskorú címére érkező küldeményeket, ha mindkét szülő él, az anyának lehet-e kézbesíteni?

d) Ha mindkét szülő él, az anya írásbeli tiltakozása esetében a kiskorú címére érkező küldeményeket a serdült korú kiskorúnak lehet-e kézbesíteni?

ad a) Jogrendszerünkben érvényesülő felfogás szerint serdült korúak azok a személyek, akik 12. életévüket betöltötték, de még nem nagykorúak.

ad b) A kézbesítő a serdült kor (12. év) betöltésének okirattal való igazolását mindazokban az esetekben kívánhatja, amikor annak fennforgásához kétség fér.

ad c) A serdült korúnak törvényes képviselője az atya, ennél fogva a kiskorú címére érkező küldemények átvételére nem az anya, hanem az atya jogosult. Ha azonban a kiskorú címére érkező küldeményt az atyának valamely okból (pl. távollét miatt) nem lehet kézbesíteni, a postai megbízási lapokat, az ajánlott levélpostai küldeményeket, valamint a belföldi ajánlott küldeményekért adható kártérítés összegét meg nem haladó értéknylvántással ellátott csomagokat, értékleveleket és értékdobozokat, továbbá az ilyen összegű posta- és postatakarékpénztári csekkfizetési utványokat, valamint eddig az értékhatárig a postai megbízáshoz tartozó okiratokat az A. 1. Szab. 66. §. 4. pontjában foglaltak értelmében az anyának lehet kézbesíteni.

ad d) Igen. A kiskorú törvényes képviselője ugyanis az atya, akinek képviseleti joga kizárólagos és személyhez kötött, ennél fogva a kiskorú címére érkező küldeményeknek a kiskorú kezéhez való kézbesítése ellen csak az atya tiltakozhatik. (135.715/935—X/4. K. M. sz. r.)

15. Robbanó anyagot tartalmazó csomagokat feltétlenül terjedelmes csomagként kell-e kezelni?

Nem,

A Levélpostadíjsszabás 69. §. 1. pontja részletesen ismerteti azokat a feltételeket, amelyek mellett a robbanó anyagokat tartalmazó csomagokat postára lehet adni. Ebben a pontban azonban olyan rendelkezést, amely e csomagok feltétlenül terjedelmes csomagként való kezelését írná elő, nem találunk. A robbanó anyagokat tartalmazó csomagokat tehát a Levélpostadíjsszabás alapján nem kell feltétlenül terjedelmesként díjazni.

A robbanó anyagot tartalmazó csomagok terjedelmesként való kezelésének kérdését azonban nemcsak a Levélpostadíjsszabás, hanem az Üzletszabályzat alapján is vizsgálat tárgyává kell tennünk. Az A. 1. Szab. 43. §. 4. b) pontja szerint ugyanis: „Terjedelmesként kezelik és díjazják azokat a csomagokat, amelyeknek terjedelmes csomagként kezelését az Üzletszabályzat elrendeli, továbbá, amelyek alakjuk, természetük vagy törekenységük miatt egyéb küldeményekkel könnyen össze nem rakhatók, és e miatt aránytalanul nagy helyet foglalnak el vagy különösen gondos kezelést kívánnak“ Az idézett pontban foglaltak értelmében tehát a csomagok terjedelmes kezelésre indokolt,

ha más csomagokkal könnyen össze nem rakhatók, vagy

ha különösen gondos kezelést kívánnak.

A ládába (hordóba, esetleg erős hullámlémezdobozba) csomagolt robbanó anyagot tartalmazó csomagokra nem lehet azt mondani, hogy azok más csomagokkal össze nem rakhatók; ez alapon tehát a terjedelmesként való kezelés kötelező voltát nem állapíthatjuk meg.

Ami a különösen gondos kezelést illeti, nyilvánvaló, hogy a robbanó anyagot tartalmazó csomagok gondos kezelést igényelnek ugyan, de ezt a kezelést szükségszerűen különösen gondosnak még nem mondhatjuk. Átadás-átvétel után ugyanis a többi csomaggal összerakott csomagok, — például az élőállatokat tartalmazó csomagokkal ellentétben — további különösebb gondosságot nem kívánnak, éppen ezért kezelésüket különösen gondos kezelésnek nem minősíthetjük.

Végeredményben tehát a robbanó anyagokat tartalmazó csomagoknak feltétlenül terjedelmesként való díjazását az Üzletszabályzat alapján sem követelhetjük. (138.383/935. X—4. K. K. M. sz.)

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár.

Az év 12 hónapja közül tapasztalat szerint a február hónap forgalma a leggyengébb. A magyarázat kézenfekvő: ez a hónap a többi hónapnál rövidebb is. A 31 napos hónapokkal szemben mutatózó 3 nap és a 30 napos hónapokkal szemben mutatózó 2 nap különbség 9·7, illetőleg 6·7%-nak felel meg, ha tehát a februári forgalom a többi hónaphoz viszonyítva, csak ilyen mértékben alacsonyabb, kedvezőtlen forgalomról tulajdonképpen nem is beszélhetünk.

Ami már most a f. évi februári forgalmat illeti, megállapíthatjuk, hogy az különösen kedvezően alakult, mert azonkívül, hogy a múlt évi februári forgalmat messze túlszárnyalta, még a f. évi január hónappal szemben is emelkedést mutat. Ebben az évben tehát az a ritka helyzet áll elő, hogy nem a februári, hanem egy másik hónap forgalma fogja az idényszerű mélypontot képviselni.

Ha azokat az okokat kutatjuk, amelyek a múlt évvel szemben jelentkező kedvező eredményt előidézték, először is a munkanapok számát kell összehasonlítani. Itt mindjárt szembetűnik, hogy a múlt évi 28 napos februárral szemben a f. év februárja a szökőév következtében 29 napos volt, továbbá az is, hogy Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe ebben az évben vasárnapra esett. A végeredményben tehát a múlt évi 23 munkanap helyett ebben az évben 25 munkanap volt. Ez a két nap különbség már magában 8·7%-os forgalomemelkedésnek adta meg a lehetőségét. Igen jelentős szerepet játszott továbbá az a körülmény, hogy a f. évben a március hó 1-i vasárnap következtében a márciusi utalvány- és csekkforgalom tekintélyes hányada, elsősorban azonban az illetményutalványok és csekkek kifizetése már februárban bonyolódott le. Ennek, a február hónapra kedvező körülménynek természetesen meg lesz a hátrányos oldala, mert a februári megduzzasztott pénzforgalmat március hónapban apadás fogja követni. A forgalom fellendülésében szerepe lehetett továbbá az időjárásnak is, minthogy a szokatlanul enyhe tél következtében a szokásos élenkebb tavaszi forgalom valószínűleg már februárban megkezdődött.

A legkedvezőbb eredményt ebben a hónapban a postaforgalom érte el. Minden egyes küldeménynél számottevő élénkülés állapítható meg. Feltűnő — a pénzforgalomnak a már ismertetett okoknál fogva

bekövetkezett emelkedésén kívül — a feladott és kézbesített ajánlott küldemények darabszámának erős, 29·6, illetőleg 28·9%-os emelkedése. Ezt az emelkedést egyes hatóságok és hivatalok által díjátalányuk terhére, nagyobb tömegekben feladott ajánlott küldemények idézték elő.

Az általános irányzatnak megfelelően a táviróforgalom is emelkedett, sőt még a távbeszélőforgalom emelkedését is meghaladta. Ez ma már szokatlan jelenség.

A távbeszélőforgalom a többi főüzletágakhoz viszonyítva, ebben a hónapban mérsékeltébb emelkedést mutat. Ennek az a magyarázata, hogy a január hónapi gyengébb forgalom a számlálás rendszerű központoknak nem a naptári hónaphoz igazodó számadási rendszere következtében a februári forgalomban jutott kifejezésre. A legegyszerűsebb emelkedést a távbeszélőállomások száma mutatja. Ugy látszik, hogy most már a 200-on aluli előfizetővel bíró hálózatok állomásainak hónapok óta észlelt csökkenése is megállott, mert februárban már kisebb szaporulat jelentkezett.

A rádióengedélyesek száma az előző évvel szemben 11.332-vel, vagyis 3·25%-kal, az előző hónappal szemben pedig 2.548-cal, vagyis 0·69%-kal emelkedett és ezzel igen erősen megközelítette a csak március hónapra remélt 360.000-es számot. Figyelemre méltó, hogy az emelkedés üteme már erősen meglassult, mert a január havi 4.550 előfizetői szaporuttal szemben, ebben a hónapban már csak 2.458 előfizetői szaporulat mutatkozik. Ebben a hónapban is a vidéki előfizetők száma emelkedett valamivel kedvezőbben, mert ezek 0·70%-os emelkedésével szemben a budapesti engedélyesek száma egy árnyalattal gyengébb (0·66%-os) szaporulatot mutat fel.

2. A forgalom munkaegységekben.

A személyzet munkaeredményének megállapítása oly módon történik, hogy a posta a végrehajtott szolgálatban végzett munkákat a reájuk fordított idő, a munka minőségének és mennyiségének figyelembevételével munkaegységekkel értékeli, méri. A posta forgalmának lebonyolításánál végzett és egységekben kifejezett munkát a küldemények darabszámának a küldeményenként megállapított értékegységgel való szorzata és a szorzatok eredményének együttes összege adja. Ily módon tehát a munkaegységek a posta forgalmával kapcsolatos különböző természetű munkákat közös fogalommal fejezik ki.

(A szöveg folytatása a 211. oldalon.)

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		F e l a d á s										
		Közön- séges ¹⁾	Aján- lott	Érték- levelek	Kézi, betéti és sompás csomagok	Postautalványok		Postafaharék befizetések		Csekkbefizetések		
		levélpostai küldemények		ezrekben	ezrekben	ezrekben	összege ezer P-ben	összege ezer P-ben	összege ezer P-ben	összege ezer P-ben	összege ezer P-ben	
		darabszáma										
Az 1930. évben		422.671	15.862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763	
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881	
Az 1932. évben		351.739	9.288	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372	
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012	
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906	
Az 1935. évben		—	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.357	18.928	1.706.898	
1934.	III.	36.068	657	38	830	838	72.454	67	4.475	1.429	123.624	
	IV.	27.045	603	35	629	685	50.732	59	3.926	1.380	113.682	
	V.	26.619	615	36	720	710	60.282	57	4.095	1.427	135.459	
	VI.	27.246	611	33	690	794	77.808	68	4.428	1.528	129.406	
	VII.	26.467	598	33	674	793	60.585	66	4.718	1.377	125.299	
	VIII.	27.219	589	36	693	792	72.594	66	4.867	1.404	143.034	
	IX.	31.284	613	35	725	753	67.877	66	5.101	1.393	133.556	
	X.	33.974	679	38	831	901	87.839	69	5.109	1.768	153.552	
	XI.	28.079	598	36	763	754	61.123	64	4.741	1.603	156.896	
	XII.	30.305	574	33	928	888	83.438	61	4.643	1.788	152.532	
	1935.	I.	28.085	640	32	696	795	56.884	85	6.631	1.630	122.890
		II.	26.718	588	30	611	745	65.090	82	5.371	1.449	126.522
1934.III.—1935.II. összesen		—	7.365	415	8.790	9.448	816.706	810	58.105	18.176	1.616.452	
1935.	III.	37.642	652	32	664	740	64.748	79	5.063	1.352	114.367	
	IV.	34.480	610	32	721	825	67.215	68	4.778	1.510	122.080	
	V.	32.334	591 ²⁾	34	679	767	65.631	74	5.398	1.535	139.941	
	VI.	28.066	537	30	631	733	64.846	64	4.825	1.445	123.989	
	VII.	28.384	650	36	690	877	74.499	84	5.912	1.553	138.224	
	VIII.	30.660	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716	
	IX.	36.655	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990	
	X.	38.632	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308	
	XI.	33.816	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427	
	XII.	39.633	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444	
	1936.	I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558
		II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432
1935.III.—1936.II. összesen		—	7.972	419	8.831	9.807	883.810	949	67.417	19.185	1.732.476	
1935. I.—II.		54.803	1.228	62	1.307	1.540	121.970	167	12.002	3.079	249.412	
1936. I.—II.		67.685	1.429	66	1.345	1.616	141.497	204	14.062	3.336	274.990	
Összehasonlítások	1936. II. havában 1935. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+6.974	+174	+3	+50	+70	+16.992	+21	+1.644	+214	+15.910
		%-ban	+26 ¹	+29 ⁶	+10 ⁰	+8 ²	+9 ⁴	+26 ¹	+25 ⁶	+30 ⁶	+14 ⁸	+12 ⁶
	1935. III. — 1936. II. időszakban	szám- szerűleg	—	+607	+4	+41	+359	+67.104	+139	+9.312	+1.009	+116.024
	1934. III. — 1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	—	+8 ²	+1 ⁰	+0 ⁵	+3 ⁸	+8 ²	+17 ²	+16 ⁰	+5 ⁶	+7 ²
	1936. I—II. időszak- ban, 1935. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+12.882	+201	+4	+38	+76	+19.527	+37	+2.060	+257	+25.578
		%-ban	+23 ⁵	+16 ⁴	+6 ⁵	+2 ⁹	+4 ⁹	+16 ⁰	+22 ²	+17 ²	+8 ³	+10 ⁰

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom. *)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s i t é s										
		Közön- séges ¹⁾ levélpostai küldemények darabszáma	Aján- lott	Érték- levelek	Kézi, bégi és sommás csomagok	Postautalványok		Postafaharékfizetések		Csekk-kifizetések		
						darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	
												darab- száma ezerben
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.460	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.256	797.202	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évbe		345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		—	7.790	471	8.814	9.768	867.020	463	37.921	3398	662.151	
1934.	III.	36.173	698	41	860	826	73.029	33	2.442	357	73.486	
	IV.	27.135	616	40	631	675	47.401	28	2.204	230	41.311	
	V.	26.691	615	40	718	709	60.803	31	2.190	269	54.910	
	VI.	27.346	612	37	693	758	74.860	31	2.349	289	73.408	
	VII.	26.564	616	38	686	798	59.002	31	2.369	238	43.342	
	VIII.	27.319	608	42	692	797	73.007	32	2.544	216	48.084	
	IX.	31.384	626	42	743	750	68.721	31	2.581	234	49.253	
	X.	34.085	696	43	834	896	86.038	34	2.823	282	69.037	
	XI.	28.182	599	42	768	766	63.169	31	2.296	236	42.225	
	XII.	30.416	581	40	945	884	82.599	37	3.069	308	66.618	
	1935.	I.	28.183	669	38	697	814	58.746	32	2.390	266	42.200
		II.	26.809	591	35	617	749	65.218	30	2.265	234	46.391
1934.III.—1935.II. összesen		—	7.527	478	8.884	9.422	812.593	381	29.522	3.159	650.275	
1935.	III.	37.741	660	37	675	739	65.059	37	2.659	257	48.404	
	IV.	34.602	619	37	719	833	67.417	41	3.140	274	53.162	
	V.	32.453	5849	39	668	765	66.658	39	3.229	250	51.377	
	VI.	28.669	561	35	651	741	64.080	39	3.286	297	59.928	
	VII.	29.348	635	40	684	871	74.627	38	3.091	335	59.312	
	VIII.	30.780	606	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821	
	IX.	36.755	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949	
	X.	38.756	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756	
	XI.	33.940	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363	
	XII.	39.778	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488	
	1936.	I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304
		II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834
1935.III.—1936.II. összesen		—	7.977	468	8.845	9.839	886.477	478	39.078	3.471	679.698	
1935 I—II.		54.992	1.260	73	1.314	1.563	123.964	62	4.655	500	88.591	
1936 I—II.		67.919	1.447	70	1.345	1.634	143.421	77	5.812	573	106.138	
Összehasonlítások	1936. II. évben 1935. II. évhez képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+6.998	+ 171	- 1	+ 49	+ 64	+ 16.525	+ 8	+ 511	+ 53	+ 17.443
			%-ban	+ 26.1	+ 23.9	- 2.9	+ 7.9	+ 8.5	+ 25.3	+ 26.7	+ 22.6	+ 22.6
	1935. III.—1936. II. időszakban 1934. III.—1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	—	+ 450	- 10	- 39	+ 417	+ 73.884	+ 97	+ 9.556	+ 312	+ 29.423
			%-ban	—	+ 6.0	- 2.1	- 0.4	+ 4.4	+ 9.1	+ 25.5	+ 32.4	+ 9.9
	1936. I-II. időszakban 1935. I-II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerű- leg	+ 12.927	+ 187	- 3	+ 31	+ 71	+ 19.457	+ 15	+ 1.157	+ 73	+ 17.547
			%-ban	+ 23.5	+ 14.8	- 4.1	+ 2.4	+ 4.5	+ 15.7	+ 24.2	+ 24.9	+ 14.6

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		T á v b e s z é l ő									
	Feladott	Kézbesített	Allomások száma				Közvetlen összeköttetések száma	Számított helyi beszélgetések száma ezekben				
			táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egység hálózatban	a falur. és 200-nál több előfizetővel bíró hálózatban	a 200-nál kevesebb		összesen	bpesti egység hálózatban	vidéken	összesen	
Az 1930. évben	3.359	3.715	46.601	35.618			82.219	2.212	103.890	—	103.890	
Az 1931. évben	2.568	3.253	47.095	33.840			80.935	2.376	106.946	14.189	121.135	
Az 1932. évben	2.038	2.735	46.884	32.415			79.299	2.196	107.564	13.867	121.431	
Az 1933. évben	1.868	2.576	47.962	31.109			79.071	2.207	107.146	12.801	119.947	
Az 1934. évben	1.848	2.557	53.338	34.354			87.692	2.303	111.898	11.911	123.809	
Az 1935. évben	1.879	2.573	28.339	15.088	18.723	92.150	1.734	121.980	12.944	134.924		
1934. III.	146	208	47.937	28.356			76.293	1.717	8.608	977	9.585	
IV.	138	199	48.459	12.916	16.221	77.596	1.723	9.388	868	10.256		
V.	162	221	49.403	13.137	16.909	79.449	1.725	9.787	951	10.738		
VI.	167	224	50.044	13.272	17.186	80.502	1.729	9.675	1.004	10.679		
VII.	168	228	50.395	13.366	17.488	81.249	1.731	9.027	959	9.986		
VIII.	189	247	50.673	13.469	17.674	81.816	1.731	8.280	956	9.236		
IX.	165	224	51.180	13.576	17.815	82.571	1.735	9.003	978	9.981		
X.	167	225	51.832	13.641	17.818	83.291	1.731	9.677	990	10.667		
XI.	149	208	52.528	13.620	17.688	83.836	1.735	10.461	1.082	11.543		
XII.	145	204	53.338	13.840	17.742	84.920	1.737	9.838	1.028	10.866		
1935. I.	131	189	53.755	13.909	17.795	85.459	1.737	9.497	1.009	10.506		
II.	121	177	54.206	14.019	17.874	86.099	1.732	10.128	1.074	11.202		
1934. III. — 1935. II. összesen	1.848	2.554	—	—	—	—	—	113.369	11.876	125.245		
1935. III.	158	220	54.743	14.143	18.151	87.037	1.726	9.429	997	10.426		
IV.	148	206	55.126	14.435	18.042	87.603	1.722	10.535	1.117	11.652		
V.	149	207	55.461	14.723	18.315	88.499	1.718	10.304	1.021	11.325		
VI.	162	220	55.919	14.753	18.504	89.176	1.730	10.786	1.099	11.885		
VII.	180	235	55.899	14.776	18.711	89.386	1.728	9.758	1.055	10.813		
VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89.854	1.738	9.075	1.064	10.139		
IX.	171	227	56.648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.115		
X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485		
XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434		
XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942		
1936. I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428		
II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064		
1935. III.—1936. II. összesen	1.884	2.575	—	—	—	—	—	123.616	13.091	136.707		
1935. I—II.	252	366	—	—	—	—	—	19.625	2.083	21.708		
1936. I—II.	257	368	—	—	—	—	—	21.261	2.231	23.492		
Összehasonlítások	1936. II. havában	szám-szerűleg	+ 9	+ 7	+5.016	+1.215	+ 863	+7.094	— 2	+ 807	+ 55	+ 862
	1935. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	0 o-ban	+ 7 ⁴	+ 4 ⁰	+ 9 ³	+ 8 ⁷	+ 4 ⁸	+ 8 ²	— 0 ¹	+ 8 ⁰	+ 5 ¹	+ 7 ⁷
	1935. III. — 1936. II. időszakban	szám-szerűleg	+ 36	+ 21	—	—	—	—	—	+ 10.247	+1.215	+11.462
	1934. III. — 1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	0 o-ban	+ 1 ⁹	+ 0 ⁸	—	—	—	—	—	+ 9 ⁰	+ 10 ²	+ 9 ²
1936. I—II. időszakban	szám-szerűleg	+ 5	+ 2	—	—	—	—	—	+1.636	+ 148	+ 1.784	
1935. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	0 o-ban	+ 2 ⁰	+ 0 ⁵	—	—	—	—	—	+ 8 ³	+ 7 ¹	+ 8 ²	

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek. ¹ Csak az üzemben levő előfizetői állomások

I. Forgalom.

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak		Távbeszélő							Rádió			
		Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma			
			távolsági beszélgetések száma ezekben							Buda- pesten	vidé- ken	össz- szesen
		bpesti egység- háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen	a bpesti egység- háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen					
Az 1930. évben		1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
Az 1931. évben		1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
Az 1932. évben		1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
Az 1933. évben		1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
Az 1934. évben		1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
Az 1935. évben		1.529	1.250	2.862	4.112	1.151	2.823	3.974	122.676	230.231	352.907	
1934.	III.	1.479	82	177	259	75	174	249	117.951	217.944	335.895	
	IV.	1.481	88	178	266	81	174	255	117.858	218.755	336.613	
	V.	1.482	94	193	287	89	191	280	117.668	218.378	336.046	
	VI.	1.483	101	212	313	96	208	304	116.858	217.620	334.478	
	VII.	1.493	100	230	330	97	222	319	116.041	216.738	332.779	
	VIII.	1.498	110	251	361	104	245	349	115.407	215.668	331.075	
	IX.	1.503	109	237	346	104	233	337	115.403	215.701	331.104	
	X.	1.501	101	231	332	97	229	326	115.515	216.885	332.400	
	XI.	1.510	102	221	323	95	218	313	116.682	219.066	335.748	
	XII.	1.511	195	202	297	88	198	286	118.010	222.107	340.117	
	1935.	I.	1.512	87	190	277	79	189	268	119.770	225.796	345.566
		II.	1.512	94	185	279	82	183	265	120.706	227.877	348.583
1934. III.—1935. II. összesen		—	1.163	2.507	3.670	1.087	2.464	3.551	—	—	—	
1935.	III.	1.512	91	278	369	82	279	361	121.246	228.521	349.767	
	IV.	1.512	107	238	345	97	235	332	121.143	227.893	349.036	
	V.	1.514	96	213	309	87	212	299	120.606	226.992	347.598	
	VI.	1.519	102	221	323	96	217	313	119.862	224.773	344.635	
	VII.	1.523	106	261	367	101	256	357	119.652	223.994	343.646	
	VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434	
	IX.	1.526	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896	
	X.	1.526	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970	
	XI.	1.528	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213	
	XII.	1.529	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907	
	1936.	I.	1.529	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457
		II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915
1935. III.—1936. II. összesen		—	1.265	2.885	4.150	1.167	2.846	4.013	—	—	—	
1935. I—II.		—	181	375	556	161	372	533	—	—	—	
1936. I—II.		—	196	398	594	177	394	571	—	—	—	
Összehasonlítások	1936. II. havában 1935. II. havához képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	+ 19	+ 6	+ 9	+ 15	+ 7	+ 10	+ 17	+ 4.239	+ 7.093	+ 11.332
		o/o-ban	+ 1'3	+ 6'4	+ 4'9	+ 5'4	+ 8'5	+ 5'5	+ 6'4	+ 3'5	+ 3'1	+ 3'2
	1935. III.—1936. II. időszakban 1934. III.—1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	—	+ 102	+ 378	+ 480	+ 80	+ 382	+ 462	—	—	—
		o/o-ban	—	+ 8'8	+ 15'1	+ 13'1	+ 7'4	+ 15'5	+ 13'0	—	—	—
	1936. I—II. idő- szakban 1935. I—II. időszakhoz képest több(+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	—	+ 15	+ 23	+ 38	+ 16	+ 22	+ 38	—	—	—
		o-ban	—	+ 8'3	+ 6'1	+ 6'8	+ 9'9	+ 5'9	+ 7'1	—	—	—

*) Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységeiben*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:								
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes				
	munkaegységek száma					munkaegységek száma								
ezrekben					ezrekben	%-ban	ezrekben					ezrekben	%-ban	
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.954	325.652	71.3	9.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7		
Az 1931. évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	10.345	27.3		
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1		
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4		
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7		
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0		
1934. III.	11.991	1.304	7.538	601	21.434	72.0	6.375	556	1.056	340	8.327	28.0		
IV.	9.731	1.229	8.115	601	19.676	73.8	5.093	525	1.035	343	6.996	26.2		
V.	10.592	1.409	8.491	600	21.092	73.3	5.614	588	1.127	341	7.670	26.7		
VI.	10.795	1.451	8.539	597	21.382	72.9	5.793	612	1.221	340	7.966	27.1		
VII.	10.113	1.463	8.174	594	20.344	71.7	5.740	653	1.315	338	8.046	28.3		
VIII.	10.420	1.611	7.854	592	20.477	70.9	5.934	726	1.413	335	8.408	29.1		
IX.	10.546	1.466	8.282	593	20.887	71.6	5.925	636	1.379	334	8.274	28.4		
X.	12.353	1.454	8.618	596	23.021	71.5	6.875	604	1.370	335	9.184	28.5		
XI.	10.966	1.320	9.116	603	22.005	72.6	6.100	564	1.310	337	8.311	27.4		
XII.	12.651	1.300	8.645	611	23.207	71.8	7.003	533	1.224	341	9.101	28.2		
1935. I.	10.694	1.162	8.336	620	20.812	72.3	5.923	497	1.218	348	7.986	27.7		
II.	9.840	1.085	8.788	626	20.339	73.4	5.380	464	1.176	350	7.370	26.6		
1934.III.—1935.II.összesen	130.692	16.254	100.496	7.234	254.676	72.3	71.755	6.958	14.844	4.082	97.639	27.7		
1935. III.	10.538	1.369	8.451	629	20.787	72.1	5.474	588	1.622	350	8.034	27.9		
IV.	10.779	1.278	9.310	628	21.995	72.8	5.929	555	1.374	349	8.207	27.2		
V.	10.828	1.301	8.964	626	21.719	73.1	5.753	555	1.342	347	7.997	26.9		
VI.	10.055	1.417	9.365	622	21.459	73.4	5.492	602	1.357	343	7.794	26.6		
VII.	10.808	1.549	8.841	621	21.819	70.9	6.364	696	1.550	341	8.951	29.1		
VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70.3	6.496	728	1.589	342	9.155	29.1		
IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71.5	6.354	639	1.552	345	8.890	28.5		
X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71.0	7.247	642	1.568	343	9.800	29.0		
XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0		
XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.0		
1936. I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7		
II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0		
1935.III.—1936.II.összesen	133.722	16.808	109.949	7.566	268.045	72.0	75.552	7.162	17.428	4.170	104.312	28.0		
1935. I—II.	20.534	2.247	17.124	1.246	41.151	72.8	11.303	961	2.394	698	15.356	27.2		
1936. I—II.	21.968	2.392	18.492	1.296	44.148	72.6	12.295	993	2.625	713	16.626	27.4		
Összehasonlítások	1936. II. havában	szám-szerűleg	+1.401	+ 130	+ 646	+ 24	+2.201	—	+ 805	+ 26	+ 127	+ 8	+ 966	—
	1935. II. havához képest több (+) kevesebb (-)		%-ban	+ 14.2	+12.0	+ 7.3	+ 3.8	+ 10.8	—	+ 15.0	+ 5.6	+ 10.8	+ 2.3	+ 13.1
	1935. III.—1936. II. időszakban	szám-szerűleg	+3.030	+ 554	+9.453	+ 332	+ 13.369	—	+3.797	+ 204	+2.584	+ 88	+6.673	—
	1934. III.—1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		%-ban	+ 2.3	+ 3.4	+ 9.4	+ 4.6	+ 5.2	—	+ 5.3	+ 2.9	+ 17.4	+ 2.2	+ 6.8
	1936. I—II. időszakban, 1935. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerűleg	+1.434	+ 145	+1.368	+ 50	+2.997	—	+ 992	+ 32	+ 231	+ 15	+1.270	—
			%-ban	+ 7.0	+ 6.5	+ 8.0	+ 4.0	+ 7.3	—	+ 8.8	+ 3.3	+ 9.6	+ 2.1	+ 8.3

*) Az 1935. és 1936. évi adatok id. glenések.

II. 'A' forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:										
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes		
		munkaegységek száma										
		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban
Az 1930. évben		285.032	64·4	39.086	8·6	122.558	26·8	9.844	2·2	456.520		
Az 1931. évben		242.007	59·9	32.449	8·0	118.819	29·4	10.728	2·7	404.003		
Az 1932. évben		206.558	58·3	25.695	7·2	111.512	31·4	11.074	3·1	354.839		
Az 1933. évben		198.445	58·2	23.550	6·9	108.373	31·8	10.686	3·1	341.054		
Az 1934. évben		202.268	57·8	23.268	6·6	113.602	32·4	11.237	3·2	350.375		
Az 1935. évben		206.848	56·2	23.793	6·5	125.778	34·2	11.671	3·1	368.090		
1934.	III.	18.366	61·7	1.860	6·2	8.594	28·9	941	3·2	29.761		
	IV.	14.824	55·6	1.754	6·6	9.150	34·3	944	3·5	26.672		
	V.	16.206	56·3	1.997	6·9	9.618	33·5	941	3·3	28.762		
	VI.	16.588	56·5	2.063	7·0	9.760	33·3	937	3·2	29.348		
	VII.	15.853	55·8	2.116	7·5	9.489	33·4	932	3·3	28.390		
	VIII.	16.354	56·6	2.337	8·1	9.267	32·1	927	3·2	28.885		
	IX.	16.471	56·5	2.102	7·2	9.661	33·1	927	3·2	29.161		
	X.	19.228	59·7	2.058	6·4	9.988	31·0	931	2·9	32.205		
	XI.	17.066	56·3	1.884	6·2	10.426	34·4	940	3·1	30.316		
	XII.	19.654	60·8	1.833	5·7	9.869	30·5	952	3·0	32.308		
	1935.	I.	16.617	57·7	1.659	5·8	9.554	33·2	968	3·3	28.798	
		II.	15.220	54·9	1.549	5·6	9.964	36·0	976	3·5	27.709	
1934. III.—1935. II. összesen		202.447	57·5	23.212	6·6	115.340	32·7	11.316	3·2	352.315		
1935.	III.	15.812	54·9	1.957	6·8	10.073	34·9	979	3·4	28.821		
	IV.	16.708	55·3	1.833	6·1	10.684	35·4	977	3·2	30.202		
	V.	16.581	55·8	1.856	6·2	10.306	34·7	973	3·3	29.716		
	VI.	15.547	53·1	2.019	6·9	10.722	36·6	965	3·4	29.253		
	VII.	17.172	55·8	2.245	7·3	10.391	33·8	962	3·1	30.770		
	VIII.	17.281	56·1	2.367	7·7	10.199	33·1	962	3·1	30.809		
	IX.	17.294	55·5	2.179	7·0	10.710	34·4	972	3·1	31.155		
	X.	19.785	58·4	2.151	6·4	10.940	32·3	971	2·9	33.847		
	XI.	18.313	56·1	1.988	6·1	11.364	34·8	978	3·0	32.643		
	XII.	20.518	59·7	1.990	5·8	10.871	31·6	988	2·9	34.367		
	1936.	I.	16.837	56·3	1.680	5·6	10.380	34·7	1.001	3·4	29.898	
		II.	17.426	56·4	1.705	5·5	10.737	34·8	1.008	3·3	30.876	
1935. III.—1936. II. összesen		209.274	56·2	23.970	6·4	127.377	34·2	11.736	3·2	372.357		
1935. I—II.		31.837	56·4	3.208	5·7	19.518	34·5	1.944	3·4	56.507		
1936. I—II.		34.263	56·4	3.385	5·6	21.117	34·7	2.009	3·3	60.774		
Összehasonlítások	1936. II. havában 1935. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+ 2.206	—	+ 156	—	+ 773	—	+ 32	—	+ 3.167	
		%o-ban	+ 14·5	—	+ 10·1	—	+ 7·8	—	+ 3·3	—	+ 11·4	
	1935. III.—19 6. II időszakban 1934. III.—1935. II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+ 6.827	—	+ 758	—	+ 12.037	—	+ 420	—	+ 20.042	
		%o-ban	+ 3·4	—	+ 3·3	—	+ 10·4	—	+ 3·7	—	+ 5·7	
	1936. I—II. idő- szakban 1935. I—II. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+ 2.426	—	+ 177	—	+ 1.599	—	+ 65	—	+ 4.267	
		%o-ban	+ 7·6	—	+ 5·5	—	+ 8·2	—	+ 3·3	—	+ 7·6	

Az 1935. és 1936. évi adatok ideiglenesek.

A munkaegységek e természetüknél fogva igen alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel, és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak.

A munkaegységekben kifejezett forga-

lom az egyes üzletágak forgalmának megfelelően szintén emelkedett. Ez az emelkedés különösen a postai munkaegységek-nél igen jelentős, számottevő a távirófor-galom emelkedése is, míg a távbeszélőfor-galom a két előbbi üzletágnál valamivel gyengébb eredményt mutat. A postames-teri hivatalok és ügynökségek munkaegy-ségeiben kifejezett forgalma százaléksze-rűen ebben a hónapban is nagyobb mér-tékben emelkedett, mint a kincstári posta-hivataloké.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Anglia.

A Postmaster General közlése sze-rint az angol posta a női alkalmazottak létszámát a férfiak javára lassan, de ál-landóan csökkentti. Így az utolsó 10 év-ben az angol posta női alkalmazottainak száma 23,5%-ról 22,5%-ra esett. Ugyanek-or a szovjet posta női alkalmazottainak száma 24,5%-ról 48%-ra emelkedett. (P. N. 1936:3.)

Ausztria.

Az osztrák postaigazgatás 1936. ja-nuár hó 1-ével „Postkraftzeugverwaltung” elnevezéssel új postai szervet állított fel, amely nagyban és egészben a magyar posta Központi Járműtelepével, illetőleg a birodalmi német posta Kraftpostwerke el-nevezésű szervével azonos szerepkört tölt be.

Az új postai szerv feladatai közé tar-tozik az osztrák posta valamennyi jármű-vének karbantartása és az ehhez szük-séges szerszámok beszerzése és üzemké-pes állapotban tartása; az újonnan rendelt járműveknek, alkatrészeknek a vállalko-zóktól való átvétele; a megrendelések ki-vitelezésének ellenőrzése és a járműveknek a kerületi igazgatások részére való kiuta-lása; alkatrészeknek saját üzemében való előállítás; a postai járművekkel kapcsola-tos előjegyzések és nyilvántartások ve-zetése; a postai járművekkel kapcsolatos költségelőirányzatok összeállítása, üzemi anyagok beszerzése és a kerületi igazga-tóságok fennhatósága alá tartozó gépkocsi műhelyek között való szétosztása. (D. V. Z. 1936:9.)

Franciaország.

A francia posta belföldi forgalmában még mindig nem vette fel általánosságban üzletágai közé a csomagforgalom lebonyo-lítását. Kísérleteket folytat ebben az irány-ban. Sőt a németektől elcsatolt Elzász-Lotaringiában a francia megszállás után is kénytelen volt a postacsomagforgalmat fenntartani. Most azután újabb kísérletre szánta magát ezen a téren. A vasúttal való együttműködés gondolata Franciaországban is a megvalósulás felé közeledik. Ennek egyik formájaként most a francia posta el-rendelte, hogy a II. osztályú falusi posta-hivatalok 50 kg súlyhatárig főként élelmi-szert és mezőgazdasági terményeket tartal-mazó ú. n. vasúti kisdarabárucsomagokat felvehessenek és kézbesítsenek. Ebben a tevékenységében a posta a vasúttal nem helyettesíteni, de kiegészíteni óhajtja el-sősorban a vasúttól távoleső, de a postai gépkocsijáratokkal könnyen megközelí-hető helyeken. E terv megvalósíthatása ér-dekében a vasúttársaságok 1935. novem-ber hó 1-től kezdve ezekre a kisdarab-árúkra főként a szomszédos forgalomban érvényes egységes és igen olcsó díjszabást állapították meg. Így pl. 40 kilométeres kör-zetben váltott ilyen csomagok viteldíja egyetlen esetben sem több 10 franknál. Ezeket a darabárucsomagokat háztól-házig szállítják; viteldíjukat lehet a fel-adásnál fizetni, de a portót a címzetre is át lehet hárítani; — utánvétellel is meg le-het terhelni.

A vasúttársaságok a postának az általa kezelt darabárúk szállítási díjából egyez-mény szerinti térítést adnak, amely térítés jelentékeny bevételi többletet biztosít a postának is. E mellett a gépkocsijáratok, továbbá a vasúti berendezések előnyösebb

kihasználásán túl, a vidék és a város termesztyvényeinek jobb és olcsóbb kieserélését legalább is a szomszédos, tehát a leginkább egymásra utalt forgalomban az eddiginél jobban megkönnyíti és a mezőgazdasági termények jobb értékesítését előmozdítja. (P. N. 1936:2.)

Németország.

A Garmisch-Partenkirchenben február hó 6–11-ig lefolyt tizenegy napos téli olympia küzdelmei a német birodalmi postát is hatalmas feladatok elé állították. Közel egy éven át készült a német posta erre a próbatételre, különösen a távközlés műszaki berendezéseinek tökéletesítése és szaporítása révén. Az olympiai játékoknak mindjárt az első napján, február hó 6-án hihetetlenül erős irammal indult a forgalom, amikor is a kézi kezelésű távolsági központ 1700, az automatikus központ pedig kereken 2500 távolsági beszélgetést bonyolított le. A felvett táviratok darabszáma pedig 900 volt. Az olympia alkalmi levélbélyeg sorozatai is nagy keresletnek örvendtek; február 6-tól kezdve átlag 20.000 márka értékű bélyeget adtak el a helyszínen felállított alkalmi postahivatalok. A bélyegyűjtők kereken 5000 ajánlott levél feladását kérték a megnyitás napján használt bélyegzőlenyomattal. A forgalom napról-napra emelkedve, csúcspontját február 14-én érte el, amikor is összesen 6.200 távolsági beszélgetést kezdeményeztek. A táviratforgalom terén a legerősebb nap február 15. volt, amikor is Garmisch-Partenkirchenben kereken 2.100 drb. táviratot adtak fel. A levél, de különösen a levelezőlapforgalom állandóan nőtt, legerősebb levélforgalmat február 16-án észleltek, amikor is a látogatók óriási tömegei között 30 repülő bélyegárus kínálgatta a bélyegeket. Az eddig megállapított adatok szerint az olympiai játékok alatt összesen 51.000 távolsági beszélgetést, 14.000 drb táviratot, 400 képtáviratot, 3,5 millió feladott és 1,8 millió drb. érkezett levélpostai küldeményt kezeltek az alkalmi hivatalok. (V. N. 1936:8.)

*

A német posta személyzeti létszáma 1935. év végén 370.313 fő, tehát 12.000-rel több, mint előző évben. E többletből 2.500 alkalmazott a Saarvidék postahivatalaival került vissza az anyaintézethez.

Jelentékeny személyzeti mozgalmat okozott az elmúlt évben a német postán a birodalmi vezérnek az a parancsa, amely a hadirokkantakon kívül, a nemzeti szocialista alakulatok politikai érdemeiket szerzett tagjainak állami alkalmazásba való

átvételét rendelte el. 1933. év óta a párt-nak kereken 14.000 tagját helyezte már el eddig a német posta. 1935-ben 1.200 olyan régi párttagot kellett újból postaalkalmazottként felvenni, akik 1930. szeptember 14. előtt már igazolt tagjai voltak a párt-nak. Más oldalról az arra jogot szerzett munkásokat az altiszti, altiszteket pedig a hivatalnoki állásokra kellett átminősíteni, politikai érdemeik elismeréseként.

A vasúttal kötött megállapodásnak megfelelően több esetben megengedte a német posta, hogy a kisebb állomások teendőinek ellátását megfelelő pótdíjazásért az ott működő postai szerv kezelője vállalhassa.

Érdekes az a rendelkezés, amely kimondotta, hogy a nemzeti szocialista nézettel nem egyeztethető össze egyesek kiváló szolgálati teljesítményének pénzbeli jutalommal való elismerése, mert mindenki legjobb tehetségét és tudását köteles a haza javára külön elismerés nélkül is jószívvel áldozni. Ezért jövőben a kiváló szolgálati avagy sportbeli egyéni teljesítményeket, a szolgálat javítását biztosító találmányokat, újításokat nem pénzbeli jutalommal, hanem a birodalmi vezér és cancellár „Mein Kampf” című könyvének dedikált példányával, avagy különös esetekben a vezér kereskedésben nem kapható kivitelű arcképének ajándékozásával ismeri el az érdekelték felettes hatósága.

*

Érdekes és jellemző a német előrelátásra a birodalmi postának a nyersanyagot kímélő törekvése üzemi berendezéseinek. Így pl. járóműveit, levélsekrenyeit, továbbá az utóbbi időben tömegesen felállított önműködő bélyegárusító gépi berendezéseit olajszegény anyaggal festeti újra; ismét elrendelte a kötegelésnél a papírszínek használatát és a kenderzsinegek többszöri felhasználását, s e célból a zsinemmaradékok gyűjtését a hivatalok személyzetének kötelességévé tette.

*

A német kerületi postaigazgatóságok azt az utasítást kapták, hogy új postaépületek tervezésénél szerény keretek között a különböző művészi szempontok kielégítésére és a művészeknek megrendelésekkel való támogatására is fedezetet kell találni. Ezért az új épületek kivitelezésénél művészi asztalos, üvegező, festő, szobrász-faragó és kovács munkákat is tervbe lehet venni.

*

Az 1935. év folyamán a német posta 88 új gépkocsijaratot rendezett be, amelyek újból 1.050 községet kapcsoltak be a falusi gépkocsihálózatba, amely ez idő

szerint 1.598 falusi közúti járatot tart fenn és felbecsülhetetlen szolgálatot tesz a falu és a város terményeinek könnyebb kicserélése és az élelmiszerek és mezőgazdasági termények olcsóbb szállítása terén. Ezenkívül további 2.362 gépkocsijárat városok között főként személyforgalmat bonyolít le.

E gépkocsijáratokkal 15.017 darab gépkocsit, közötté 3.721 személyszállító autóbust tart üzemben a német posta. A Saarvidéki népszavazásnál (1935. jan. 13-án) a német posta 145 autóbusszal 97.000 szavazót szállított az urnákhoz a birodalom különböző vidékeiről.

Svájc.

A svájci postának 1935. év végén 16.086 főnyi és pedig 14.702 férfi és 1.384 női alkalmazottja volt. Az év folyamán 39 női munkahelyet férfi munkaerővel betöltendő munkahellyé alakítottak át. A svájci vezérigazgatóságnál 417, a kerületi igazgatóságoknál pedig 752, a kincstári hivataloknál 9.893 alkalmazott dolgozik, míg a többi munkaerő a kisebb postai szerveknél teljesít szolgálatot. (P. N. 1936:2.)

(k. j.)

VEGYES.

Anglia.

V. György angol király betegsége és halála az angol posta-, táviró- és távbeszélő szolgálatát igen nehéz feladat elé állította.

A sandringhami birtok, ahol a király meghalt, Norfolk-ban, a forgalomtól félreeső, csendes vidéken fekszik. King's Lynn, a legközelebbi város kb. 15 kilométernyire van tőle. A kastélytól kb. másfél kilométernyire van Dersingham nevű kis falu, ahol mindössze egy távbeszélőállomás van az ottani vendégfogóban és egy nyilvános állomás a postahivatal előtt. A postahivatalból két áramkör kötötte össze a helységet King's Lynn központjával. A sandringhami kastély és Dersingham faluk körül mocsaras rétek, szántóföldek és elszórtan tanyák vannak.

Amikor szombaton, január 18-án Őfelsége egészségi állapotáról az első nyugtalanító hírek érkeztek, ötven újságíró indult el Norfolk felé. Főhadiszállásuk a Dersingham-ben levő egyetlen vendégfogadó lett. A hírek továbbítására csak az említett két távbeszélő készülék állott rendelkezésre. Gyorsan új áramkörökről és új állomásokról kellett tehát gondoskodni. King's Lynn és London között csak hét áramkör volt és ezekből is az egyik egy közvetlen Sandringham—London összeköttetés létesítésére már le volt foglalva.

Gondoskodni kellett tehát arról, hogy

Dersingham és King's Lynn és King's Lynn és London között minél több áramkör álljon rendelkezésre. Vasárnap Londonból teherautó indult utnak egy kábeldobbal és dacára a téli hidegnek és a hófúvásoknak, hétfőn a hajnali órákban megérkezett King's Lynn-ba. A közben szintén kirendelt mérnökök és műszerészek azonnal munkához láttak és a szállodában levő újságíróknak nemsokára már hat távbeszélő állomás állt rendelkezésre. Dersingham postahivatalban teleprintereket szereltek fel. A hivatalnál csak petróleumvilágítás volt. Két óra alatt azonban már villanyáram volt. A postamesterő szobájából kirakták a bútorokat és nemsokára villanyfény mellett szorgalmasan kattogtak a teleprinterrek.

Hétfőn éjjel ezren és ezren hallgatták a Sandringham-ból továbbított rádióközleményt: „A király élete békésen a vége felé közeledik.”

Aznap éjjel hat és fél kilométer hosszúságban pótkábel érkezett, hogy ezzel Dersingham-ot Flitcham-mel, egy közeli helységgel összekössék és ezáltal még több Londonba futó áramkörre tegyenek szert. A kábelt sövények tetején vezették, fákhoz, villanyoszlopokhoz, háztetőkhöz erősítették, útkeresztesződéseknel beásták. A műszerészek a teherkocsik lámpásainak fényénél és acetilén lámpák világítása mellett egész éjjel dolgoztak. Közben megenyhült az idő. A teherkocsik elakadtak, a kábeldobok besüppedtek a sárba. De mindezek ellenére kedden éjjel elkészültek.

Hétfőn éjjel, éjjel előtt néhány perccel szétment a szomorú hír: „V. György király meghalt.”

Előrelátható volt, hogy a forgalom csúcspontja csütörtökön, a temetés napján lesz. Még több telefont szereltek fel. A teleprinter berendezést megduplázták. Kezelőszemélyzet érkezett az összes környező hivataloktól. A mérnökök mindenfelé készülékekért és felszerelésekért intéztek kérelmeket. London felé minden lehető irányban és módon létesítettek áramköröket. King's Lynn postahivatalnál két képtáviró berendezést is felszereltek.

Csütörtökön reggel mindenki a Szent Mária Magdolna templom bejáratánál a fenyőfák alatt állva búcsúzott György királytól, aki utoljára hagyta el Sandringham-ot és Norfolk-ot, amelyet annyira szeretett.

Ezután ismét folytatódott a hajsza. Dersingham-ban a vendégfogóban tizenhárom távbeszélőkészülék volt állandóan használatban. A beszélgetések időtartamát nem korlátozták és némelyik bizony két óra hosszat is tartott. King's Lynn hivatalnál egymásután hívták elő a temetési

Xe

menetről készült fényképfelvételeket és képtávíron azonnal továbbították. Percek alatt már az egész világ tudott a gyászmenetről és annak lefolyásáról. Dersingham postahivatal előtt postautók álltak készenlétben arra, hogy a hírlaptáviratokat King's Lynn-ba vigyék, ha a teleprinternek esetleg nem győznék a munkát.

King's Lynn központban a távbeszélő kezelők egész nap és egész éjjel a kora reggeli órákig dolgoztak. Dersingham-ben is a 69 éves postamesternő és egy ellenőr felváltva éjjel-nappal, megszakítás nélkül bonyolították le a kapcsolásokat.

Csütörtök estére vége volt az óriási forgalomnak és a fáradt tisztviselők végre leülhettek pihenni. És ekkor távirat érkezett az anyagraktártól: „Kábelre az északirországi viharok miatt sürgősen szükség van.“ (Húsz év óta nem tapasztalt erősségű hóviharok Északirországban a távíró és távbeszélő vezetékek nagy részét tönkretették.) Pénteken reggel kilenc órára a néhány nappal azelőtt olyan lázas sietséggel felszerelt kábelvezetékéből másfél kilométernyi már a vonaton volt útban Belfast felé. (Post Office Magazine.) Dr. T. K.

Az elhunyt V. György angol király világ-hírű bélyeggyűjteménye.

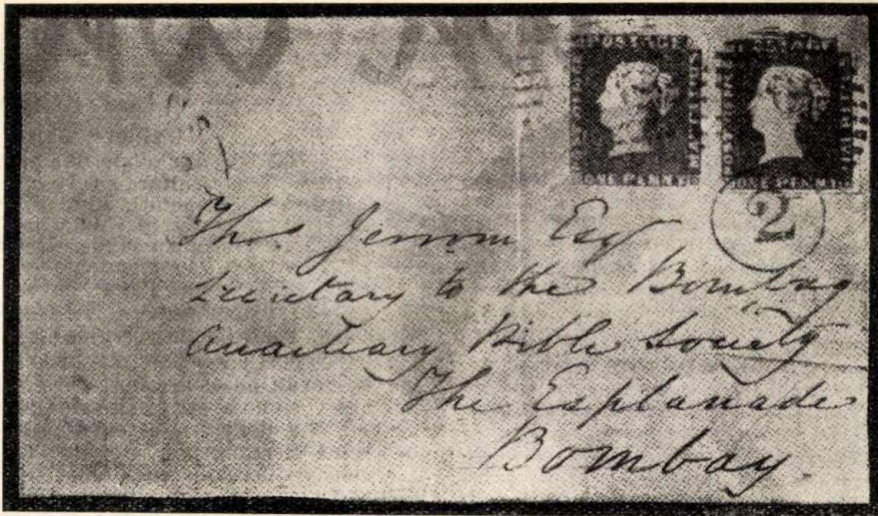
Megírták a lapok, hogy a világ legteljesebb, legérdekesebb és legértékesebb bélyeggyűjteményének az elhunyt V. György angol király volt a tulajdonosa. Nagy elfoglaltsága ellenére szakított magának annyi időt, hogy hetenkint egy-egy délutánt a Buckingham-palotának azokban a termeiben tölthesse, ahol mesés értékű bélyeggyűjteményét őrzik. Ilyenkor háborítatlanul áldozhatott filatelista szenvedélyének s nagytűúveggel kezében, válogatta ki a világ minden tájáról hozzá beérkezett bélyegek közül, a valóban értékes példányokat.

Még ifjú korában, negyvenöt évvel ezelőtt, kezdte a gyűjtést, s amikor 1910-ben a hatalmas brit birodalom trónját elfoglalta, gyűjteménye már több vaskos kötetre terjedt. A bélyeggyűjtemény gondozóját: Sir Edward Denny Bacon-t, az angol bélyeggyűjtők egyesületének elnökét, a király többször megbízta, hogy a bélyeggyűjteményt a nagy nyilvánosság előtt ismertesse.

Mikor fia, a kenti herceg, Marina görög hercegnőt eljegyezte, a lapok azt írták, hogy V. György angol király bélyeggyűjteményét odaajándékozta a jegyepárnak. Ez a híradás azonban tévedésen alapult; a valóság az, hogy a király igenis, néhány nagyértékű bélyeget ajándékozott a londoni királyi kórháznak, amelyeket azután nyilvános árverésen a kórház javára értékesítettek.

Angol bélyegkülönlegességek és ritkaságok.

2 drb. 1 penny névértékű, bíborpiros hibátlan Mauritius bélyeggel bérmentesített levélboríték.

Amikor 1923 május havában a nemzetközi filatelista kiállítás Londonban megnyílt, V. György király az ott megjelent bélyeggyűjtőket meghívta a Buckingham-palotába. A filatelisták közt volt több amerikai szenátor, köztük az amerikai Egyesült Államok postájának vezérigazgatója. A vendégeket E. Denny Bacon mutatta be a királynak s vezette körül a tágas termekben, ahol két hatalmas, hosszú asztalon sorakoztak egymás mellett a száznegyvenyolc piros bőrkötésű albumokban osztályozva elhelyezett szebbnélsebb, értékesnél-értékesebb bélyegpéldányok. Maga a király is mintegy két óra hosszat szolgált magyarázatokkal vendégei számára, akik csodálattal elteltlen bámulták a nagyértékű gyűjteményt és hallgatták a király szakszerű és minden részletkérdésre kiterjedő fölvilágosítását.

V. György király bélyeggyűjteménye valóban rendkívül gazdag s mesés értékű. A piros bőrkötésű s a király címerével ékes könyvek száma azóta százötvenre emelkedett. Föltalálhatók bennük Nagy-Britannia s az angol birodalom valamennyi gyarmatának és dominiának postabélyegei, amelyeknek minden egyes példányát s azok különböző fajtáját és árnyalatait ismerte a király. Érdekes része a gyűjteménynek az az album, amely a készülő bélyegek tervrajzait és próbanyomású példányait tartalmazza. Ezek alapján készültek azután később a végérvényes és a postai forgalomba került bélyegek.

V. György király nagy összegeket fizet-

tett ki ugyan a valóban ritka és értékes bélyegpéldányokért, de viszont nagyon megválogatta a neki kínált anyagot és sohasem törekedett arra, hogy minden áron kapva-kapjon rajta. Ez is bizonyítja, hogy a bélyeggyűjtés nem vakszenvedélye volt csupán, hanem nagy szakértelemmel és hozzáértéssel válogatta ki a valóban értékes anyagot.

Még arra is vigyázott, hogy fölösleges példányok ne kerüljenek gyűjteményébe. A világhírű s a legritkább bélyegek közé tartozó, úgynevezett Mauritius „Post Office” feliratú bélyegek közül egy-egy példány van meg gyűjteményében: a bíborpiros egy penny s a kékszínű két pence névértékű bélyeg. Mint tudjuk: az Indiai-óceánban fekvő Mauritius-sziget, a hollandok, majd a franciák után, 1810-ben került az angolok birtokába. A két pence névértékű bélyeg kereskedelmi ára 1910 előtt 1450 font sterling volt; ma már 100—120 ezer frank az ára.

A gyűjtemény egyik legérdekesebb példánya az a nyugat-ausztráliai bélyeg, amelyből mindössze tizenkét példány található az egész világon. Épp ily ritka s értékes az a kelet-indiai, négy annas (kelet-indiai váltópénz) névértékű levélbélyeg, amelyen Viktória volt angol királynő feje tévedésből megfordítva került néhány példányra. Ebből a ritka bélyegből egy példány látható a király gyűjteményében, amely különben is néhány olyan bélyeg-különlegességgel dicsekedhetik, amelyekből már csak ez az egyetlen példány található az egész világon.

Xe

A király uralkodói ezüstjubileuma alkalomból az anyaország, a negyvenhárom angol gyarmat és az angol dominiomok nem kevesebb, mint 225 új fajta bélyeget bocsajtottak ki az örömműnnp emlékére. Ez a szám azonban, az újabb bejelentések alapján, azóta 250-re emelkedett. Egy élelmes londoni bélyegkereskedő a jubileumi bélyegek megőrzésére és összegyűjtése céljából külön jubileumi bélyegalbumot bocsajtott eladásra. Az angol filatelisták, ugyancsak az uralkodói jubileum alkalmából, kiállításra rendeztek a londoni, régi „Philatelic Society” helyiségeiben. Ebben a bélyegkiállításban látható volt nyolc Mauritius-bélyegpéldány körülbelül egy millió frank értékben. Minden egyes Mauritius-bélyeg mellett látható volt a megfelelő metszett rézlemez, amely a bélyegpéldányok sokszorosítására szolgált. A ritkaságok közt feltűnést keltett az a levélboríték, amelyen az 1840 május 6-án forgalomba került első postabélyeg látható. A világ filatelistái négy év múlva ünneplik meg az első postabélyeg kibocsajításának századik évfordulóját. (La Domenica del Corriere 1935. VI. 9.) (Cs. K.)

TÁVIRÓ.

Németország.

A német távközlési üzemek helyzete 1935-ben. A táviróforgalom általános alakulása a megelőző év forgalmához képest 5.1%-al visszaesést mutat. A visszaesést a forgalomnak a távbeszélő üzembe való részbeni áttolódása, valamint a felek közti közvetlen írógépes táviróüzemnek a fejlődése idézte elő. A pénztári bevételekben mutatkozó kiesést mégis kiegyenlítették azok a bevételek, amelyek a felek közti közvetlen írógépes forgalomból befolytak. Így végeredményben a táviróüzem bevételei 1935-ben az 1934-es színvonalat érték.

A táviróvonalakon 1933. óta, a Berlin—Hamburg viszonylatban működő, a felek által kezelendő hívótárcsával dolgozó közvetlen írógépes táviróüzemet, az elmúlt évben a német posta, a rajnai és westfáliai ipari vidékre és más vidékekre is kiterjesztette. Így 1935. év végén a német birodalomban már 8 ilyen írógépkapcsoló hivatal működött és pedig Berlinben, Brémában, Dortmundban, Düsseldorfban, Essenben, Hamburgban, Kölnben és Magdeburgban. E hivatalokhoz összesen 130 írógépes táviróelőfizető csatlakozott, akik egymást a hívótárcsával kölcsönösen felhívhatták s a létesített összeköttetésen távirataikat kicserélhették, illetoleg leadhatták.

A képtávíróforgalom tovább is előnyösen fejlődött. A továbbított képtérfogat nagyobb volt, mint a megelőző évben, ez-

zel szemben a német hivatalok által közvetített nemzetközi átmenő képtávíró forgalom, a külföldi országok közt létesült közvetlen képtávíró összeköttetések következtében visszaesett. Belgium és Németország közt megnyitották a képtávíró forgalmat, s ugyancsak új viszonylatoknak számít az egyrészlől Köln, másrészlől Bordeaux, Kopenhága, Lyon, Marseille, Nizza, Osló, Parizs, Stockholm, Strassburg és Toulouse közt megnyitott képtávíró forgalom is.

Távíró és távbeszélő kábelek fektetése az Andok hegyláncán át. E kábel fektetése, amely Argentína köztársaságot és Chilét fogják egymással összekötni, legújában már befejezést nyert. Az új kábel az argentinai oldalon Las Cuevas közelében, a tenger színe felett 4.100 méter magasságban fekszik.

A kábeleket a helyszínére vasúton, majd kocsin, végül a munkások hátán szállították, s azokat az Andok szakaszokon legtöbbször a kemény sziklába robbantott árkokba fektették, hogy a viharok és a lavinák meg ne sérthessék.

TÁVBESZÉLŐ.

Dánia.

Új dán távbeszélő kábelt fektetett az „Ysk Telefonaktieselskab” dán társaság Aarhus és Viborg közt. Az új kábelben külön csatorna van a rádióműsorszóró átvitelek számára. (J. T. 1936:2.)

Németország.

A távbeszélő forgalom fejlődése 1935-ben is kedvező irányban haladt előre. A forgalom emelkedése a következő volt:

- a) a helyi forgalomban 2.028 millió beszélgetésről 2.133 millió beszélgetésre emelkedett, ami 5.2%-os emelkedést jelent;
- b) a távolsági forgalomban 248.6 millió beszélgetésről 262.6 millió beszélgetésre, ami 5.6%-os emelkedésnek felel meg.

A belföldi távbeszélő forgalom meggyorsítása érdekében, a közvetlen helyközi áramkörök számát erősen szaporították s az e téren még a politikai monstre-felvonulásokra is tekintettel voltak s nagyszámú közvetlen alkalmi áramkört helyeztek ilyenkor üzembe s nagyszámú összerakható távbeszélő fülkét állítottak fel. A távbeszélő ügyfélszolgálat (Kundendienst) szintén tovább fejlődött.

Az elmúlt évben a német posta a belföldi forgalomban az ú. n. többszörös beszélgetéseket (Sammelgespräche) és a távbeszélő-értekezést (Ferntagungsgespräche) rendszeresítette. A többszörös beszélgetéseket két vagy több helyi hálózatba tartozó, kettőnél több előfizetői állomás folytatja. Legrövidebb tartamuk 12 perc. A távbeszélő-értekezések több különböző he-

lyi hálózathoz tartozó személy közt foly-
nak s azok legrövidebb tartama 1 óra.

Rendszeresítette azonkívül a német
posta a hívott által fizetendő beszélge-
téseket, valamint a 7 napra, továbbá anak
többszörösére kötött távbeszélő bér-
leteket is. Abból a célból, hogy a nagyta-
volságú belföldi helyközi távbeszélő forgalom
fejlődését előmozdítsák, a 600 kilo-
méternél nagyobb távolságon folytatott be-
szélgetések után az eddigi lépcsőzetes díj-
emelkedést (100 kilométerenként 30 Pfen-
nig) megszüntették s ezeknek a beszélgeté-
seknek a díját egységesen 3.00 márkában
állapították meg. Ezzel az intézkedéssel
főleg a határmentén lakó üzletfeleknek
akart a német posta kedvezményt nyuj-
tani, akik eddig külföldi üzleteik révén te-
kintélyes jövedelemhez jutottak. A leg-
újabb idők gazdasági nehézségei miatt
azonban ezektől az üzleti lehetőségektől
nagyrészt elestek és így fokozottabb mér-
tékben vannak ráutalva a belföldi piacon
való működésre.

Ugyancsak a feleknek nyújtott kedvez-
ményt jelent az az újtás is, amely lehe-
tővé teszi, hogy az olyan távbeszélő elő-
fizetőket, akik állomásukat felmondották,
az állomás leszerelése után egy bizonyos
ideig még a hívók valamelyik szomszéd-
ban levő állomás útján elérhessék s így
a kilépett előfizetővel még fennálló sür-
gős függő ügyeiket rendezhessék. A hívó-
kat azonkívül egy, a lemondott előfizető
által megjelölt másik állomásra is át lehet
kapcsolni.

A Berlin—Hamburg közti vonattávbe-
szélő forgalmat Dániára, Nagybritanniára,
Lengyelországra és Magyarországra is ki-
terjesztették. A Németországon át lebo-
nyolított átmenő nemzetközi távbeszélő
forgalom fejlesztése érdekében 1935. év
folyamán a következő átfutó nemzetközi
távbeszélő áramköröket helyezték üzembe:
Amsterdam—Varsó, Amsterdam—Zürich,
Kopenhága—Párizs, Kopenhága—Prága, Ko-
penhága—Varsó, Rotterdam—Zürich.

A birodalom távbeszélő állomásainak
száma 1935-ben 50%-al szaporodott s az
1935. év végén 3.232.307 állomásra rúgott.

Mind a távkábelhálózat, mind az auto-
matikus központi berendezéseket a birod-
almi posta az elmúlt évben is továbbfej-
lesztette. A fejlesztési munkáknál különös
tekintettel voltak azokra a forgalmi igé-
nyekre és lehetőségekre, amelyek az 1936.
évi berlini nyári olimpiással, valamint az
1936. évi garmisch-partenkircheni téli olym-
piással kapcsolatban felmerülhettek.

A tengerentúli országokkal rendszere-
sített rádiótávbeszélő forgalom számára a
német posta a legmodernebb forgalmi be-
rendezésekről gondoskodott, amelyek mind

a forgalomnak a szárazföldi hálózatra való
közvetítését, mind a távbeszélő titok bizto-
sítását lehetővé teszik. Ugyancsak tökélete-
sítették a Norddeich-Radio állomás útján
a tengeri hajókra és onnan a szárazföldre
közvetített forgalom berendezéseit is.

RADIÓ.

Csehszlovákország.

Rádiópropaganda Csehszlovákországban.
A csehszlovák posta, távíró és távbeszélő
minisztérium, a rádióműsorszóró társaság,
valamint Csehszlovákia rádióipara és ke-
reskedelmi társaságai 1935. évi december
havában propaganda akciót indítottak meg
a rádióműsorszóró előfizetők és a vevőké-
szülék tulajdonosai számára szaporítása
érdekében. Ebben a propaganda hónapban
minden új előfizetőt a postaigazgatás 1936.
április hó 1-ig mentesített a díjfizetés alól.
Azonfelül minden legalább 500 csehkorona
árért vásárolt vevőkészülék után, amely
1935. december havában került eladásra, a
rádióiparosok és kereskedők a postának
3—9 hóig terjedő előfizetési díjat fizettek
meg előre, ami így a készülékvásárló szá-
mára ajándéknak számított. Így a posta-
igazgatás által adott 3 havi díjmentesség
és a készülék vásárlása révén kapott díj-
megtérítés az új előfizető számára 6—12
hónapos díjmentességet jelentett. Ez a
propaganda igen szép eredményt ért el,
mert 63.007 új rádióelőfizetőt hozott 1935.
december havában a cseh rádióműsorszó-
rónak, míg ezzel szemben 1934. december
havában a rádióelőfizetők szaporodása
csak 28.571 volt. (J. T. 1936:2.)

Németország.

Németországnak az európai országok-
kal fenntartott 16 rádiótávíró összekötte-
tésén a forgalom az elmúlt évben az adás-
nál 8%-al, a vételnél 5.4%-al gyengült. Ez-
zel szemben a tengerentúli országokkal
fenntartott 15 rádiótávíró összeköttetésén
a forgalom az adásnál 4.8%-al, a vételnél
2.5%-al emelkedett. A teljes rádiótávíró-
forgalom így 3.8%-os csökkenést mutatott.
A rádióüzem műszaki berendezéseinek tö-
kéletesítése révén a táviratok kezelési és
továbbítási idejét sikerült nagymérték-
megrövidíteni.

A nyilvános tengeri rádiótávíró forga-
lom 1935-ben kerekén 30%-al haladta meg
a megelőző év forgalmát. A tengeri hajók-
kal rendszeresített rádiótávbeszélő forga-
lmat szintén sikerült az elmúlt évben elő-
nyösen fejleszteni.

A német rádióműsorszóró fejlődése
1935-ben szomorító volt. Ha az előfize-
tők számának emelkedése valamivel las-
subb üteművé vált is, az még 1935-ben is

tekintélyes volt s az 1,050.031 előfizetőszaporulattal 7,192.952-re emelte a birodalom rádióműsorszóró előfizetőinek számát. Ebből a számból az év végén 519.734-en vagyis az összes szám 7.2%-a díjmentesen élvezték a német rádió leadásait. Az orvhallgatókat a német posta az elmúlt évben is eredményesen üldözte s 963 orvhallgatót adott át a bíróságnak, akik közül 710 orvhallgatót jogerősen el is ítélték.

1935. április hó 1-én a német rádióműsorszóró új díjmentességet biztosító szabályokat léptetett életbe. Azoknak a száma, akik díjmentességet kapnak az új szabályok értelmében, 180.000-el emelkedik. Azokat az ú. n. néptársakat (Volksge-nosse), akik díjmentességre jogosultak, rászorultságuk fokának figyelembevételével, a kerületi népgondozó jelöli ki. Vakok, súlyos hadirokkantak, nagyobb testi fogyaté-kosságban szenvedők, sokgyermekesek, 70 éven felüliek, valamint azok, akik a Göb-bels születésnap adományból vevőkészü-léket kaptak, első sorban jönnek tekintet-be. 1935. július 1-től kezdve az ú. n. Hit-lerjugend-otthonok (a német leány- és gyermekotthonokat beleértve) is kapnak bizonyos feltételek mellett díjmentességet.

A német rádióműsorszóró műszaki szempontból is továbbfejlődött 1935-ben s az év végéig az összes német nagyadókat teljesítőképességük legfelső fokára, vagyis 100 kilowattra (Leipziget 120 kilowattra) vitték fel s fadíjmentesítő egytornyos antennákkal szerelték fel. Koblenzben új adóállomást helyeztek üzembe, a birodalomba visszatért Saarvidék pedig Saar-brückenben ugyancsak új adóállomást kapott.

A német rádióműsorszóró a birodalom-ban szokásos tömegfelvonulásokba is bekapcsolódott s a hangosanbeszélő beren-dezések elhelyezésénél gyakorlati tapasztala-tai révén közreműködött.

Végül a német rádióműsorszóró to-vábbi fejlődésének és népszerűségének emelése érdekében 1935. augusztus hó 16—28. közt Berlinben megrendezte a nagy rá-diókiállítás, amelyen a német posta bemu-tatta a távolbalatást is a közönségnek.

A világ rádióműsorszóró előfizetőinek száma, a legújabb adatok szerint, amelye-ket az Egyesült Államok kereskedelmi bi-zottsága gyűjtetett, 56,221.784-ra rúgott. Ebből a számból az Egyesült Államokra 22,897.981 előfizető jutott.

A rádióműsorszóró előfizetőinek orszá-gok szerinti tagozódása különben a leg-újabb adatok szerint a következő:

Németország	7,192.952
Ausztria	560.120
Belgium	746.395

Dánia	609.226
Danzig	27.926
Spanyolország	300.151
Portugália	40.409
Franciaország	2,625.677
Nagybritannia	7,479.680
Németalföld	591.933
önálló vevő és 354.911 rádióközpont-hoz csatlakozott előfizető	
Görögország	6.317
Irország	77.220
Lettország	82.175
Norvégia	197.028
Svédország	834.143
Lengyelország	491.823
Svájc	426.974
Csehszlovákia	847.955
Bulgária	15.000
Olaszország	525.000
Románia	123.437
Jugoszlávia	73.249
Magyarország	359.915
Ausztrália	770.152
Újzéländ	176.170
Délafrikai Unió	132.273
Egyiptom	36.163
Marokkó	23.079
Kanada	799.580
Németalföldi India	27.566
Japán	2,272.203

(J. T. 1936:2.)

VEGYES.

Egyesült Államok.

Televíziós kábel fektetése New York és Philadelphia közt. Az Északamerikai Egyesült Államok szövetségi közlekedési bizottsága (F. C. C.) felhatalmazta az American Telephone and Telegraph Com-panyt, hogy New York és Philadelphia közt oly kábelt fektessen, amelyet egy-részt távolbalató kísérleti adások továbbí-tására, másrészt rendes többszörös táviró üzem, valamint távbeszélgetések céljaira lehetne használni. A közlekedési bizott-ság kikötötte, hogy a kábelt használat cél-jaira mindazoknak a társaságoknak és ér-dekeltségeknek át kell engedni, amelyek a távolbalatással foglalkoznak. Ha ezek az érdekeltek a kábel igénybevételét, illetőleg nem tudnának egymással megegyezésre jutni, maga a bizottság fog a vitában dön-teni. Az American Telephone and Tele-graph Companynek nem engedték meg azt, hogy a kábelt távolbalatás céljaira kizárólag maga használja. A közlekedési bizottság ezzel az intézkedésével az ösz-szes kutatók és kísérletezők érdekeit meg akarta védeni s egyúttal azt is elakarta érni, hogy a távolbalatás fejlődése minden üzleti nyereszkezdéstől függetlenül törté-nhessék. (B. I. D. S. 1936:1.)

Nagybritannia.

A távolbalátás fejlesztésére szánt összegek. A British Broadcasting Corporation (Angol Rádióműsorszóró Társaság) megállapította, hogy még az Alexandra Palace-ben létesítendő távolbalató állomás elkészülte előtt, a távolbalátás céljaira előirányzott 1936. év végéig igénybeveendő 180.000 font sterling összeg erre a célra elégtelen lesz. Ez amióta két új adó építését elhatározták, s a ház kiképzését, illetőleg is megállapodásokat létesítettek, most már kétségen kívül meg lehetett állapítani. A 180.000 fontot felerészben a B. B. C., felerészben pedig a kincstár bocsátotta rendelkezésre s mivel az összeg most már nyilvánvalóan elégtelen, a B. B. C. lesz kénytelen a hiányzó összeg pótlásáról gondoskodni. (B. I. D. S. 1936:1.)

Németország.

A távolbalátás (televisio) üzemére vonatkozó illetékesség szabályozása Németországban. A Német Birodalom érdekelt központi hatóságai a távolbalátás üzemére vonatkozó illetékességet két határozatban szabályozták.

Az első határozat, amelyet 1935. évi július hó 12-én hoztak, a következőképpen hangzik:

Tekintettel a távolbalátás nagyfokú fejlődésére, kívánatos, hogy az állam érdekeltége, illetőleg illetékessége ebben az ügykörben egy kézben összpontosíttassék.

Tekintettel arra a különös fontosságra, amellyel a távolbalátás a légiforgalom biztonságára, valamint a légi támadások elleni nemzeti védelem szempontjából bír, a következőket rendelik el:

A távolbalátásra vonatkozó illetékesség a birodalmi légügyi miniszterre ruháztatik át, aki azt a birodalmi postaminiszterrel egyetértésben gyakorolja.

(Aláíráások.)

A második, a távolbalátás illetékességére vonatkozó kiegészítő határozat, amely 1935. évi december hó 11-én kelt, a következőképpen hangzik:

I. A német birodalmi légügyi miniszter illetékessége kiterjed a távolbalátás terén szükséges összes intézkedések megtételére, különös tekintettel a légiforgalom bizton-

ságára, a légitámadások elleni védekezésre és a nemzetvédelemre; ő intézi a szárazföldi, tengeri és légi haderő szempontjából a távolbalátás kérdéseit, ha azok a nemzetvédelemmel kapcsolatosak. A birodalom közigazgatását szabályozó 1933. évi december hó 15-iki törvény 2. és 3. cikkének alkalmazásaként, valamint a légitámadások elleni védekezést szabályozó 1935. évi június hó 26-iki törvény 8. §-ának értelmében, a német birodalmi légügyi miniszter hatáskörébe tartozik a repülőgépek fedélzetéről történő távolbalató felvételek engedélyezése, e felvételek körözése (leadása), valamint a távolbalató készülékek gyártásának és e szolgálat ellátására alkalmas eszközök használatának engedélyezése; ő engedélyezi továbbá a birodalmi propaganda miniszterrel egyetértően mindazokat a közleményeket, amelyek e készülékekre és eszközökre vonatkoznak, tekintet nélkül arra, hogy e közlemények szóval, írásban, képek útján, hangleadások, előadások, értekezletek, képeknek a közönség előtti bemutatása, filmek vagy kiállítások keretében történnek.

II. A távolbalátás körébe tartozó műszaki fejlesztési teendők, valamint a közönség szükségleteit támogató műszaki munkák szabályozása, kizárólag a birodalmi postaminiszter ügykörébe tartoznak. Ami a nemzetvédelem kérdéseit illeti, a postaminiszter a birodalmi légügyi miniszterrel állapodik meg. Hogy a közönség, a propagandaügyi miniszter és a Reichsrundfunkgesellschaft szükségleteit kielégíthesse, a német birodalmi postaugazgatás beszerzi a szükséges készülékeket; ugyancsak a postaminisztérium tartja ezeket üzemben a másik két miniszterrel egyetértően megállapított kezelési utasítás határozatainak megfelelően.

III. A propagandisztikus célú távolbalató-leadásoknak a német birodalmi propagandaügyi miniszter adja meg a szükséges hatáskörrel rendelkező formát. Ha ilyenekkel kapcsolatban a nemzeti védelmet is érintő kérdésekről van szó, előbb a birodalmi légügyi miniszterrel kell megállapodnia.

(J. T. 1936:2.)

(Aláíráások.)

Dr. H. F.

HIREK.

Nouvelles.

„A postai készpénzforgalom csökkentésének jelentősége és annak eszközei“ címen a Magyar Posta f. évi 1. és 2. számában megjelent cikkem kiegészítéseképp a történeti hűség kedvéért meg kell említenem, hogy Kereskedelemtügyi m. kir. Miniszter Ur az

1920. évi január hó 17-én kelt 1.290. sz. rendeletével (l. P. R. T. 1920. 4. sz.) utasította a postavezérigazgatóságot, hogy a magyar posta reformmunkálatai során „az effektív pénzszállítás és forgalom lehető csökkentésének“ kérdésével is foglalkozzék

és a munkálatok során elkészülő terveket terjeszse eléje. A posta akkori vezérigazgatója e munkálatokkal ad personam dr. Pap Salamon postafőigazgatót bízza meg, ki e feladatának a több oldalról támasztott nem csekély nehézségek leküzdésére tett reformokat annak idején t. i. az 1920. és 1921. években tudomásom szerint nevezett főigazgató úttörő javaslatai alapján léptették életbe.

Budapest, 1936. március hó 19-én.

Dr. Vajda Béla
postaigazgató.

A Távíró Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága (C. C. I. T.) V-ik ülészakát 1936. évi október hó 19-én Varsóban kezdi meg. (J. T. 1936:2.)

Könyvszemle.

Bibliographie.

Dr. Josef Karl Mayr: Metternichs geheimer Briefdienst; Postlogen und Postkurse, (Mayr József Károly: A titkos levelellenőrzőszolgálat Metternich korában).

Amilyen régi érintkezési forma a távollévők között a zárt levél, legalább olyan régi az a gyanúsítás, amely az államhatalom kezelőit, esetleg a postaalkalmazottakat a levéltitok szándékos megsértésével vádolja. Különösen sokat mesélnek arról, hogy az osztrák császári ház mindenkori miniszterei által berendezett és fenntartott titkos irodák ügynökei milyen igazi művészei voltak annak a tudománynak, amely különösen a körükben élő külföldi politikai személyek levelezéseinek titkos megfigyelése útján igyekezett politikai és rendőri szempontból értékes titkok birtokába juttatni magas megbízóit. E titkos irodák és páholyok működéséről a múlt század 90-es éveiben König Emil drezdai postaalkalmazott hozott cikksorozatokat a német szaklapokban. De ezeknek az irodáknak berendezését, eljárási módozatait és eredményeit eddig rendszeresen senki sem ismertette. Most azután a bécsi egyetem egyik tanára, dr. Mayr József Károly, a volt udvari levéltár főlevéltárosa, levéltári kutatásokon alapuló hiteles adatokkal, lebilincselő előadásban ismerteti könyvében Metternich, a hatalmas kancellár titkos irodáinak működését. Látjuk az ú. n. fekete kabinetekben szorgoskodó titkos ügynököket, amint ügyeskedő kézzel lenyomatokat vesznek a levelek viaszpecsétjéről, vagy magázott egész pecsétlenyomatot távolítják el a leveleket felnyitva, tartalmukat elolvastva, kivonatolva, lemásolva, ismét

úgy igyekeznek lezárni, hogy az illetéktelen felbontás felismerhető ne legyen. Úgyesen mutat fel a szerző, hogy Metternich idejében az osztrák posta hálózatát, különösen pedig külföldi összeköttetéseit is főként a fekete kabinetek céljainak szolgálatába állították. Megismertet bennünket a szerző a külföldi fejedelmi udvarok titkos és nyílt harcaival s azokkal a sokszor súlyos anyagi áldozatokkal, amelyeket a fontosabb postavonalak megszerzéseért folytattak és hoztak, hogy a postán szállított leveleken keresztül a titkos irodák jóvoltából minél több értékes politikai titoknak jussanak birtokába. Mayr dr. egyetemi tanár kutatásokon alapuló műve látványosan tárgyilagosságra törekszik, de ügyes összeállításban, gazdag adataival és élénk előadásával a nem szakembert is leköti és kielégíti.

A könyv Bécsben most jelent meg Adolf Holzhausen Nachfolger cég kiadásában (Wien VII. Kaundlgasse 19—21). Kötve 12.60, füzve 9.45 Schilling. (k. j.)

*

Históriák a Régi Posta Világból. Irta: Dr. Monus Ferenc, Debrecen, 1935. Nagy Károly és Társai Grafikai Műintézetének nyomása.

Dr. Monus legújabb munkája a következő fejezetekre oszlik:

Mongol postahálózat kiterjesztése hazánkra a muhi pusztai csatavesztés után. — Portai posták. — Adatok az erdélyi fejedelmi posták történetéhez. — Adatok a magyarországi török világ postatörténetéhez. — II. Rákóczi Ferenc menekülése magyarországi postaállomásokon át. — Postai „Patens Parantsolat“ a Rákóczi felkelés idejéből. — Levélcímkések a kuruc korból. — Adatok a rákóczi kor postatörténetéhez. — A kambiatura (fuvarozó) postákról. — „Klapper posták.“ — Régi utazások lóváltó postaállomásokon át. — A régi világ postája és a jó öreg Kvadányi. — Adatok a budapesti posta történetéhez.

Dr. Mónus nem kell lapunk olvasóinak bemutatni. Történelmi tárgyú, zamatos, tiszta magyar nyelven írt írásait lapunkban is sokan és sokszor szívesen olvasták. Mostani munkájában a régi időkben igen érdekes adatokat tár elénk.

Mónus 10-ik esztendeje foglalkozik postatörténelmi adatok feldolgozásával s a különböző levéltárakból nagyon értékes adatokat gyűjtött össze. Legújabb munkája már a hetedik postatörténelmi könyv s valószínű, hogy adatainak érdekessége, írásának meleg közvetlensége, újabb olvasótábor fog részére szerezni. Eppenezért örömmel ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Kiadó: Dr. LŐRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.